

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 4

DOM
2018-06-07
Meddelad i
Stockholm

Mål nr B 4708-17

PARTER (Antal tilltalade:1)

Tilltalad

Rakhmat Akilov, 19780274-8215
Medborgare i Uzbekistan
Frihetsberövande: Häktad
f.n. Häktet Kronoberg

Offentliga försvarare: Advokaterna Johan Eriksson och Robin Söder
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

Åklagare

Vice chefsåklagaren Hans Ihrman och kammaråklagaren Hans-Jörgen Hanström
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för säkerhetsmål

Målsägande och målsägandebiträden

Se domsbilaga 1

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Terroristbrott, 2 § första, andra och fjärde stycket och 3 § 1 och 8 lagen (2003:148) om straff för terroristbrott i sin lydelse före 15 maj 2017 samt 3 kap. 1 § brottsbalken
2017-04-07, genom mord i 5 fall och allmänfarlig ödeläggelse
2. Försök till terroristbrott, 2 § första stycket, 3 § 1 och 4 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott i sin lydelse före 15 maj 2017 samt 3 kap. 1 och 11 §§ samt 23 kap. 1 § brottsbalken
2017-04-07, genom försök till mord i 119 fall
3. Framkallande av fara för annan, 3 kap. 9 § brottsbalken
2017-04-07, 24 tillfällen

Dok.Id 1868618

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Scheelegatan 7	08-561 654 10 E-post: stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se www.stockholmstingsratt.se	08-561 650 04	måndag – fredag 08:00–16:00

Åtal som den tilltalade frikänns från

Försök till terroristbrott, 2 § första stycket, 3 § 1 och 4 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott i sin lydelse före 15 maj 2017 samt 3 kap. 1 och 11 §§ samt 23 kap. 1 § brottsbalken, alternativt framkallande av fara för annan, 3 kap. 9 § brottsbalken
2017-04-07, 2 tillfällen

Påföljd m.m.

Fängelse på livstid

Utvisning

Den tilltalade utvisas ur riket enligt 8 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) och förbjuds att återvända hit. Överträdelse av förbudet kan medföra fängelse i högst 1 år.

Skadestånd

1. Rakhmat Akilov ska utge skadestånd till var och en av målsägandena 3-5, 7, 11-18, 21-24, 26, 28-32, 46-60, 62-63, 65-77, 79-102, 106-109, 112-113 och 119-123 med 125 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 april 2017 till dess betalning sker.
2. Rakhmat Akilov ska utge skadestånd till var och en av målsägandena 19-20, 25, 61, 64, 105, 111 och 114 med 150 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 april 2017 till dess betalning sker.
3. Rakhmat Akilov ska utge skadestånd till var och en av målsägandena 1-2, 27, 103-104, 110 och 118 med 30 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 april 2017 till dess betalning sker.
4. Rakhmat Akilov ska utge skadestånd till var och en av målsägandena 124-138 med 40 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 april 2017 till dess betalning sker.
5. Rakhmat Akilov ska utge skadestånd till var och en av målsägandena 36-45 och 115-116 med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 april 2017 till dess betalning sker.
6. Rakhmat Akilov ska utge skadestånd till var och en av målsägandena 6, 8-10 och 34-35 med 20 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 april 2017 till dess betalning sker.
7. Rakhmat Akilov ska utge skadestånd till målsägande 33 med 185 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 7 april 2017 till dess betalning sker.
8. Skadeståndsanspråken framställda av målsägandena 78 och 117 avslås.

Förverkande och beslag

1. I beslag tagen mobiltelefon av märket Huawei förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG37300-1).
2. I beslag tagen huva med utklippta hål för ögonen förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG37195-9).
3. I beslag tagen braständare av märket Bic och tändare av märket Cricket förklaras förverkade. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG37195-10 och 31).
4. I beslag tagen kniv av märket Switzner förklaras förverkad. Beslaget ska bestå

- (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG37245-7).
5. I beslag tagna delar till en spränganordning, tejp, fem gasbehållare, en acetonburk, 38 skruvar och en väska förklaras förverkade. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG37245 p. 4–6, 8–9, 12, 14 och 18).
 6. I beslag taget minneskort av märket SanDisk MicroSDHC förklaras förverkat. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG37127-9:6).
 7. Beslaget av färdskrivare från lastbil ska bestå tills domen vinner laga kraft (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG38843-8).
 8. Beslaget av barncykelhjälm av märket Raskullz ska bestå tills domen vinner laga kraft. Därefter ska den utlämnas till målsägande 33 (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG40722-1).
 9. Beslaget av kläder som burits av Rakhmat Akilov vid attentatet ska bestå tills domen vinner laga kraft. Därefter ska de utlämnas till Rakhmat Akilov (Polismyndigheten Region Stockholm, 2017-5000-BG37195-1–4).

Häktning m.m.

Rakhmat Akilov ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Sekretess

Med stöd av 43 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) förordnar tingsrätten att sekretessen enligt 21 kap. 1 § respektive 35 kap. 1 § samma lag ska bestå beträffande journalanteckningar, rättsintyg och obduktionsprotokoll m.m. i aktbilaga 245 (sidorna 6–17, 60–71, 104–107, 109, 129–131, 165–177, 179–186, 188–189, 194, 205–207), aktbilaga 246 (sidorna 222–231, 234–236, 257–260, 371–372, 425–429, 435–447), aktbilagorna 662, 665 och 763 som har föredragits inom stängda dörrar. Sekretessen ska enligt samma lagrum bestå för tre övervakningsfilmer som har visats bakom stängda dörrar: filmer från butikerna BikBok, Change Money (sekvens 2 endast) samt Salt Drottninggatan 65. Att sekretess kan gälla för övriga sidor m.m. i nu nämnda aktbilagor som inte föredragits följer av offentlighets- och sekretesslagen.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Advokaten Johan Eriksson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 2 091 935 kr. Av beloppet avser 1 577 017 kr arbete, 54 780 kr tidsspillan, 41 751 kr utlägg och 418 387 kr mervärdesskatt. Av ersättningen har tidigare i förskott betalats ut 750 000 kr (beslut 2017-11-02 och 2018-02-08).
2. Advokaten Robin Söder tillerkänns ersättning av allmänna medel med 1 544 894 kr. Av beloppet avser 1 175 540 kr arbete, 57 893 kr tidsspillan, 2 482 kr utlägg (rätt räknat) och 308 979 kr mervärdesskatt. Av ersättningen har tidigare i förskott betalats ut 500 000 kr (beslut 2017-11-02 och 2018-02-08).
3. Advokaten Ester Andersson Zandvoort tillerkänns ersättning av allmänna medel med 655 614 kr. Av beloppet avser 475 650 kr arbete, 28 160 kr tidsspillan,

- 20 681 kr utlägg och 131 123 kr mervärdesskatt.
4. Advokaten Sanna Bergenheim tillerkänns ersättning av allmänna medel med 891 394 kr. Av beloppet avser 679 500 kr arbete, 33 615 kr tidsspillan och 178 279 kr mervärdesskatt.
 5. Advokaten Sofia Björkstén tillerkänns ersättning av allmänna medel med 894 506 kr. Av beloppet avser 679 500 kr arbete, 36 105 kr tidsspillan och 178 901 kr mervärdesskatt.
 6. Advokaten Thomas Bodström, som vid huvudförhandlingen ersatts av advokaten Elsa Svalsten, tillerkänns ersättning av allmänna medel med 444 624 kr. Av beloppet avser 339 750 kr arbete, 15 563 kr tidsspillan, 386 kr utlägg och 88 925 kr mervärdesskatt.
 7. Advokaten Göran Hjalmarsson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 1 002 969 kr. Av beloppet avser 747 450 kr arbete, 43 575 kr tidsspillan, 11 350 kr utlägg och 200 594 kr mervärdesskatt.
 8. Advokaten Henrik Hoffman tillerkänns ersättning av allmänna medel med 863 578 kr. Av beloppet avser 679 500 kr arbete, 9 960 kr tidsspillan, 1 402 kr utlägg och 172 716 kr mervärdesskatt.
 9. Advokaten Gustaf Linderholm tillerkänns ersättning av allmänna medel med 1 005 040 kr. Av beloppet avser 747 450 kr arbete, 43 575 kr tidsspillan, 13 007 kr utlägg och 201 008 kr mervärdesskatt.
 10. Advokaten Gustaf Ljungström tillerkänns ersättning av allmänna medel med 888 281 kr. Av beloppet avser 679 500 kr arbete, 31 125 kr tidsspillan och 177 656 kr mervärdesskatt.
 11. Jur.kand. Sunita Memetovic tillerkänns ersättning av allmänna medel med 419 931 kr. Av beloppet avser 271 800 kr arbete, 49 800 kr tidsspillan, 14 345 kr utlägg och 83 986 kr mervärdesskatt.
 12. Advokaten Jessica Sandberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 1 129 948 kr. Av beloppet avser 747 450 kr arbete, 73 513 kr tidsspillan, 82 995 kr utlägg och 225 990 kr mervärdesskatt. Av ersättningen har 99 175 kr betalats ut som förskott (beslut 2018-04-20).
 13. Advokaten Mari Schaub tillerkänns ersättning av allmänna medel med 821 935 kr. Av beloppet avser 611 550 kr arbete, 42 953 kr tidsspillan, 3 045 kr utlägg och 164 387 kr mervärdesskatt. Av ersättningen har 300 000 kr betalats ut som förskott (beslut 2018-05-16).
 14. Advokaten Kristofer Stahre tillerkänns ersättning av allmänna medel med 958 615 kr. Av beloppet avser 679 500 kr arbete, 68 488 kr tidsspillan, 18 904 kr utlägg och 191 723 kr mervärdesskatt.
 15. Jur.kand. Theodora Starberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 370 875 kr. Av beloppet avser 271 800 kr arbete, 24 900 kr tidsspillan och 74 175 kr mervärdesskatt.
 16. Advokaten Fredrik Åkerblom tillerkänns ersättning av allmänna medel med 885 948 kr. Av beloppet avser 679 500 kr arbete, 29 258 kr tidsspillan och 177 190 kr mervärdesskatt.
 17. Kostnaden för försvaret och målsägandebiträdena ska stanna på staten.
-

1. SAMMANFATTNING	6
2. YRKANDEN M.M.	6
3. UTREDNINGEN.....	7
4. DOMSKÄL	8
4.1 Vad som har kommit fram genom utredningen i målet	8
4.1.1 Om Rakhmat Akilov	8
4.1.2 Rakhmat Akilovs förberedelser och avsikter med attentatet	9
4.1.3 Attentatet den 7 april 2017.....	10
4.2 Tingsrättens bedömning i skuldfrågan	18
4.2.1 Rättsliga utgångspunkter	18
4.2.2 Ytterligare utgångspunkter för bedömningen av skuldfrågan	21
4.2.3 Bedömning zon A	29
4.2.4 Bedömning zon B	30
4.2.5 Bedömning zon C	34
4.2.6 Bedömning zon D.....	42
4.2.7 Bedömning zon E	54
4.2.8 Bedömning zon F	63
4.2.9 Sammanfattande bedömning zon A-F	69
4.2.10 Är lagen om straff för terroristbrott tillämplig?	69
4.3 Tingsrättens bedömning i påföljdsfrågan.....	74
4.4 Tingsrättens bedömning i skadeståndsfrågorna	75
4.4.1 Rättsliga utgångspunkter	75
4.4.2 Kränkningersättning – försök till mord och framkallande av fara för annan	77
4.4.3 Anhörigersättning	79
4.4.4 Kränkningersättning till efterlevande.....	83
4.5 Tingsrättens bedömning i övriga frågor	85
4.5.1 Utvisning.....	85
4.5.2 Häktning och beslag m.m.	85
4.5.3 Ersättningar till offentliga försvarare.....	86
4.5.4 Ersättningar till målsägandebiträden.....	88
5. ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE.....	97

1. SAMMANFATTNING

Strax före klockan tre på eftermiddagen fredagen den 7 april 2017 tillgrep Rakhmat Akilov en lastbil och körde den nedför Drottninggatan i Stockholm. Under sin färd dödade han fem personer, skadade ett tiotal personer samt utsatte ett ytterligare stort antal personer för direkt livsfara. Färden på Drottninggatan tog knappt 40 sekunder och avslutades med att Rakhmat Akilov kraschade lastbilen in i Ähléns varuhus. Rakhmat Akilov antände sedan en hemmabyggd spränganordning i lastbilens förarhytt, vilken dock inte detonerade på det sätt han hade tänkt. Han avvek därefter från platsen.

Tingsrätten har kommit fram till att Rakhmat Akilov ska dömas för terroristbrott dels genom fem mord, dels genom allmänfarlig ödeläggelse. Tingsrätten har vidare kommit fram till att Rakhmat Akilov ska dömas för försök till terroristbrott genom 119 försök till mord. Slutligen har tingsrätten funnit att han i 24 fall har gjort sig skyldig till framkallande av fara för annan. Straffet för Rakhmat Akilov har bestämts till livstids fängelse. Tingsrätten har också beslutat om livstids utvisning.

Tingsrätten har därutöver prövat ett stort antal skadeståndsyrkanden. De personer som har utsatts för försök till mord eller framkallande av fara för annan har tillerkänts skadestånd för kränkning. Anhöriga till avlidna personer har tillerkänts ersättning för personskada. Skadeståndsbeloppen har fastställts utifrån rättspraxis. Tingsrätten har dock i vissa fall gått utöver de schabloner som finns på området.

2. YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat ansvar mot Rakhmat Akilov för terroristbrott, för försök till terroristbrott samt för framkallande av fara för annan. Åklagarens ansvarsyrkande i dess helhet framgår av domsbilaga 2. Där framgår också huvuddelen av den bevisning som åklagaren har åberopat.

Målsägandena i målet har yrkat skadestånd av Rakhmat Akilov samt biträtt åtalet. De yrkade beloppen och vad de avser framgår av domsbilaga 3.

Rakhmat Akilov har erkänt terroristbrott genom dels mord i fem fall, dels allmänfarlig ödeläggelse. Han har även erkänt försök till terroristbrott genom försök till mord i 108 fall. Slutligen har han erkänt framkallande av fara för annan i 18 fall. Beträffande 18 målsägande har han förnekat brott. Rakhmat Akilovs övergripande inställning i fråga om skuld och skadeståndsskyldighet framgår även den av domsbilaga 3. Hans inställning i förhållande till respektive målsägande redovisas också löpande nedan.

Rakhmat Akilov greps i Märsta på kvällen den 7 april 2017. Han har sedan dess varit frihetsberövad på grund av de brottsmisstankar som provas genom denna dom.

3. UTREDNINGEN

Det har varit fråga om en omfattande rättegång. Huvudförhandlingen pågick i 24 dagar. Förundersökningsmaterialet omfattar cirka 8 500 sidor, fördelat på drygt trettio delprotokoll. Rakhmat Akilov har företrätts av två offentliga försvarare. Antalet målsägande i målet uppgår till 138 stycken, vilka har biträts av 14 målsägandebiträden. Några av målsägandena har identifierats först efter det att åtal väcktes i slutet av januari 2018, och har då trätt in i rättegången. 25 personer som omfattas av åtalet är ännu okända för domstolen. Lastbilens färdväg har under utredningen delats in i sex zoner (A-F).

I målet har Rakhmat Akilov hörts. Förhöret med honom har hållits i början av huvudförhandlingen, där han har fått lämna en sammanhängande berättelse. Han har därefter hörts kompletteringsvis i anslutning till att respektive zon har avhandlats. De flesta målsägandena i målet har hörts, dock inte de som är barn. Något förhör har också lagts

fram genom uppspelning av ljud och bild. Ett tiotal vittnen har därutöver hörts inför domstolen.

Tingsrätten har tagit del av ett stort antal övervakningsfilmer från framför allt Drottninggatan. En omfattande bevisning har därtill åberopats av åklagaren, däribland beslagsprotokoll, fotografier och animerade rekonstruktionsfilmer av händelseförloppet. I den åberopade bevisningen finns även brottsplatsundersökningar, sakkunnigutlåtanden, kartor, rättsintyg och obduktionsprotokoll. Åklagaren har också under förhören hänfört sig till en fotopresentation, vilken har skapats genom en s.k. 360°-fotografering av brottsplatsen. En grundlig analys av Rakhmat Akilovs beslagtagna mobiltelefon har redovisats för domstolen med genomgång av olika sparade data såsom fotografier, filmer, chattkonversationer och webbhistorik. Telefonens mastuppkopplingar har gått igenom, varigenom Rakhmat Akilovs rörelser före, under och efter gärningen har kunnat klarläggas.

Även målsägandena och Rakhmat Akilov har åberopat skriftlig bevisning.

4. DOMSKÄL

4.1 Vad som har kommit fram genom utredningen i målet

4.1.1 Om Rakhmat Akilov

Rakhmat Akilov är i dag fyrtio år gammal. Han härstammar från och är medborgare i Uzbekistan. Han är troende muslim och hyser uttalade sympatier med Islamiska Staten (IS). Han har såvitt framkommit fru och fyra barn, med vilka han endast har haft sporadisk kontakt de senaste åren. Han talar flera språk, bland annat ryska, arabiska och tadzjikiska. Han kom till Sverige den 1 oktober 2014 och sökte asyl här. I november 2014 reste han vidare till Turkiet, i syfte att ta sig till Syrien. Han blev dock kvar i Turkiet i ett par månader, innan han återvände till Sverige i februari 2015. Han har

sedan dess vistats i landet. Han har i Sverige försörjt sig på ströjobb och har även erhållit dagersättning från Migrationsverket. Migrationsverket avlog hans asylansökan i juni 2015. Han överklagade beslutet till Migrationsdomstolen som i september 2016 avlog överklagandet. I december 2016 nekades prövningstillstånd av Migrationsöverdomstolen. Sedan januari 2017 har Rakhmat Akilov vistats olovligen i landet.

4.1.2 Rakhmat Akilovs förberedelser och avsikter med attentatet

Genom förhöret med Rakhmat Akilov samt framför allt analys av hans mobiltelefon har framkommit att Rakhmat Akilov började förbereda ett terrorattentat under våren 2017. Han gjorde då med sin telefon t.ex. webbsökningar på olika kemiska ämnen i syfte att bygga en spränganordning. Han gjorde också sökningar på tänkbara attentatsobjekt, t.ex. ”gay club in Stockholm”. Under mars 2017 begav han sig in till centrala Stockholm för att rekognoscera. Det har i hans mobiltelefon påträffats bilder tagna från bl.a. Drottninggatan, Vasagatan och Hötorget. Han har uppenbarligen rekognoscerat den 17 mars och den 24 mars 2017. Dessa datum var fredagar och bilderna är enligt tidsstämplarna tagna på eftermiddagen. Han har under rekognosceringen även tagit närbilder på de betonglejon som på flera ställen fungerar som trafikhinder längs med Drottninggatan. I telefonens webbhistorik fanns hemsidor innehållande IS-propaganda. I telefonen fanns därutöver ett stort antal chattkonversationer mellan Rakhmat Akilov och andra IS-sympatisörer. I dessa konversationer sökte Rakhmat Akilov tillåtelse och stöd för att utföra ett attentat i Stockholm, och han diskuterade i chatten särskilt tänkbara attentatsobjekt och tillvägagångssätt. Till sina chattkontakter har Rakhmat Akilov skickat bilder från centrala Stockholm.

Rakhmat Akilov har själv berättat i tingsrätten att han ville skapa problem för Sverige och att avsikten med attentatet var att döda svenskar. Enligt honom deltar Sverige i en koalition mot IS och hans förhoppning var att Sverige skulle sluta sponsra ”kriget mot kalifatet”. Det är riktigt att han har inspirerats av andra attentat som har utförts i IS namn, och han har genom olika chattar tagit del av uppmaningar om att utföra attentat. Han har dock inte träffat de personer som han har chattat med, och han är osäker på

vilka deras riktiga identiteter är. Beslutet att utföra detta attentat fattade han någon gång i mitten av mars 2017, men att det blev just Drottninggatan var något av en slump. Han valde Drottninggatan eftersom det finns mycket människor och turister där.

4.1.3 Attentatet den 7 april 2017

Utredningen i denna del är mycket gedigen och får sägas vara i princip heltäckande när det gäller Rakhmat Akilovs förehavanden. Genom telefonuppkopplingar, chattutskrift och övervakningsfilmer har Rakhmat Akilovs position, förflyttningar och göranden den 7 april 2017 i det närmaste helt kunnat klarläggas, från det att han steg upp på morgonen till dess att han greps på kvällen. Utan att redovisa denna del av utredningen i detalj är följande händelser klarlagda och därtill ostridiga i målet.

Rakhmat Akilov tillbringade natten mot den 7 april 2017 i en lägenhet i Skärholmen. Av telefonanalys framgår att han lämnade lägenheten på förmiddagen. Runt lunchtid chattade han med två av sina kontakter ("togut shikan" och "muovia44") och sände dem bilder på den av honom medhavda spränganordningen, som bestod av fem ihoptejpade butangasburkar. Han bar spränganordningen i en axelväska. Han bar även med sig en kniv och en rånarluva. Han befann sig i Vårby Gårds centrum strax efter kl. 12.30 där han besökte en tobakshandel, varefter han steg på ett tåg mot T-centralen på tunnelbanans röda linje.

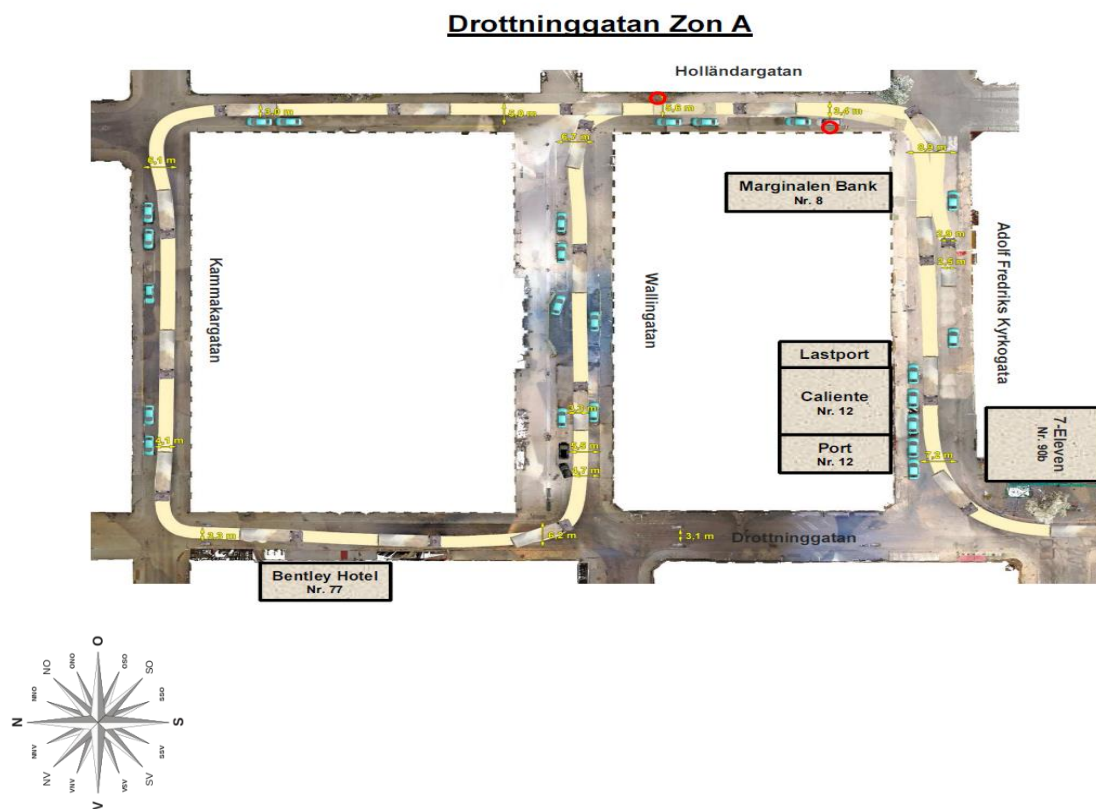
Rakhmat Akilov anlände till T-centralen cirka kl. 13.15 och bytte då till grön linje. Han steg av vid Odenplan strax efter kl. 13.20 och lämnade sedan tunnelbanan för att vandra omkring till synes planlöst i Vasastan. Det tycks som att Rakhmat Akilov redan vid denna tidpunkt var ute efter att tillgripa en lastbil. Rakhmat Akilov har också själv berättat att det var nära att han tillgrep en annan lastbil vid Odenplan i syfte att utföra attentatet där, men att chauffören hann komma tillbaka. Han fortsatte därför via Sveavägen ned mot Drottninggatan, dit han anlände runt kl. 14.30. Han fångades på en

övervakningsfilm kl. 14.40 på Adolf Fredriks Kyrkogata, en tvärgata till Drottninggatan, där han dröjde sig kvar. Här tog han bilder på den lastbil som han kort senare tillgreps, och han skickade bilderna till ”togut shikan” samt hade röstkontakt med den samme. Strax innan kl. 14.49 tillgreps så lastbilen i ett obehagat ögonblick. Rakhmat Akilov har några sekunder därefter fotograferat från förarhytten och skickat den bilden till ”togut shikan”.

Tingsrätten avser nu att redogöra övergripande och zonvis för vad som har kommit fram om den åtalade gärningen. En mer detaljerad redogörelse lämnas sedan i avsnitten 4.2.3–4.2.8, där gärningarna i förhållande till respektive målsägande prövas. Själva lastbilsfärden har kunnat fastställas utifrån ett flertal samspelande faktorer, framför allt övervakningsfilmer, tidsuppskattningar, lastbilens färdskrivare, brottsplatsundersökningar, spårsäkringar såsom däckspår, märken i gatan och på fasaden samt nedrivna väggskyltar. Det finns därutöver ett stort antal iakttagelser från målsägande och vittnen. Det är också känt att lastbilen var cirka två och en halv meter bred, exklusive sidospeglarna. Drottninggatans bredd liksom vilka hinder, uteserveringar och papperskorgar m.m. som fanns utplacerade där den 7 april 2017 är också förhållanden som är kända för domstolen. Dessa bevisfakta kompletterar varandra och åklagaren har genom utredningsmaterialet i detalj kunnat triangulera fram lastbilens färdväg. Sammantaget utgör utredningen ett mycket gott underlag i denna del, och den färdväg som åklagaren har gjort gällande i målet, d.v.s. lastbilens placering och hastighet, får enligt tingsrättens bedömning som utgångspunkt anses som mycket säker.

Zon A: Rakhmat Akilov körde först lastbilen österut på Adolf Fredriks Kyrkogata, tog vänster norrut på Holländargatan i två kvarter och svängde sedan vänster (västerut) in på Kammakargatan. Han svängde därefter söderut in på Drottninggatan och touchade där ett uppställt betonglejon. Lastbilen fördes sedan söderut i ett kvarter, varefter Rakhmat Akilov tog vänster (österut) in på Wallingatan. Han touchade där en parkerad bil som stod till vänster i färdriktningen. Fram till denna tidpunkt fördes lastbilen med låg hastighet, vilket har kunnat fastslås med hjälp av övervakningsfilmer, tidsuppskatt-

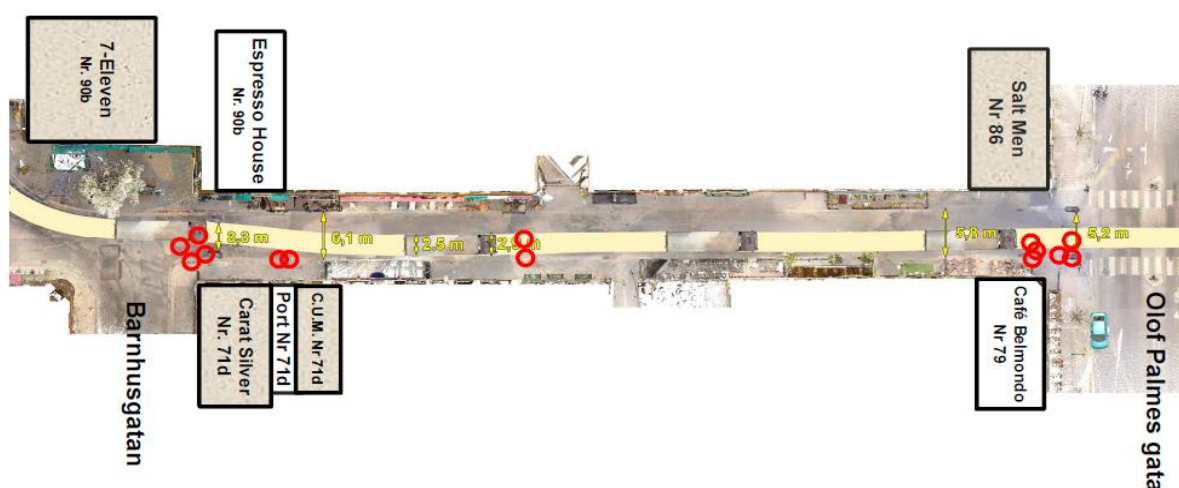
ningar och lastbilens färdskrivare. I korsningen Wallingatan/Holländargatan ökade Rakhmat Akilov hastigheten och när han tog söderut på Holländargatan höll han en hastighet mellan 13 och 20 km/h. Precis efter denna högersväng var en målsägande, Håkan Holmgren, tvungen att hoppa undan för lastbil. Inför nästa korsning touchade Rakhmat Akilov ytterligare en parkerad bil, varpå en målsägande, Anna-Karin Johansson, klämdes mot husfasaden och skadade sig. Färden gick sedan åter in på Adolf Fredriks Kyrkogata, nu i västlig riktning, där lastbilens fångades på övervakningsfilm kl. 14.52.57, cirka fyra minuter efter det att den tillgreps. Lastbilens färd i zon A pågick i knappt 600 meter och zonen innefattar två målsägande. Åklagaren har åberopat kartan nedan över lastbilens färd i zon A. Väderstrecken framgår av kompassrosen och är ungefärliga i förhållande till kartan.

Zon B: Ungefär när Rakhmat Akilov påbörjade färden på själva Drottninggatan, i höjd med butiken 7-Eleven, har lastbilens färdskrivare upphört att fungera tillfredsställande. Det är dock känt genom färdskrivaren att hastigheten strax dessförinnan var runt 30 km/h. I slutet av vänstersvängen in på Drottninggatan touchade Rakhmat Akilov ytter-

ligare ett betonglejon. Det var i detta skede som Rakhmat Akilov körde på och dödade Marie Kide och Lena Wahlberg, vilka var på väg söderut på Drottninggatan. När färd i zon B påbörjades bör hastigheten sålunda ha varit relativt hög och därtill i accelererande. I vart fall bör hastigheten i början av zon B initialt ha varit runt 25-30 km/h, en slutsats som får stöd av det som kan iakttas på filmerna från butikerna Carat och C.U.M. Lastbilen har därefter förts något till höger (västra sidan) på Drottninggatan fram till korsningen Olof Palmes gata. Zon B innefattar 17 målsägande, varav två alltså avled. Åklagaren har åberopat kartan nedan över lastbilens färd i zon B.

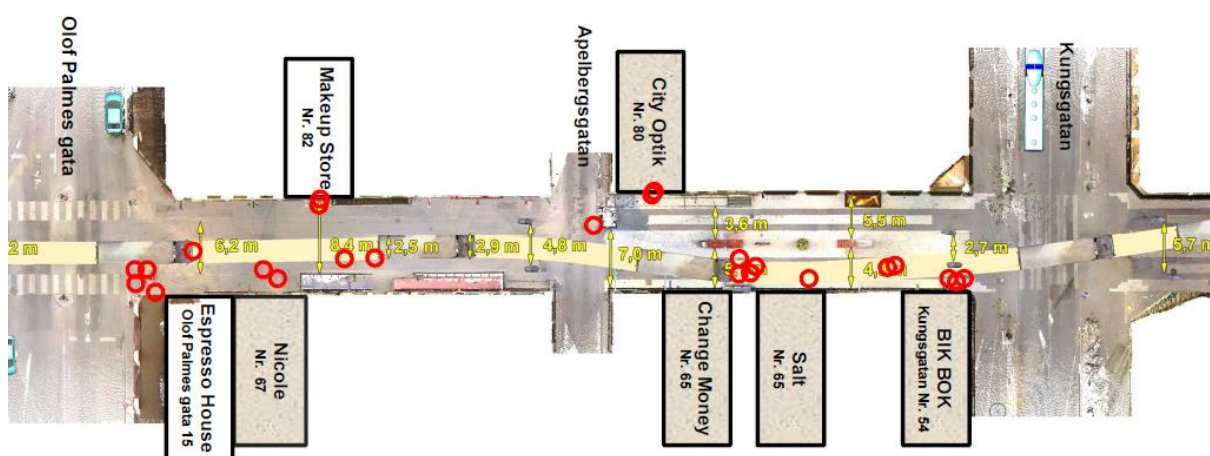
Drottninggatan Zon B

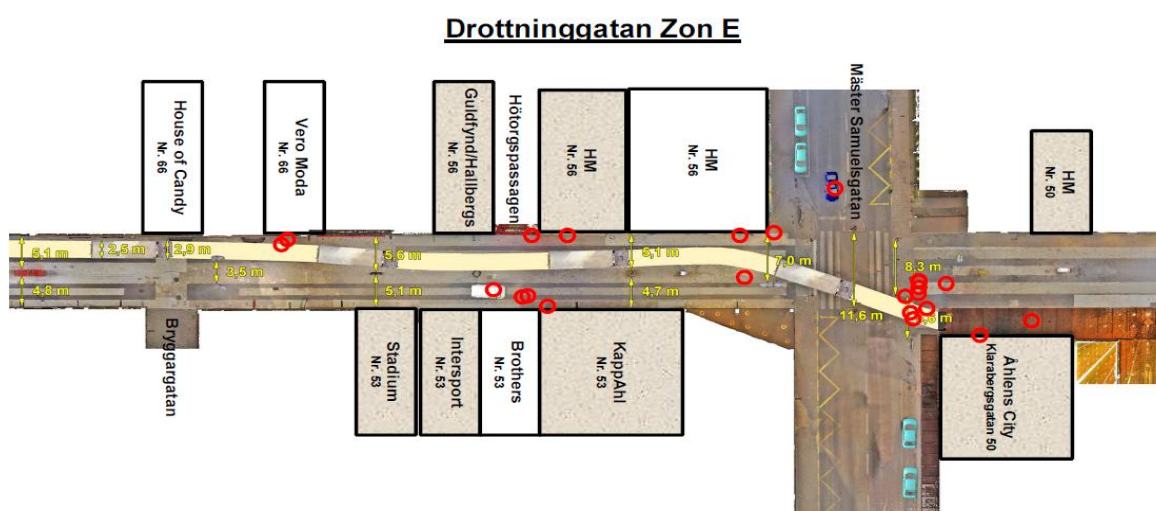
Zon C: Någonstans i höjd med övergångsstället vid Olof Palmes gata styrde Rakhmat Akilov lastbilen mer mot mitten av Drottninggatan, förmodligen för att undvika två betonglejon. Det var vid detta övergångsställe som Rakhmat Akilov körde på familjen Dzabic, vilka var på väg söderut på Drottninggatan. Efter korsningen Apelbergsgatan avdelas Drottninggatan på mitten av parkbänkar och stora blomkrukor m.m., varför utrymmet för lastbilen minskade. Rakhmat Akilov styrde lastbilen till höger om bänkarna, d.v.s. den fördes på Drottninggatans västra sida fr.o.m. denna korsning. Strax söder om växlingskontoret Change Money körde Rakhmat Akilov på och dödade Crispin Bevington och Mailys Dereymaeker. På denna plats har lastbilens hastighet

uppmätts till 63 km/h, genom att klocka lastbilen på övervakningfilm. Här kördes lastbilen i princip mot den västra husfasaden, innan Rakhmat Akilov åter styrde mot mitten av Drottninggatan, troligen för att undvika att köra på betonglejonen som stod strax innan korsningen Kungsgatan. Rakhmat Akilov körde dock in i det västra lejonet som kilades fast under lastbilsfronten. Zon C innefattar 32 målsägande, varav två avled. Åklagaren har åberopat kartan nedan över lastbilens färd i zon C.

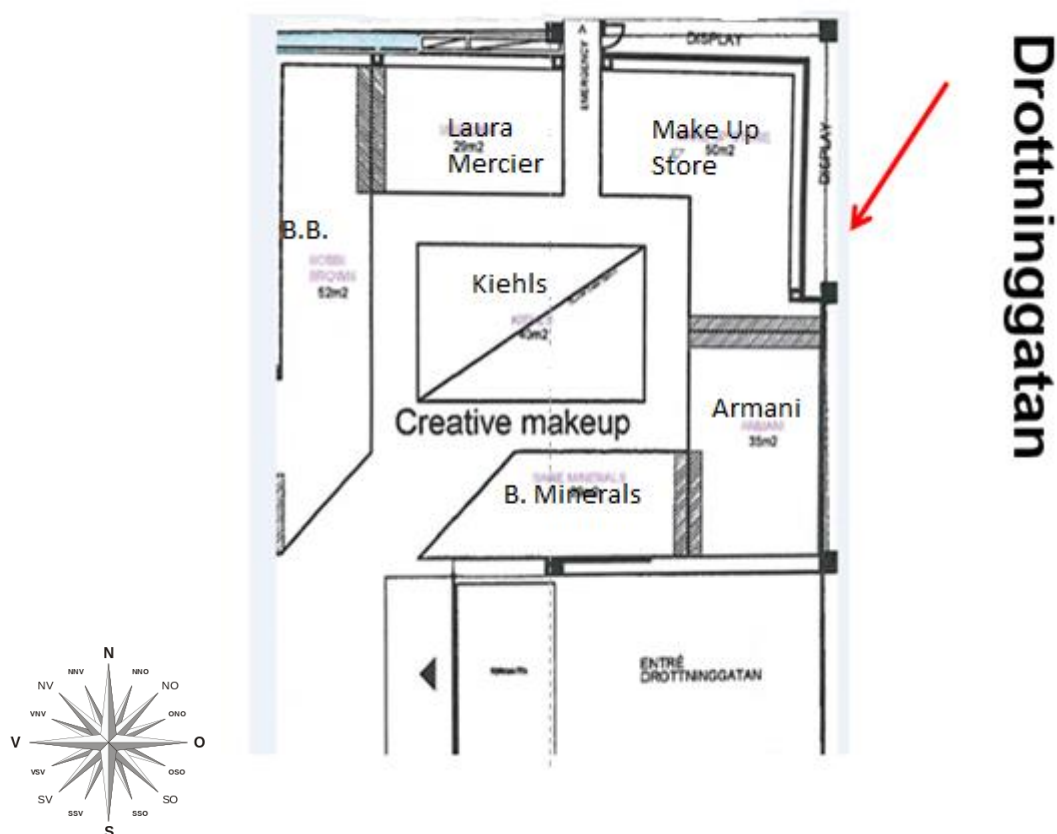
Drottninggatan Zon C

Åkerlund. Lastbilen kraschade in i varuhuset Åhléns, strax sydväst om korsningen. Zon E avslutas här och innefattar 23 målsägande, varav en avled. Åklagaren har återopat kartan nedan över zon E.

Zon F: Lastbilen kraschade alltså slutligen in i Åhléns varuhus, närmare bestämt i en bärande betongpelare mellan butikerna Make Up Store och Armani. Lastbilens högra front trängde in ungefär en meter i Make Up Store-butiken, och orsakade stor materiell förstörelse. Därefter antände Rakhmat Akilov spränganordningen i lastbilens förarhytt. Anordningen detonerade visserligen inte på avsett sätt, men orsakade likväl en våldsam brand och ytterligare materiell förstörelse. När butangasburkarna exploderade uppstod höga smällar, vilket möjligen utlöste ryktena om skottlossning. Zon F består av ett antal butiker på Åhléns parfym- och kosmetikavdelning och zonen innefattar 15 målsägande. Åklagaren har återopat kartan nedan över zon F. Pilen visar ungefär där lastbilsfärden tog slut.

Drottninggatan Zon F**Mäster Samuelsgatan**

Sammantaget är det genom utredningen styrkt att Rakhmat Akilov tillgrep lastbilen, körde den nedför Drottninggatan och därigenom orsakade fem personers död samt utsatte ett stort antal personer för livsfara eller fara för svår kroppsskada. Det är också styrkt att han utlöste en spränganordning i syfte att orsaka ytterligare skador på människor och egendom. Det är slutligen utrett att han hade förberett sig i vart fall i ett par veckor innan han utförde attentatet och att syftet var att straffa Sverige och dess medborgare för det som enligt Rakhmat Akilovs egna ord var en inblandning i "kriget mot kalifatet".

4.2 Tingsrättens bedömning i skuldfrågan

4.2.1 Rättsliga utgångspunkter

I lagen (2003:148) om straff för terroristbrott ges bestämmelser för genomförande av Europeiska unionens rambeslut om bekämpande av terrorism av den 13 juni 2002 (2002/475/RIF). Enligt lagen döms den som begår bl.a. mord, allmänfarlig ödeläggelse och grov skadegörelse för terroristbrott om gärningen allvarligt kan skada en stat eller en mellanstatlig organisation. För straffbarhet krävs vidare att avsikten med gärningen är att

- injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller befolkningsgrupp, eller
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en mellanstatlig organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd, eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer i en stat eller i en mellanstatlig organisation.

I den subjektiva delen räcker det för ansvar att gärningsmannen har någon av de tre ovan nämnda avsikterna. Gärningsmannen behöver inte uppnå sitt syfte. I den objektiva delen krävs inte heller att den skadliga effekten inträffar, utan det räcker att gärningen allvarligt *kan* skada en stat. Försök till terroristbrott är straffbelagt enligt 4 § samma lag.

Rakhmat Akilov har erkänt terroristbrott genom mord respektive allmänfarlig ödeläggelse. Han har också erkänt försök till terroristbrott genom försök till mord. Eftersom endast fullbordade brott (och inte försöksbrott) är uppräknade i 3 § lagen om terroristbrott, inställer sig frågan om ett mordförsök kan grunda ansvar för ett försök till terroristbrott. Frågan är inte närmare belyst i motiven till den nu gällande strafflagstiftningen. I författningskommentaren sägs dock att bestämmelsen om försök m.m. i 4 § inne-

bär en ”utvidgning av det straffbara området för vissa av de gärningar som anges i 3 §”, ett uttalande som antyder att lagstiftarens avsikt har varit att 3 § ska inbegripa även försök till de gärningar som räknas upp där. Vissa av gärningarna i 3 § är annars straffbelagda endast vid fullbordade brott (se prop. 2002/03:38, s. 92).

Under lagstiftningsarbetet uttalade Lagrådet att det ur lagteknisk synpunkt kunde riktas invändningar mot regeringens förslag till lag om straff för terroristbrott. Den huvudsakliga kritiken tog sikte mer allmänt på den valda brottskonstruktionen, att i 3 § hänvisa till ett antal andra uppräknade straffbestämmelser, se a. prop., s. 147 f. Enligt Lagrådet fanns det andra tänkbara lösningar för att genomföra rambeslutet, t.ex. genom straffmättnings- och straffskärpningsregler. När det gäller själva försöksbestämmelsen lämnade Lagrådet dock förslaget utan erinran.

Det kan hävdas att tillämpningsområdet för försök till terroristbrott skulle framstå som snävt och något oklart om endast fullbordade gärningar enligt 3 § omfattades. Det framstår som särskilt ovisst vad själva försöksmomentet i så fall skulle ta sikte på, annat än möjligen det objektiva rekvisitet i 2 §, d.v.s. att gärningen ”allvarligt kan skada en stat”. Ett sådant försöksbrott skulle onekligen innebära gränsdragningsproblem.

Som nämns ovan avser den nu aktuella lagstiftningen att införliva EU:s rambeslut om bekämpande av terrorism. Av rambeslutets artikel 4.2 läst tillsammans med artikel 1.1 följer att medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att straffbelägga inte bara fullbordade brott, utan även försök att begå vissa uppräknade brott, däribland ”angrepp mot en persons liv som kan leda till döden”. Vid införandet av lagen om straff för terroristbrott ansåg lagstiftaren uppenbarligen att artikel 1.1 i rambeslutet utgjorde en brottsbeskrivning, se t.ex. a. prop., s. 39.

Sammantaget leder det nu anförda till slutsatsen att åklagarens gärningspåstående om försök till mord kan grunda ansvar för försök till terroristbrott enligt nu gällande lagstiftning. Legalitetsskäl lägger inte heller hinder i vägen för detta.

Åklagarens gärningspåstående aktualiserar även frågan om ett så stort antal underliggande gärningar som det nu är fråga om, borde kunna bedömas som ett samlat och fullbordat terroristbrott, d.v.s. att försöksmomentet konsumeras. Med hänsyn framför allt till det stora antalet försöksbrott har tingsrätten liksom åklagaren stannat för att pröva gärningarna dels som terroristbrott genom mord och allmänfarlig ödeläggelse, dels som försök till terroristbrott genom försök till mord. I detta sammanhang kan nämnas att regeringen har initierat en översyn av den straffrättsliga regleringen på terrorismområdet, bl.a. för att göra regelsystemet mer överskådligt. Utredningen väntas vara klar i januari 2019 (Ju 2017:03).

Här bör redan nu också nämnas något om farebedömningen. För ansvar för försök till mord krävs att det har förelegat en fara för döden eller att sådan fara har varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter, 3 kap. 1 och 11 §§ samt 23 kap. 1 § brottsbalken. Med fara avses konkret fara, vilket innebär att det i det enskilda fallet har varit möjligt att gärningen skulle kunna orsaka döden samt att det dessutom har funnits en viss sannolikhet för detta, se t.ex. NJA 2004 s. 176. Om åklagaren varken förmår visa att sådan konkret fara har förelegat, eller att faran har varit utesluten p.g.a. tillfälliga omständigheter, kan Rakhmat Akilov inte dömas för de påstådda försöksbrotten.

Rakhmat Akilov står också åtalad för framkallande av fara för annan i ett antal fall enligt 3 kap. 9 § brottsbalken. Straffansvar för detta brott förutsätter att någon av grov oaktsamhet utsätter annan för livsfara eller fara för svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom. Begreppet svår kroppsskada kan vara svårt lyte eller annat svårt kroppsfel, men även andra anatomiskt sett mindre svåra skador brukar omfattas av begreppet (se t.ex. Bäcklund m.fl., Brottsbalken m.m., Zeteo 25 april 2018, kommentaren till 3 kap.

6 och 9 §§). Vid en jämförelse med försök till mord kan anmärkas att det för ansvar räcker dels med grov oaktsamhet, dels med att fara för svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom uppkommer. Något rekvisit om att faran p.g.a. tillfälliga omständigheter kan ha varit utesluten finns inte här. Försök till framkallande av fara för annan är inte heller straffbelagt.

Som en del av terroristbrottet har åklagaren vidare anfört att Rakhmat Akilov har begått gärningen allmänfarlig ödeläggelse enligt 13 kap. 3 § brottsbalken. För det brottet döms den som åstadkommer bl.a. en explosion och därigenom framkallar fara för annans liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av annans egendom. Åklagaren har också gjort gällande att rekvisiten för grov skadegörelse är uppfyllda, se 12 kap. 3 § samma balk, genom att den utlösta explosionen har orsakat omfattande skador på lastbilen.

Slutligen bör här sägas något om antalet gärningar som tingsrätten har att pröva. Enligt 2 och 3 §§ lagen om straff för terroristbrott räcker det med att någon begår en gärning för att dömas för terroristbrott. Ett exempel kan vara en attack riktad mot en central person i statsförvaltningen. I detta mål innefattar åklagarens gärningspåstående ett mycket stort antal gärningar, vilka såväl var för sig som tillsammans kan utgöra terroristbrott (eller försök därtill). Av detta följer att tingsrätten inte ska begränsa prövningen till en övergripande bedömning av händelserna på Drottninggatan. I stället måste varje gärningspåstående prövas för sig.

4.2.2 Ytterligare utgångspunkter för bedömningen av skuldfrågan

Tingsrätten ska dels pröva om det i objektiv mening har begåtts ett antal gärningar, dels om Rakhmat Akilov har haft subjektiv täckning för dessa. Med hänsyn till Rakhmat Akilovs avgivna inställning, det han har berättat i tingsrätten samt i övrigt vad som har framkommit om gärningen anser tingsrätten det klarlagt att han har handlat med direkt avsikt att döda så många som möjligt på Drottninggatan, d.v.s. han har

agerat med så kallat avsiktsuppsåt. När det gäller hans körning dessförinnan i zon A har han i vart fall agerat med så kallat ligkiltighetsuppsåt i förhållande till de personer han utsatte för fara. I det sagda ligger att hans körning under hela färden även har innefattat grov oaktsamhet. Rakhmat Akilov har alltså fullt ut subjektiv täckning för de brott som åklagaren har påstått.

När det sedan gäller den objektiva delen innefattar tingsrättens prövning ett stort antal ställningstaganden, vilka i huvudsak går ut på att fastställa vilken individuell och objektiv fara som har förelegat för varje målsägande. Det rör sig om över 140 personer. Samtidigt befann sig långt fler personer på denna del av Drottninggatan vid gärnings-tillfället. Åklagaren har sakframställningsvis anført att det torde ha rört sig om i vart fall ett tusental människor. De flesta omfattas inte av åtalet, även om de liksom målsägandena måste ha upplevt situationen som mycket obehaglig och skrämmande.

Som redan har nämnts har Rakhmat Akilov erkänt merparten av de åtalade gärningarna. Detta innebär dock inte att tingsrätten kan göra en övergripande bedömning av åtalet. Tingsrätten måste pröva varje målsägande för sig. Ett erkännande räcker inte heller för en fällande dom. Rakhmat Akilovs inställning är därtill endast av begränsad betydelse för rätten, då hans erkännanden mest tycks vara baserade på en rättslig bedömning av faran, och inte på vad han själv har kunnat iaktta under färden.

Rakhmat Akilov har endast lämnat en allmän redogörelse för färden på Drottninggatan. Även om han borde minnas flera målsägande än han vill medge, så kan han knappast ha uppfattat alla de personer som han körde på eller utsatte för fara. Prövningen måste i stället baseras på målsägande- och vittnesuppgifter samt den tekniska utredningen i målet. När det gäller utsagorna i målet har det under huvudförhandlingens gång emellanåt blivit tydligt för rätten att flera målsägande har haft skilda och ibland icke förenliga minnesbilder kring vad som hände längs med Drottninggatan. Det kan t.ex. handla om var på Drottninggatan som Rakhmat Akilov körde på någon, när

lastbilen bytte sida, huruvida Rakhmat Akilov hade rånarluvan neddragen eller i övrigt i vilken ordning saker och ting skedde. Ett återkommande tema har varit den panik målsägandena kände när lastbilen närmade sig. Påfallande många saknar tydliga minnesbilder från själva passeringsögonblicket, och har endast kunnat beskriva en ”mörk vägg” eller ett stort ”moln” som passerade, samt uppgett att de först efteråt förstod att det rörde sig om en lastbil. I princip samtliga målsägande har upplevt starkt akuta känslor. Detta kan som försvaret har lyft fram naturligtvis ha påverkat deras iakttagelseförmåga och minnesbilder.

De personliga upplevelserna som målsägandena har redogjort för bör därför värderas med en viss försiktighet, och så långt möjligt stämmas av mot det som har framkommit i den tekniska delen. Ju bättre teknisk bevisning i form av t.ex. övervakningsfilmer eller dokumenterade skador, desto säkrare blir självfallet farebedömningen. Det bör dock understrykas att många upplevelser hos målsägandena ändå liknar varandra. Genom mängden berättelser och den noggranna tekniska utredningen, har tingsrätten kunna iaktta en del återkommande förhållanden och gemensamma linjer i händelseförloppet. Detta har i sin tur gjort det möjligt att ställa upp vissa hjälphypoteser, eller ”hjälpregler” om man så vill, som bör kunna tjäna som kompletterande underlag vid farebedömningen. Tingsrätten avser nu att redogöra för dessa hypoteser samt även för andra principer som har tillämpats vid bevisvärderingen.

Det kan t.ex. som en allmän bevisvärderingsprincip anses gälla att om flera personer, t.ex. i ett sällskap, lämnar samstämmiga uppgifter om vad de har iakttagit på Drottninggatan, så framstår de lämnade uppgifterna som mer tillförlitliga än om endast en person lämnar uppgiften. Hänsyn måste dock självfallet tas till att de i efterhand kan ha talat med varandra om händelsen och på så sätt påverkats.

Detaljerade minnesbilder av lastbilen, t.ex. av dess hjul eller front, är sådant som kan visa att målsägande har varit nära lastbilen. Minnesbilder av att lastbilen vajade, var-

vade med motorn eller skapade ett vinddrag eller sug, är vidare sådana utmärkande och återkommande enskildheter som kan öka bevisvärdet av en målsägandes utsaga.

Det kan också vara så att vissa målsägande uppfattade lastbilen mycket tidigt och på så sätt hann sätta sig i säkerhet med förhållandevis god marginal, och därmed undanröjde faran. Flera personer har t.ex. omvitnat ett högt ljud och att de på grund av detta omgående förstod att de behövde flytta på sig. För någon av dessa målsägande kan den rättsliga bedömningen bli att det inte förelåg någon konkret fara. Detsamma kan gälla de personer som på grund av andra individuella faktorer har haft större möjlighet att undkomma i tid. En äldre person kan ha sämre förutsättningar att förflytta sig än en yngre person. Vissa personer har haft tur och kunnat springa in genom större butiksen-tréer, medan andra inte har haft någonstans att ta vägen.

Det är svårt att ställa upp någon allmängiltig regel om hur stor fara som krävs för att denna ska anses konkret. Prövningen måste i stället avpassas till de förhållanden som har rått i det enskilda fallet. Bedömningen görs visserligen i efterhand när alla omständigheter har blivit kända, men prövningen ska ändå utgå ifrån att det i gärningsögonblicket inte med säkerhet går att slå fast den fortsatta händelseutvecklingen. När det gäller försöksbrotten görs denna bedömning vid försökspunktens inträde, se t.ex. Wennberg, Försök till brott, 2 uppl., s. 206 f. Det betyder att även om det i efterhand visar sig att brottet inte fullbordades (av någon anledning) så kan faran för brottets fullbordande likväl anses konkret. Rakhmat Akilov började verkställa sin brottsplan när han stal lastbilen. Han stod då i begrepp att fullborda brottet och han passerade därmed försökspunkten. Detta gäller i förhållande till samtliga mordförsök, se t.ex. NJA 2017 s. 531 p. 26.

Det står enligt tingsrätten vidare klart att den åtalade gärningen inte kan jämföras med andra s.k. vansinneskörningar, t.ex. sådana som förekommer vid buskörning eller smitning, och där gärningsmannens syfte snarare är att komma undan än att faktiskt döda eller skada de som råkar finnas framför bilen.

Vid farebedömningen har tingsrätten särskilt försökt klarlägga om målsägandena stod stilla eller var på väg i en viss riktning när lastbilen närmade sig. Det kan t.ex. antas att de personer som gick med ryggen vänd mot lastbilen i regel uppfattade faran senare än de personer som gick åt motsatt håll. Vissa målsägande har berättat att de var upptagna med att lyssna på musik i hörlurar medan andra pysslade med sina telefoner eller var allmänt försjunka i tankar. Sådana individuella faktorer, såväl faktiska som personliga, skiljer sig åt mellan målsägandena. Likväl måste sådant få genomslag vid tingsrättens prövning av åtalet, med den följd att bedömningen av två till synes liknande situationer kan falla ut olika. Det betyder inte att domstolen ifrågasätter en viss målsägandes upplevelse eller trovärdighet, utan endast att bevisningen i just deras fall inte för så långt som till en fällande dom helt enligt åklagarens gärningspåstående.

Det står också klart att slumpen har spelat en avgörande roll för hur stor fara varje målsägande har utsatts för. Ett exempel på detta kan hämtas från butiken Zara Home. Av övervakningsfilmen därifrån framgår att sju målsägande med ytterst liten marginal räddade sig in i butiken, tack vare att Elisabeth Kiratlis (D14) röda rullväska fördröjde butikens skjutdörrar från att gå igen. Ett annat exempel är Claes-Göran Karlsson (B3). På övervakningsfilmen från butiken Carat syns lastbilen passera honom oerhört nära, vilket han först i tingsrätten verkar ha fått klart för sig.

Ett flertal målsägande är inte heller hörda, utan är alltså okända för domstolen. I dessa fall har tingsrätten endast dömt till ansvar där övervakningsfilmen på ett mycket tydligt sätt visar att faran har varit konkret. Det ska också sägas att de olika övervakningsfilmerna är av skiftande kvalitet och skärpa.

Många av målsägandena i målet har varit i sällskap med varandra på Drottninggatan, och ett flertal har dessutom haft med sig barn. I de fallen kan det antas att faran har

ökat, eftersom de som har haft ansvar för barnen av naturliga skäl först har försökt ”samla flocken” innan de tog skydd för lastbilen.

En annan hållpunkt för farebedömningen är lastbilens hastighet. I början av zon B var hastigheten lägre än i zon C och framåt. Utsikterna att undkomma lastbilen minskar naturligtvis vid högre hastigheter, och faran torde därmed ha ökat fr.o.m. zon C. Från det att Drottninggatan delades av på mitten av parkbänkar m.m. krympte marginalerna ytterligare för de målsägande som befann sig på den sida av gatan där Rakhmat Akilov förde lastbilen.

Det är också känt att lastbilen vid slutet av zon C träffade ett betonglejon som kilades fast under fronten, och att detta orsakade ett öronbedövande ljud. Många av målsägandena har beskrivit att det var just detta ljud som gjorde att de upptäckte lastbilen i tid. Likväl har det funnits liten tid att reagera. I en hastighet av t.ex. 60 km/h rör sig lastbilen drygt 16 meter per sekund. Även om lastbilen befann sig ett eller till och med två kvarter bort vid upptäckt, krävdes det ett mycket alert agerande för att komma undan. Detta illustreras återigen på ett tydligt sätt av övervakningsfilmen från butiken Zara Home. Från det att människor på gatan reagerar till dess att lastbilen passerar går det drygt tre sekunder. Ett sådant litet tidsutrymme innebär naturligtvis en mycket stor fara för att träffas av lastbilen, då varje litet felsteg kan bli ödesdigert.

En central fråga som tingsrätten har att ta ställning till blir alltså inom vilket avstånd från lastbilen en målsägande måste bevisas ha befunnit sig, för att han eller hon ska anses ha varit utsatt för konkret fara för döden. En särskild frågeställning är därvid hur man bör bedöma faran för de målsägande som inte behövde flytta på sig när lastbilen passerade, d.v.s. de som aldrig befann sig i lastbilens faktiska väg, låt vara att de kan ha stått mycket nära. I zon B gäller detta t.ex. makarna Bergquist (B1 och B2), som inte hann eller förmådde röra sig innan lastbilen kört förbi dem. Den konkreta faran för en stillastående målsägande framstår som mer svårbedömd än för den som har behövt

vidta en aktiv åtgärd för att undkomma. En tänkbar modell som tingsrätten har övervägt har varit att pröva om faran för dessa målsägande har varit utesluten endast på grund av en tillfällig omständighet, något som åklagaren också har fört fram som alternativ. Det rekvisitet äger främst tillämpning i situationer där faran faktiskt har varit utesluten, och detta är resultatet av en tillfällig och oväntad slump. Rekvisitet är alltså inte avsett att gradera en i och för sig förekommande risk. I stället är avsikten att avgränsa straffbarheten för s.k. otjänliga försök. Exempel på otjänliga men straffvärda försök har sagts vara att försöka stjäla ur en tom ficka eller att försöka skjuta någon som råkar stå bakom en skottsäker dörr, se t.ex. NJA 2003 s. 670. Är brottsplanen där emot behäftad med en mer djupgående brist faller försöket i regel utanför det straffbara området.

När det gäller förhållandena på Drottninggatan blir det enligt tingsrättens mening, inte minst av legalitetsskäl, svårt att tillämpa rekvisitet om tillfälliga omständigheter. Det är t.ex. känt att det befann sig ett mycket stort antal personer på och omkring Drottninggatan den aktuella eftermiddagen, vilka p.g.a. vad som i allmänna termer kan beskrivas som rena tillfälligheter undkom helt oskadda. Dessa personer omfattas inte heller av åtalet. Stod personen t.ex. stilla och det inte visas annat än att han eller hon då var flera meter ifrån lastbilens färdväg blir det vanskligt att hävda att detta berodde på en sådan tillfällighet som avses i brottsbalkens försöksbestämmelse. Den straffrättsliga bedömningen riskerar helt enkelt att bli för spekulativ om en rad olika och tänkbara tillfälligheter tillåts spela in på den farebedömning som tingsrätten nu ska göra.

Utgångspunkten måste i stället bli allvaret i den gärning som Rakhmat Akilov har begått, nämligen att köra en stor lastbil i hög hastighet nedför Drottninggatan. Stor hänsyn måste tas till förhållandena på just denna plats. Gärningens farlighet och allvaret i den befarade följden, d.v.s. ett stort antal potentiella dödsoffer, blir av central betydelse här, se t.ex. NJA 2004 s. 176. Körningen sträcker sig 500 meter längs en gågata full av människor, och den har skett med det uttalade syftet att döda så många som möjligt. Rakhmat Akilovs avsikter med gärningen får följaktligen viss betydelse även i objektiv

mening, d.v.s. gärningens farlighet återspeglas i dess syfte. I chatten med ”togut shikan” någon timme efter attentatet uttrycker Rakhmat Akilov t.ex. besvikelse över att inte fler dog, vilket visar att han av allt att döma försökte köra på så många människor som möjligt. Flera målsägande har upplevt att Rakhmat Akilov siktade på dem, även om det får förmodas att han samtidigt försökte köra på ett sätt som gjorde att han undvek fasta hinder. Gärningens farlighet är tveklöst synnerligen hög. Marginalerna för de som befann sig på den smala Drottninggatan har varit ytterst små, med uteserveringar, människor, barnvagnar och andra hinder som har begränsat möjligheterna att med kort varsel komma undan. Många har dessutom berättat att de drabbades av panik när lastbilen närmade sig. Vissa blev handlingsförlamade medan andra kastade sig undan på ren instinkt. Det beskrivna beteendet bekräftas av övervakningsfilmerna.

Gärningens syfte och oerhörda farlighet leder tingsrätten till slutsatsen att det har förelegat en stor och konkret fara inte bara för de personer som behövde hoppa undan för lastbilen, utan även för andra personer som befann sig i dess närhet. Tingsrätten bedömer följaktligen att det som utgångspunkt har funnits en konkret fara för döden för de målsägande som i passeringsögonblicket har befunnit sig på någon eller några meters avstånd från lastbilen, d.v.s. det har förelegat en form av ”farekorridor” kring lastbils-kroppen. Det gäller främst de målsägande som har tvingats till en aktiv åtgärd. När det gäller stillastående målsägande bör utgångspunkten vara ett avstånd på högst en till två meter för att konkret fara för döden ska anses föreligga. Faran måste dock provas i tur och ordning för varje målsägande, utifrån de förhållanden som har gällt i varje enskilt fall.

När det sedan gäller brottet framkallande av fara för annan bedömer tingsrätten att det har förelegat en konkret fara för svår kroppsskada inom ytterligare ett antal meter från lastbilen, framför allt med hänsyn till risken för att träffas av betonglejon eller kringflygande föremål.

Avslutningsvis bör redan nu sägas att tingsrätten i de allra flesta fall har funnit åtalet styrkt, vilket kommer att redovisas i det följande. Tingsrätten övergår nu till att bedöma respektive gärningspåstående. Därefter kommer tingsrätten i avsnitt 4.2.10 att pröva om förutsättningarna för terroristbrott är uppfyllda.

4.2.3 Bedömning zon A

Anna-Karin Johansson (A1). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Rakhmat Akilov var i detta skede på väg mot Drottninggatan och han touchade dessförinnan både ett betonglejon och en bil. Hastigheten har genom färdskrivaren uppskattats till strax över 20 km/h. Anna-Karin Johansson klämdes mellan den påkörda bilen och husfasaden, med skador på fot och knä som följd. En gatuskylt tog delvis smällen, vilket förmodligen begränsade hennes skador. Rakhmat Akilovs körning var grovt oaktsam och han utsatte Anna-Karin Johansson för fara för i vart fall svår kroppsskada. Åtalet är styrkt och ska bedömas på det sätt åklagaren har gjort, d.v.s. som brottet framkallande av fara för annan.

Håkan Holmgren (A2). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Händelsen skedde precis efter en kurva, då lastbilen förmodligen saktade in något. Enligt färdskrivaren höll lastbilen en hastighet mellan 13 och 20 km/h där Håkan Holmgren befann sig. Hastigheten var således inte påfallande hög. Håkan Holmgren har berättat att han fick kasta sig undan till höger (öster ut) upp på en mur och att han kände vinddraget från lastbilen. Rakhmat Akilov har kortfattat uppgett att han minns Håkan Holmgren, att det aldrig var någon fara med denne samt att lastbilen inte heller var uppe på trottoarkanten, innebärande att Håkan Holmgren i så fall torde ha varit mer än en meter från lastbilen. Enligt tingsrätten saknas det i och för sig anledning att ifrågasätta Håkan Holmgrens lämnade uppgifter om att han var tvungen att flytta på sig för lastbilen, men det blir likväl utifrån hans berättelse inte helt lätt att bedöma avståndet till densamma, med hur god marginal han hann undan liksom vilka följderna hade blivit om han hade blivit träffad. Som framgått ovan tycks lastbilen ha förts med förhållandevis låg hastighet. Utredningen räcker därför inte så långt att det straffrättsligt är utrett att

konkret fara för döden har förelegat. Däremot finner tingsrätten styrkt att konkret fara för svår kroppsskada har funnits. Rakhmat Akilov har därför genom sin grovt oaktsamma körning gjort sig skyldig till framkallande av fara för annan.

4.2.4 Bedömning zon B

Hans Bergquist (B1) och Anette Bergquist (B2). Rakhmat Akilov har förnekat gärningarna. Åklagaren har uppskattat makarna Bergquists position till ett par meter utanför och norr om butiken C.U.M. Av Anette Bergquists berättelse framgår att hon bevittnade hur Marie Kide (B8) och Lena Wahlberg (B6) blev påkörda, och att detta antingen skedde precis bredvid henne och maken, eller möjligen strax efter att lastbilen passerat dem. Hans Bergquist och Anette Bergquist tycks utifrån deras egna uppgifter vidare ha stått still när lastbilen körde förbi dem, d.v.s. de har inte vidtagit någon aktiv åtgärd för att komma undan. Deras lämnade uppgifter bekräftar en position strax söder om det västra betonglejonet på Drottninggatan, förmodligen i höjd med butiken C.U.M., där de kort senare fångades på övervakningsfilm och där Anette Bergquist ses komma in i butiken mycket omskakad. Makarna Bergquist kommer då norrifrån på Drottninggatan. Makarna Bergquist syns däremot inte på den intilliggande Carats övervakningsfilm, vilket bekräftar deras uppgifter om att de måste ha stått still en liten stund. På södra sidan om C.U.M. fanns en inhägnad uteservering, där makarna Bergquist uppenbarligen inte heller befann sig. Anette Bergquist har vidare gjort detaljerade iakttagelser av Rakhmat Akilov, vilket indikerar att hon och maken var mycket nära lastbilen. Hon har också berättat att lastbilens motor varvade i kurvan in på Drottninggatan, något som Rakhmat Akilov själv har berättat om. Det är visserligen känt att lastbilen vid detta avsnitt av Drottninggatan touchade det östra betonglejonet, och inte det västra som stod närmast makarna Bergquist. Marginalerna på platsen har dock varit små, bl.a. med den nyss nämnda uteserveringen, och Anette Bergquist har beskrivit att de stod ”mitt i gatan” samt att avståndet mellan dem och lastbilen var ”en till en och en halv meter”. Hans Bergquist har uppgett endast en halvmeter och att han kände vinddraget av lastbilen. Med hänsyn till lastbilens fart, att två andra personer avled på platsen, de små marginaler som har gällt samt till makarna Bergquists i övrigt detaljerade

berättelser, finner tingsrätten klarlagt att faran har varit konkret för att de skulle träffas av lastbilen med dödlig utgång. Rakhmat Akilov har haft erforderligt uppsåt och försök till mord är därmed styrkt i två fall.

Claes-Göran Karlsson (B3). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Av övervakningsfilmen från Carat, vilken visar skeendet ur två olika vinklar, syns Claes-Göran Karlsson promenera norrut på Drottninggatan, samtidigt som han verkar titta ned i sin mobiltelefon. Claes-Göran Karlssons ljusa jacka underlättar urskiljandet av honom på filmen. Precis när han stannar upp är han placerad någon meter framför det västra betonglejonet, möjligen aningen öster om det. Då passerar lastbilen honom på ytterst nära avstånd. Även om Claes-Göran Karlsson själv har haft svårt att uppskatta marginalen till lastbilen, så visar filmen att konkret fara för döden har förelegat. Försök till mord är därmed styrkt.

Två okända kvinnor (B4) och (B5). Rakhmat Akilov har förnekat gärningarna. Dessa två personer verkar vara i sällskap och de befinner sig i Claes-Göran Karlssons (B3) närhet. En av kvinnorna (B5) bär en orange ryggsäck, vilket gör det något lättare att följa henne på filmen. B5 förefaller vidare ha hunnit något längre norrut än Claes-Göran Karlsson. I själva passeringsögonblicket är det utifrån filmen inte helt lätt att estimerar avståndet mellan lastbilen och dessa två kvinnor. B4 och B5 har av naturliga skäl inte kunnat höras, och de andra personer som har hörts i denna del har inte heller lämnat några detaljer om B4 och B5. Denna osäkerhet får falla tillbaka på åklagaren. Det betyder att farerekvisitet, d.v.s. konkret fara eller tillfälligt utesluten sådan, här inte är uppfyllt. Däremot måste det ha förelegat en konkret risk för svår kroppsskada, särskilt med hänsyn till risken för att träffas av kringflygande föremål eller kroppar. Tingsrätten stannar därför för att bedöma gärningarna som två fall av framkallande av fara för annan.

Lena Wahlberg (B6). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Det är utrett att Lena Wahlberg blev påkörd när hon promenerade söderut på Drottninggatan. Detta inträff-

fade strax norr om betonglejonen. Lena Wahlberg kastades flera meter framåt. Lena Wahlberg avled till följd av omfattande skador på huvud och överkropp. Detta täcks av Rakhmat Akilovs uppsåt. Gärningen ska bedömas som mord.

Veronica Durango (B7). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Veronica Durango finns med på övervakningsfilmer från Carat där hon syns promenera norrut, någon meter ut från den västra husfasaden. Veronica Durango har berättat att hon på nära håll såg Marie Kide (B8) träffas av lastbilen och att Rakhmat Akilov i svängen in på Drottninggatan varvade motorn innan han släppte kopplingen och tryckte ned gaspedalen. Särskilt av den andra filmsekvensen framgår att Veronica Durango befinner sig i höjd med Claes-Göran Karlsson när lastbilen passerar. Hon har alltså precis hunnit till det västra betonglejonet, möjligen förbi. Hennes lämnade uppgifter motsvaras av det som kan iakttas på övervakningsfilmerna och även med det som i övrigt har framkommit om lastbilens körning på denna del av Drottninggatan. Veronica Durango befann sig möjligen någon meter längre bort från lastbilen än Claes-Göran Karlsson. Å andra sidan var lastbilens avstånd till honom nära på obefintligt. Även här bedömer tingsrätten därför att konkret fara för döden har funnits. Försök till mord är därmed styrkt.

Marie Kide (B8). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Marie Kide blev liksom Lena Wahlberg (B6) påkörd bakifrån strax norr om betonglejonen. Marie Kide landade invid det västra lejonet och hon avled senare på sjukhus till följd av skador på huvudet. Påkörningen orsakade alltså Marie Kides död, vilket täcks av Rakhmat Akilovs uppsåt. Gärningen ska bedömas som mord.

Ella Strandman (B10) och Victoria Morales Rossello (B11). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Beträffande dessa målsägande saknas övervakningsfilm. Ella Strandman och Victoria Morales Rossello har dock lämnat samstämmiga och detaljerade redogörelser för vad de har iakttagit och var de var placerade när lastbilen passerade. Victoria Morales Rossello har berättat att hon talade i telefon och gick av och an mitten av gatan på de s.k. Strindbergcitaten samt att hon hade ryggen mot lastbilen när

Ella Strandman oväntat ryckte undan henne. Ella Strandman har bekräftat detta och också lämnat tydliga iakttagelser av hur Marie Kide blev påkörd några meter norrut på Drottninggatan. Victoria Morales Rossello har uppskattat hennes och Ella Strandmans avstånd till lastbilen till en halvmeter, medan Ella Strandman i stället uppgett en tidsmarginal om någon sekund. Båda har också berättat att de föll till marken när de kastade sig undan. Hastigheten har vid detta tillfälle varit i accelererande, troligen mellan 30 och 40 km/h. På respektive trottoarkant har det funnits uteserveringar, vilket ytterligare har krympt utrymmet. Tingsrätten bedömer att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som försök till mord i två fall.

Juli Dahlström (B12), Martti Harja (B13) och Lovisa Dahlström (B14). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Martti Harja och Lovisa Dahlström är föräldrar till Juli Dahlström. Av filmen från Salt Men på Drottninggatan 86 framgår att familjen promenerade söderut, d.v.s. lastbilen närmare sig dem bakifrån. Lovisa Dahlström bar en khakifärgad jacka med luva. Filmerna visar att de upptäckte lastbilen när de befann sig i höjd med betonglejonen invid korsningen Olof Palmes gata, och att familjen kort därefter kastade sig undan västerut. Det råder inget tvivel om att samtliga tre var mycket nära att träffas. Det framgår av filmerna att Lovisa Dahlström, efter att ha upptäckt lastbilen, instinktivt fattade tag i Juli Dahlström och därmed räddade dottern från en säker träff. Lovisa Dahlström har bekräftat detta i förhör samt uppgett att hennes make Martti Harja samtidigt drog undan dem ur lastbilens färdväg. Även Juli Dahlström har bekräftat detta förlopp, samt uppgett att fadern slet tag i hennes krage och drog henne över betonglejonet. Lastbilens marginal till det lejonet var högst en meter. Tingsrätten bedömer att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som tre fall av försök till mord.

Magdalena Graf (B15), Tristan Hedman (B16) och Charlie Graf (B17). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Det saknas övervakningsfilm beträffande dessa målsälgande. Det är dock klarlagt att Magdalena Graf befann sig på Drottninggatan med sina två barn Charlie och Tristan, vilka var fem respektive tolv år vid tillfället. Magdalena

Graf har berättat att hon och Tristan noterade lastbilen en stund tidigare, då den var längre upp på Drottninggatan och att lastbilen sedan tog av in på en tvärgata. Dessa uppgifter stämmer med verkliga förhållanden. Magdalena Graf har uppgett att åsynen av en lastbil på Drottninggatan skärpte hennes uppmärksamhet, och att hon tack vare detta reagerade snabbt när lastbilen några minuter senare dök upp igen. Hon har vidare uppgett att lastbilen då var ”precis bakom” dem, att hon slet undan sönerna till väster om lastbilens färdriktning och att de initialt sökte skydd på Café Belmondo. Magdalena Graf har också redogjort för tydliga minnesbilder av Mirza Dzabic som kördes på vid övergångsstället korsningen Olof Palmes gata, vilket visar att hon och sönerna måste ha varit nära lastbilen. Tingsrätten finner inte anledning att ifrågasätta Magdalena Grafs detaljerade berättelse. Marginalerna på platsen har som redan framgått varit små, med betonglejon och en uteservering utanför Café Belmondo. Målsägandena har promenerat söderut med lastbilen i ryggen och Magdalena Graf har haft ansvar för två barn, vilket ytterligare ökat risken. Lastbilens färdväg har därtill gått något väster om Drottninggatans mitt, d.v.s. på den sida där målsägandena uppehöll sig. Tingsrätten bedömer att konkret fara för döden har förelegat för samtliga tre. Gärningarna ska bedömas som tre fall av försök till mord.

Okänd kvinna (B18). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. B18 finns med på övervakningsfilmen från Salt Men, och syns tillsammans med familjen Harja/Dahlström (B12, B13 och B14). Det råder ingen tvekan om att B18 svävar i samma livsfara som den familjen. Gärningen är styrkt och ska bedömas som försök till mord.

4.2.5 Bedömning zon C

Mirza Dzabic (C1), Alma Dzabic (C2) och Edvin Dzabic (C3). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Det är utrett att Mirza Dzabic promenerade söderut på Drottninggatan med sina barnbarn, två respektive sex år gamla vid tillfället. Den äldre Edvin satt i barnvagnen, medan den yngre Alma promenerade bredvid och höll i farmors högra hand. Lastbilen träffade Mirza Dzabic bakifrån. Flera personer har berättat om att Mirza Dzabic kastades högt upp i luften och att hon sedan landade i en ”onaturlig”

ställning. Edvin Dzabic, som också träffades av lastbilen, kastades framåt med huvudet före in i en uteservering. Edvin Dzabic kolliderade dessförinnan även med Marita Björkman (C8) som av kollisionen slogs till marken. Av sammanstötningen måste Edvin Dzabics fart ha bromsats upp. Trots detta var pojkens fart så hög att hans huvud slog igenom och kilades fast i en plexiglasskiva. Mirza Dzabic och Edvin Dzabic ådrog sig svåra skador. Den tvååriga Alma Dzabic tappade av allt att döma taget om farmors hand, men undkom att träffas av lastbilen. Alma Dzabic togs sedan om hand på ett förtjänstfullt sätt av bl.a. målsäganden Emily Sandström (C4), och Alma Dzabic kunde under kvällen återförenas med sin mamma och pappa. Dessa tre målsägande har naturligtvis utsatts för konkret livsfara. Gärningarna är styrkta och ska bedömas som försök till mord i tre fall.

Emily Sandström (C4). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Emily Sandström har berättat att hon befann sig precis invid familjen Dzabic (C1-C3) ungefär vid en svart papperskorg vid den östra trottoarkanten. Hon lyssnade på musik i hörlurar och var lite inne i sin värld. Hon skulle precis gå över övergångsstället norrut när hon hörde ett skrik och sedan såg lastbilen komma rakt mot henne. Hon tog instinktivt ett skutt bakåt, och uppfattade samtidigt hur en person (Mirza Dzabic) blev påkörd och tappade taget om ett litet barn (Alma Dzabic). Hon har uppskattat sitt avstånd till lastbilen till ”en halvmeter om ens det”. Genom sin lämnade berättelse, bl.a. de detaljerade uppgifterna om familjen Dzabic och hennes egen position, samt i övrigt med beaktande av de små marginalerna på platsen finner tingsrätten utrett att konkret fara för döden har förelegat. Gärningen är styrkt och ska bedömas som försök till mord.

Usanee Pinpetch (C5). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Usanee Pinpetch har berättat att hon var på väg söderut och att hon befann sig ungefär i mitten av Drottninggatan när hennes pojkvän hastigt drog undan henne in mot den västra fasaden, ungefär i höjd med butiken Nicole och caféet Espresso House. Hon har själv uppskattat att hon hann upparbeta ett avstånd till lastbilen om ”max fem steg”. Hon har också beskrivit det som att lastbilen körde precis ”framför hennes ansikte”. Drottninggatan är

som redan har framgått mycket smal på denna plats, och det fanns därtill en uteservering strax söder om butiken Nicole. Tingsrätten finner genom Usanee Pinpetchs berättelse i kombination med förhållandena på platsen samt lastbilens bredd och fart, utrett att konkret fara för döden har förelegat. Gärningen är med andra ord styrkt och ska bedömas som försök till mord.

Lena Glembring (C7). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Lena Glembring har berättat att hon hade kommit ut från restaurangen Drottninghof och att hon precis hade börjat promenera norrut när hon hörde ”krockljud”. Hon har vidare uppgett att hon då upptäckte lastbilen och att hon kastade sig mot den västra husfasaden innan lastbilen passerade henne i hög hastighet. När åklagaren har visat Lena Glembring fotografier från Drottninggatan har hon uppskattat sin position till någonstans norr om Drottninghof, samt tillagt att hon befann sig mitt i gatan innan hon kastade sig undan och att hon då möjligen var förbi den uteservering som hör till den intilliggande hamburgerrestaurangen norr om Drottninghof. Enligt Lena Glembring var lastbilen alldeles intill henne och hon kände dess vinddrag. Hennes berättelse stämmer väl med förhållandena på platsen och tingsrätten finner inte anledning att ifrågasätta det hon har berättat. Lena Glembring har behövt vidta en aktiv åtgärd för att komma undan och marginalerna har varit små, särskilt med hänsyn till de båda uteserveringarna. Det är dessutom upplyst att Lena Glembring vid tillfället hade en nyopererad fot, vilket i hennes fall ytterligare torde ha ökat risken för att inte hinna undan. Tingsrätten finner sammantaget att konkret fara för döden har funnits. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Marita Björkman (C8) och Raimo Mundér (C9). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Genom övervakningsfilmen från butiken Nicole är det utrett att Marita Björkman och Raimo Mundér promenerade söderut mitt på Drottninggatan och att de undkom lastbilen med en hårsman genom att ta sig upp på trottoaren utanför Nicole. Marita Björkman hann dock inte undan helt utan slogs till marken av Edvin Dzabic, som kom farande efter att ha träffats av lastbilen. Marita Björkman ådrog sig genom

fallet ett komplicerat armbrott. Konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna är styrkta och ska bedömas som försök till mord i två fall.

Jessica Johansson (C10). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Jessica Johansson finns inte med på någon övervakningsfilm som visar hennes position i förhållande till lastbilen. Däremot kan hon iakttas cirka 40 sekunder tidigare på övervakningsfilmen från Change Money, då hon på väg norrut på Drottninggatan rundar den tillfälliga bygghiss som stod uppställd utanför butiken City Optik. Det framstår som något oklart hur långt norrut Jessica Johansson därefter hann förflytta sig på Drottninggatan innan hon upptäckte lastbilen, men hon har själv uppskattat att lastbilen då var cirka 10-15 meter bort, ungefär vid Drottninghofs uteservering. Hon var på väg mot Make Up Store, och sökte också skydd där när lastbilen väl hade passerat. Hon har vidare berättat att hon fick grus och damm i ögonen av lastbilen och även att hon kände dess vinddrag. Hennes minnesbild är att hon var placerad i höjd med den gatuskylt (förbud mot infart) som stod i nordöstra hörnet av korsningen Apelbergsgatan och att lastbilen passerade henne på ett avstånd av fem till sju meter, en uppskattning som utifrån kartbilder och lastbilens konstaterade färdväg synes vara något i överkant. Det är naturligtvis svårt att utifrån utredningen med absolut precision placera ut Jessica Johansson på Drottninggatan. En ledtråd är att hon inte syns på övervakningsfilmen från City Optik. På den filmen, som bl.a. täcker butikens norra skyltfönster, kan Jessica Johansson inte iakttas. Lastbilen syns på den filmen passera både Drottninghofs uteservering och korsningen Apelbergsgatan. Jessica Johansson måste därmed rimligen ha varit någon eller några meter norr om denna korsning och sannolikt öster om gatans mitt. En sådan position har inneburit att marginalerna för henne har varit små. Av City Optik-filmen framgår vidare att andra personer på Drottninggatan börjar reagera mellan två och tre sekunder innan lastbilen passerar dem. Jessica Johansson har själv uppgett hon inte hörde lastbilen eftersom hon lyssnade på podcast, ett förhållande som är ägnat att ytterligare öka faran i just hennes fall. Det som väckte hennes uppmärksamhet var i stället att hon såg människor springa undan. Lastbilen bör uppskattningsvis då ha varit två eller högst tre sekunder bort. Det går enligt tingsrätten utifrån underlaget dock inte att med säkerhet säga att Jessica Johansson befann sig så nära lastbilen att konkret fara för

döden har förelegat. Det står utifrån förhöret med Jessica Johansson inte heller helt klart om hon hoppade undan, stod still eller mer höll sig längs fasaden när hon väl fick syn på lastbilen. Däremot får hennes position, d.v.s. någonstans längs den östra fasaden mellan butikerna City Optik och Make Up Store och högst ett par meter från lastbilen, anses innebära att det har funnits en konkret fara för svår kroppsskada. Gärningen framkallande av fara för annan är därmed styrkt.

Nay Zar Kyaw (C11). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Nay Zar Kyaw har berättat att hon hade besökt butiken Make Up Store på Drottninggatan 82, och att hon precis skulle bege sig söderut på Drottninggatan. Hon hade hunnit fram till trottoarkanten, där butikens röda matta slutade, när hon fick en knuff av en man som skrek ”jävla galning”. Hon ramlade in mot butiken, men hann inte in där innan lastbilen passerade. Tingsrätten finner inte anledning att ifrågasätta Nay Zar Kyaws berättelse. Enligt åklagarens översiktsbild passerade lastbilen cirka en meter från trottoarkanten där Nay Zar Kyaw stod, innebärande att hon uppskattningsvis var en till två meter från lastbilen i passeringsögonblicket. Det är vidare upplyst att Nay Zar Kyaw var gravid i femte månaden, vilket torde ha begränsat hennes rörlighet. Sammantaget finner tingsrätten att de framkomna förhållandena är sådana att konkret fara för döden har funnit. Gärningen är styrkt och ska bedömas som försök till mord.

Linn Tsang (C12) och Utkrist Manandhar (C13). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa två målsägande syns på övervakningsfilmen från City Optik, när de promenerade tillsammans norrut på Drottninggatan. Någon sekund efter att de passerade bygghissen kom de springande söderut och tog skydd inne på City Optik. Lastbilen passerade en sekund senare på den plats där målsägandena precis hade uppehållit sig. Tingsrätten finner att deras berättelser i kombination med övervakningsfilmen tydligt visar att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna är styrkta och ska bedömas som två fall av försök till mord.

Natali Törnkvist (C14). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Natali Törnkvist finns med på övervakningsfilmen från butiken Salt på Drottninggatan 65, där hon arbetar. Av filmen framgår att hon hängde kläder på en ställning utanför butiken och att hon sedan upptäckte lastbilen och då sprang in i butiken. Lastbilen passerade en dryg sekund senare. Natali Törnkvist har berättat att hon upptäckte lastbilen på ungefär 25-30 meters håll och att hon även såg föraren, vars blick såg ”tom ut”. Det är utrett att lastbilen var mycket nära fasaden och även rev ned väggskylden ovanför butiksentrén till Salt Men. Konkret fara för döden har förelegat. Försök till mord är styrkt.

Vidar Groth (C15) samt okänd kvinna (C16) med barn (C17). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa tre målsägande finns med på övervakningsfilmen från växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65. Kvinnan C16 kan även skimras i det övre vänstra hörnet på filmen från den intilliggande butiken Salt. Såväl Vidar Groth som kvinnan med barnsulkyn satte sig i säkerhet med endast några bråkdelar av en sekund till godo genom att kasta sig österut. I barnsulkyn satt ett barn fastspänt. Det råder utifrån filmen och Vidar Groths lämnade berättelse inget tvivel om att alla tre målsägandena var ytterst nära döden. Konkret fara för döden har följaktligen förelegat. Gärningarna är styrkta och ska bedömas som tre fall av försök till mord.

Crispin Bevington (C18) och Noel Bevington (C19). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna, som utspelade sig strax söder om växlingskontoret Change Money. Det är klarlagt att Crispin Bevington och sonen Noel Bevington precis hade kommit ut från porten till Drottninggatan 65. Crispin Bevington syns på en övervakningsfilm reagera på lastbilen och sedan snabbt fatta ett grepp om sonen innan de båda försvinner ur bild. Det är oklart om Noel Bevington träffades av lastbilen, även om det har konstaterats skador på den cykelhjälm han bar på huvudet. Crispin Bevington träffades däremot tveklöst av lastbilen och avled, men han tycks dessförinnan på något sätt ha fört sonen bort ur farans riktning. Noel Bevington togs sedan om hand på ett förtjänstfullt sätt av bl.a. vittnet Therese Persson och anställda på butiken G-Star. Crispin Bevington avled till följd av skador på huvudet och överkroppen. Noel Bevington överlevde men ådrog

sig skador och svimmade av en stund. Tingsrätten finner att mord respektive försök till mord är styrkt.

Mailys Dereymaeker (C20). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Även Mailys Dereymaeker kördes på strax söder om Change Money. Hon syns på en övervakningsfilm promenera söderut. Hon upptäcker sedan lastbilen, börjar springa och försvinner slutligen ur bild. Mailys Dereymaeker avled till följd av omfattande skador på bålen och överkroppen. Detta täcks av Rakhmat Akilovs uppsåt. Mord är styrkt.

Niklas Garnborn (C21), Tommy Jerse (C22), Joshua Zippis (C23), Philip Gustafsson (C24) och Jill Adevik (C25). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa målsägande finns med på filmen från butiken Bik Bok med adress Kungsgatan 54. Niklas Garnborn och Tommy Jerse var i sällskap och promenerade norrut. Niklas Garnborn gick några meter före och hann trycka sig mot den västra fasaden när lastbilen kom. Tommy Jerse hann i stället springa runt hörnet västerut in på Kungsgatan. Båda befann sig i konkret fara för döden. Detsamma gäller Joshua Zippis, Philip Gustafsson och Jill Adevik. Joshua Zippis och Jill Adevik är de som sist räddade sig in på Bik Bok, medan Philip Gustafsson i stället sprang runt hörnet in på Kungsgatan. Samtliga fem målsägande har behövt vidta en aktiv åtgärd. Gärningarna är styrkta och ska bedömas som fem fall av försök till mord.

Okänd kvinna (C26), okänd kvinna (C27), okänd man (C28), okänd man (C29) och okänd man (C30). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Även dessa fem personer finns med på filmen från Bik Bok. C26 bar en gul jacka och befann sig i lastbilens färdväg sekunden innan den passerade. C26 hann rädda sig in på Bik Bok. C27 och C28, som tycks vara ett par, promenerade strax bakom C26 och lyckades också rädda sig in på Bik Bok. C29 och C30 hann i stället runt hörnet in på Kungsgatan, men hade likväl ett ytterst litet avstånd till lastbilen. Samtliga fem målsägande har behövt vidta en aktiv åtgärd för att undkomma och konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna är styrkta och ska bedömas som fem fall av försök till mord.

Tamara Basic (C31). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Tamara Basic finns på övervakningsfilmen från Nicole, där hon syns promenera söderut mitt på Drottninggatan. Några sekunder senare kom lastbilen körandes precis där Tamara Basic nyss befann sig. Tamara Basic har berättat att hon noterade en man som började springa, vilket fick henne att vända sig om. Hon hoppade sedan åt sidan, öster ut bort från lastbilens färdväg. Tamara Basic promenerade med lastbilen i ryggen och hon har berättat att hon hade hög musik i hörlurarna, två omständigheter som ökat risken i hennes fall. Tingsrätten finner att konkret fara för döden har förelegat. Gärningen är styrkt och ska bedömas som försök till mord.

Okänd man (C32). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Denna person finns med på filmerna från Salt (Drottninggatan 65) och Change Money. C32 är lätt att urskilja tack vare en medhavd grön shoppingpåse från butiken Dressmann. Av filmerna framgår att han trycker sig mot fasaden och på så sätt klarar sig. Som anförts ovan under bedömningen avseende Natali Törnkvist (C14) var lastbilen här mycket nära fasaden. Tingsrätten finner att konkret fara för döden har förelegat. Gärningen är styrkt och ska bedömas som försök till mord.

Margareta Swerre (C34). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Margareta Swerre finns med på filmen från butiken Nicole, där hon syns springa söderut på Drottninggatan östra del och upp på trottoaren där. Hon försvinner ur bild cirka fem sekunder innan lastbilen passerar, vilket innebär att hon med någorlunda god marginal kunde sätta sig i säkerhet. Hon har berättat att hon tog sin tillflykt till en sidoentré till Make Up Store, vilket innebär att hon var utom fara just i själva passeringsögonblicket. Margareta Swerre promenerade dock dessförinnan med ryggen mot lastbilen och hon befann sig då ungefär i mitten av gatan (något svagt till vänster i gångriktningen) när hon väl upptäckte den. Detta skedde genom att hon noterade mötande personer som började springa. Av filmen framgår att hon då vände sig om och först därefter själv började

springa mot säkerheten. Margareta Swerre har haft lastbilen i ryggen och hon har behövt vidta en aktiv åtgärd för att inte bli påkörd. Därtill kommer att det fanns en uteservering mittemot Make Up Store vilket krympte marginalerna i hennes fall. Det faktum att hon hann undan med någorlunda god marginal förtar inte att faran för döden har varit konkret i hennes fall. Gärningen är alltså styrkt och ska bedömas som försök till mord.

4.2.6 Bedömning zon D

Christine Strömstén (D1). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Christine Strömstén har berättat att hon var på väg österut mot Hötorget längs med Kungsgatans södra sida. Hon hade precis korsat Drottninggatan när hennes mobiltelefon ringde. I samma ögonblick kom något farande, ungefär som en grågrön vägg. Hon träffades av något i knävecket så att hon for i backen. Hon slog i knäna och fick grus i ögon och mun. Hon blev chockad, arg och fick adrenalinpåslag. Först senare på kvällen, på en middagsbjudning, märkte hon att hon hade sårskador på benen. I denna del har även hörts vittnet Judy Lee, som arbetade på butiken Monki mittemot butiken Cubus. Judy Lee har berättat att hon såg en person utanför Cubus som slängdes mot marken när lastbilen passerade och att den personen sedan kravlade sig framåt. Judy Lees iakttagelse stämmer med det Christine Strömstén har berättat, och det förefaller därmed sannolikt att det var just Christine Strömstén som Judy Lee iakttog. Christine Strömstén är en äldre person som befann sig nära lastbilen och som ådrog sig skador. Faran för döden har varit konkret och försök till mord är styrkt.

Annika Dunder (D2). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Annika Dunder finns med på övervakningsfilmen från Zara Home, där hon passerade norrut cirka 20 sekunder före det att lastbilen passerade platsen. Annika Dunder har berättat att hon spelade Pokemon på sin mobiltelefon och att hon riktade in sig på ett s.k. Pokestop uppe vid Designtorget vid korsningen Kungsgatan. Hon gick på den östra sidan av Drottninggatan när hon hörde ett avvikande ljud i form av skrammel, smällar och en rusande motor. Hon lyfte blicken och fick syn på lastbilen som kom farande med stora rörelser

från sida till sida. Hon försökte först skapa logik i det hon såg. Plötsligt kom hon till insikt att lastbilen avsiktligt körde på människor. Hon stod fortfarande kvar när hon såg en person utanför Bik Bok bli överkörd. Annika Dunder har uppgett att hon sedan handlade på ”autopilot” och sprang snett framåt mot Cubus. Tingsrätten finner inte anledning att ifrågasätta Annika Dunders lämnade uppgifter om hennes position m.m. Det är utrett att lastbilen strax efter korsningen kom över på den sida av Drottninggatan där Annika Dunder befann sig. Marginaler och handlingsutrymme har i Annika Dunders fall alltså varit små, och hon har sekunder före det att lastbilen korsade Kungsgatan haft sin uppmärksamhet på annat håll. Faran för döden har varit konkret och försök till mord är därmed styrkt.

Andrea Falk (D3). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Andrea Falk har berättat att hon var på stan för att lämna tillbaka en tröja på butiken Weekday som ligger på Drottninggatan 63. Hon hade en luvtröja på sig, med luvan över huvudet och hon lyssnade på musik i hörlurar. Hon promenerade från Hötorget på Kungsgatans norra sida och sneddade sedan över övergångsstället mot Weekday. Precis när hon stod mellan de två lejonerna på Drottninggatan (söder om korsningen) kom det en man springande mot henne. Hon tog av sig hörlurarna och hörde att mannen skrek ”akta”. Hon vände sig om och såg lastbilen, som var precis på andra sidan övergångsstället. Hon blev som förstenad och kunde inte röra sig, men fick en putt av någon vilket gjorde att hon förflyttades bort från farans riktning. Utan putten hade hon träffats. Andrea Falks iakttagelser av lastbilen och förhållandena på platsen stämmer med verkliga förhållanden. Det är utrett att hon var på väg till Weekday, men inte hade hunnit in där, när lastbilen passerade. Hennes position får därmed anses klarlagd, och det har krävts en aktiv förflyttning för att hon skulle undgå att träffas. Sammantaget är de framkomna förhållandena sådana att konkret fara för döden har förelegat. Försök till mord är därmed styrkt.

Frida Arvidsson (D4). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Frida Arvidsson finns med på filmen från butiken Kicks. Av filmen framgår att hon är mycket nära att bli påkörd, och att marginalen mellan henne och lastbilen är cirka en meter. Hon har be-

rättat att hon promenerade norrut längs med den östra fasaden och att hon precis hade stannat till, strax norr om Kicks entré, när hennes hund Iggy reagerade på något. Hon skulle precis lugna hunden då hon fick syn på en stor lastbilsfront omgärdad av rök-moln. Hon hann tänka att hon måste springa, men föll omkull och landade på armbågar och knän. Hon har en minneslucka precis när lastbilen passerade. Hon återfann sin hund död lite längre ned på Drottninggatan. Tingsrätten finner att konkret fara för döden har förelegat. Försök till mord är därmed styrkt.

Felicia Liffner (D5), Karin Johansson (D6), Magnus Möllerstedt (D7), okänd kvinna (D8), okänd man (D9), okänd kvinna (D10) och Staffan Myrqvist (D11).

Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa sju målsägande finns med på filmen från Zara Home. Samtliga klarade sig lyckligtvis in genom skjutdörrarna som för tillfället var öppna. Som tingsrätten har nämnt ovan berodde detta på att Elisabeth Kiratli (D14) precis hade dragit sin röda rullväska ut ur butiken. Felicia Liffner, som var först in på Zara Home, har en dryg sekund till godo innan lastbilen passerar. Sist in i detta sällskap är Staffan Myrqvist som har någon halvsekund på sig. Det är utrett genom målsägandenas respektive berättelser att de samtliga strax innan befann sig ute på Drottninggatan där lastbilen kom att passera. Det är alltså mycket troligt att de hade träffats av lastbilen om skjutdörrarna inte hade varit öppna. Tingsrätten finner genom filmen och målsägandenas utsagor klarlagt att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska därmed bedömas som sju fall av försök till mord.

Yasmin Rouholamin (D12). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Även Yasmin Rouholamin finns med på filmen från Zara Home. Hon hann dessvärre inte undan, utan träffades av lastbilen och ådrog sig bl.a. en skallskada. Yasmin Rouholamin har av förståeliga skäl inga minnesbilder av påkörningen, men genom övervakningsfilmen och hennes skadebild är gärningen försök till mord likväl styrkt.

Maria Engnes (D13). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Maria Engnes finns med tidigt på filmen från Zara Home, cirka 30 sekunder innan lastbilen passerar, där hon syns promenera söderut på den östra sidan av Drottninggatan. Hon har berättat att hon strax senare vände om för att gå norrut igen och att hon då befann sig någonstans mellan korsningen Gamla Brogatan och butiken Zara Home. Hon såg sedan lastbilen och ramlade omkull. Hon har vidare berättat att det ven i håret när lastbilen passerade henne. Hon har beskrivit att det första hon därefter såg var den döda hunden. Filmen från Zara Home i kombination med Maria Engnes lämnade berättelse gör det möjligt att placera henne invid den östra fasaden ungefär i höjd med butiken River Island. Detta ligger inom den farekorridor som tingsrätten har beskrivit ovan i avsnitt 4.2.2. Tingsrätten finner klarlagt att konkret fara för döden har förelegat. Gärningen ska därmed bedömas som försök till mord.

Elisabeth Kiratli (D14) och Alexandra Adelblom (D16). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Även dessa målsägande finns med på filmen från Zara Home. De syns lämna butiken i sydlig riktning ungefär samtidigt. Även på filmen från butiken Albrekts Guld mittemot kan Elisabeth Kiratlis röda rullväska urskiljas. Av dessa filmer kan slutsatsen dras att de måste ha tryckt sig mot den östra fasaden, och på så sätt undkommit lastbilen. Deras lämnade uppgifter bekräftar detta. Såväl Elisabeth Kiratli som Alexandra Adelblom har haft dokumenterade skador, bland annat på fötterna. Avståndet till lastbilen har varit runt en meter. Tingsrätten finner genom det som nu har redovisats klarlagt att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Cecilia Helgesson (D17) och okänd kvinna (D19). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Cecilia Helgesson finns med på filmen från River Island, där hon ramlar framåt utanför butikens entré. Hennes riktning visar att hon strax dessförinnan befann sig på den plats på Drottninggatan där lastbilen kom att passera. Av fallet skadade hon sig bl.a. i handen. Strax efter kommer kvinnan D19 från samma håll. D19:s avstånd till lastbilen är mellan en och två meter. Tingsrätten finner klarlagt att konkret fara för

döden har förelegat i båda fallen. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Christina Carlson (D18) och Anders Carlson (D60). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa två målsägande finns med på filmen från Zara Home, närmare bestämt när de promenerar söderut i mitten av den östra delen av Drottninggatan, där lastbilen strax efteråt kom att passera. Christina Carlson går till höger om maken Anders Carlson. På filmen från River Island syns sedan Christina Carlson igen, där hon är högst en meter från lastbilen. Anders Carlson har berättat att han tog sin tillflykt upp på en av de bänkar som stod i mitten av Drottninggatan. Eftersom makarna Carlsson gick i sällskap får faran för dem anses ha varit likvärdig. Tingsrätten finner klarlagt att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska därmed bedömas som två fall av försök till mord.

Ulf Andersson (D20), Björn Andersson (D21), Ulrika Björk (D22) och Ann Andersson (D23). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Detta sällskap finns med på filmen från River Island. Av deras lämnade uppgifter är utrett att de gemensamt hade rest från Örebro för att besöka Stockholm och att de kom promenerande från Hötorget på Gamla Brogatan. På filmen syns att Björn Andersson och Ulf Andersson gick några meter före Ulrika Björk och Ann Andersson, att sällskapet sedan stannade upp strax väster om entrén till River Island, invid ett fyrkantigt brunnslöck beläget ungefär i mitten av ett parti svarta gatstenar. Den detaljen placerar sällskapet en till två meter ut i Drottninggatan. Därefter syns på filmen att de började springa tillbaka in mot Gamla Brogatan, innan lastbilen passerade cirka fyra sekunder senare. Björn Andersson har vidare gjort vissa iakttagelser av Rakhmat Akilov, vilket tyder på att han var nära lastbilen. Samtliga fyra målsägande har behövt vidta en aktiv åtgärd. Tingsrätten finner genom filmen och de lämnade berättelserna klarlagt att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska därmed bedömas som fyra fall av försök till mord.

Jennie Pinéus (D24). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Jennie Pinéus har berättat att hon kom från Hötorget på Gamla Brogatan och svängde vänster, söderut in på Drottninggatan på dess östra sida. Hon befann sig utanför butiken Telenor när hon hörde ett högt ljud och såg att folk började springa undan. Hon vände sig om och upptäckte då lastbilen som körde oerhört fort längs med husfasaden. Först frös hon till och förmådde inte röra sig, men till slut sprang hon söderut och tog skydd inne på butiken Silver City. Genom Jennie Pinéus berättelse är det utrett att hon var tvungen att vidta en aktiv åtgärd för att undkomma. Hon gick därtill söderut med lastbilen i ryggen. Konkret fara för döden har förelegat. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Johanna Barmé (D25), Ann-Marie Lybeck (D26), Marie Ekberg (D27), Christina Pernéus (D28) och okänd man (D29). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Händelseförloppet framgår av filmen från guldsmedsaffären Wilhelm Pettersson. Dessa målsägande (utom den alltför okände D29) identifierades först sedan åtal väcktes och förundersökningen blev offentlig. Det rör sig om fem personer som tog skydd inne på Wilhelm Pettersson, genom att ta sig in genom dess entrédörr som ligger någon meter innanför ytterfasaden. Först in genom entrén var Johanna Barmé, som alltså befann sig längst bort från lastbilen vid passering. Av filmen framgår att hon strax dessförinnan var på väg norrut, på den sida av Drottninggatan där lastbilen färdades, och att hon hann ta halvtannat steg förbi butiksentrén innan hon ryggade tillbaka. Johanna Barmé har berättat att hon var på väg norrut när hon hörde ett dån, att hon då hann uppfatta lastbilen som närmade sig väldigt fort samt att det flög saker omkring den. Av filmen syns att Johanna Barmé visserligen hann ta sig in i butiken Wilhelm Pettersson som den första av fem personer, och att Ann-Marie Lybeck, Marie Ekberg, Christina Pernéus och D29 därefter följer i ordning. Från det att Johanna Barmé upptäckte lastbilen till dess den passerar förflöt emellertid endast omkring fem sekunder och det dröjde dessutom några sekunder innan butiksdörren gick upp, varefter hela sällskapet nästan som i en gemensam ansträngning kunde trycka sig in. På rekonstruktionsfilmen tycks lastbilen här vara i princip dikt an fasaden, vilket möjligen är något för nära jämfört med det som syns på filmerna från Wilhelm Pettersson och den motsatt liggande butiken Pandora. Lastbilen förefaller där i stället vara någon meter ut i gatan, vilket kan

förklara att fasadens väggskyltar klarade sig undan träff just på denna plats. Likväl har lastbilen varit ytterst nära dessa fem personer, och faran för döden har varit hög. De framkomna förhållandena på platsen leder tingsrätten till slutsatsen att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som fem fall av försök till mord.

Okänd kvinna (D30), okänd kvinna (D31) och okänd man (D32). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa tre personer finns med på filmen från Pandora. D30 och D31 tycks vara i sällskap. Personerna befinner sig längs med den östra husfasaden och hinner precis ta skydd vid entrén till klädbutiken Zara på Drottninggatan 68. Lastbilen passerar mindre än en sekund senare och har då någon meters avstånd till fasaden. Konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som tre fall av försök till mord.

Daniel Grönwall (D33). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Daniel Grönwall är anställd på butiken Zara på Drottninggatan 68 och arbetade där den aktuella dagen. Han har berättat att han hade paus och befann sig på sitt vanliga rökställe, närmare bestämt vid en liten fasadavsats precis söder om Zara-butikens entré, när lastbilen närmade sig. Han hann inte annat än att söka skydd genom att hoppa upp på avsatsen innan lastbilen passerade honom på någon meters avstånd. Tingsrätten finner inte skäl att ifrågasätta Daniel Grönwalls berättelse. Av fotografier från platsen kan konstateras att den nämnda avsatsen är liten och att utrymmet för Daniel Grönwall att söka skydd har varit litet. Lastbilen har passerat någon meter ifrån honom. Konkret fara för döden har därmed förelegat. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Yvonne Jonsson (D34). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Yvonne Jonsson finns såvitt känt inte med på någon övervakningsfilm. Hon har själv berättat att hon hade handlat kläder på Zara-butiken (Drottninggatan 68) och precis kommit ut därifrån tillsammans med en väninna. Hon fick sedan ett telefonsamtal. Hon gick sakta avsides norrut mot en parkbänk i mitten av Drottninggatan där hon tänkte sätta sig. Hon hörde sedan höga skrik. Hon minns att hon fick syn på lastbilen och att hon såg att föraren

hade en rånarluva på sig. Hon är osäker på hur långt från Zara-butiken hon då hade hunnit, men hon var som sagt på väg mot parkbänken i mitten av gatan. Hon har förträngt händelsen lite grann. Hon har svårt att säga hur stort avståndet till lastbilen hann bli. Hon sprang dock norrut, väster ut, och avståndet till lastbilen var kanske ”två tre meter” eller ”ett par meter”. Hon minns att hon sökte skydd på Apoteket Ugglan på andra sidan gatan. På fråga från försvaret har Yvonne Jonsson uppgett att hon tror att hon uppfattade lastbilen ungefär vid Kungsgatan, vilket i så fall innebär att den var drygt 100 meter bort, motsvarande mellan fem och sex sekunders färd. Enligt tingsrätten kan det anses utrett att Yvonne Jonsson har befunnit sig i lastbilens färdriktning en stund innan den passerade. Det får vidare anses utrett att hon sökte skydd på den västra sidan av Drottninggatan, i höjd med Apoteket Ugglan. Hur lång tid som förflöt mellan upptäckt och passering, liksom hur stort Yvonne Jonssons avstånd till lastbilen var, är dock oklart. Sträckan mellan Zara-butiken och Apoteket Ugglan är runt 30–40 meter och gatans bredd är drygt tio meter. Någonstans inom denna rektangel befann sig alltså Yvonne Jonsson. Enligt tingsrättens bedömning råder det därmed alltför stor oklarhet beträffande vilka marginaler som har gällt just i hennes fall. Det går med andra ord utifrån tillgängligt underlag inte att säkert bedöma om faran för döden har varit konkret. Detsamma gäller faran för svår kroppsskada. Gärningspåståendet kan alltså inte vinna bifall.

Annica Häggström (D35) och Annica Beermann (D36). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa målsägande var i sällskap. De har samstämmt berättat att de precis hade handlat på Zara på Drottninggatan 68, och var på väg söderut på Drottninggatan östra sida när de upptäckte lastbilen, d.v.s. de befann sig på samma sida som lastbilen. Annica Häggström skrek till Annica Beerman något i stil med ”akta för helvete” varefter de sprang söderut. Annika Häggström har berättat att hon snubblade in i fasaden och att det enda hon kunde göra var att trycka sig mot väggen. Annica Beermann har lämnat en motsvarande berättelse och har uppgett att hon till slut tryckte sig mot ett skyltfönster, greppade efter fönsterrutan och att hon till och med riktade in fötterna för att skydda dem från att träffas av lastbilen. Hon har också lämnat en skarp minnesbild av lastbilens hjul vid passeringen och att det blev ett sug mellan henne och lastbilen.

Enligt tingsrätten styrker målsägandenas detaljerade berättelser upp en position som var mycket nära lastbilen. Detta i kombination med de i övrigt framkomna förhållandena på platsen ger tillräckligt stöd för att slå fast att faran för döden har varit konkret. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Serdar Kusu (D37), Derya Kusu (D38), Arda Kusu (D39) och Efe Kusu (D40).

Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Av utredningen framgår följande. Serdar Kusu och Derya Kusu är gifta och de hade vid tillfället sina två söner med sig, Arda som var åtta år och Efe som var sex år. Derya Kusu var gravid. Serdar Kusu har berättat att familjen stod samlad några meter utanför butiken Zara på Drottninggatan 68 när de upptäckte lastbilen. Serdar Kusu har vidare berättat om ett öronbedövande ljud och att han därefter såg lastbilen ungefär vid butiken River Island, d.v.s. omkring 50 meter bort. Familjen samlade ihop sig snabbt och kastade sig i sista sekund in på Zara-butiken. Den ena sonen skadade benen i samband med detta. Derya Kusu har bekräftat makens uppgifter och har berättat att hennes upplevelse var att lastbilen svängde mot dem, en uppgift som stämmer väl med lastbilens konstaterade färdväg. Hon har beskrivit oljudet från lastbilen som ”dödens ljud”, att hon höll en av sönerna i handen och att familjen var en sekund från lastbilen ungefär. Tingsrätten finner redan utifrån familjen Kusus placering utrett att faran för döden har varit mycket hög. Föräldrarna har därtill haft ansvar för två små barn och Derya Kusu var gravid vid tillfället, d.v.s. risken för familjen Kusu har varit förhöjd. Det har sammantaget funnits en konkret fara för döden för hela familjen Kusu. Gärningarna ska bedömas som fyra fall av försök till mord.

Ingrid Andersson (D41), Christina Olsén (D42), Catrin Norrström (D43), Julia Andersson (D44) och Anka Mager (D45).

Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Om dessa målsägande är följande upplyst. Ingrid Andersson, Christina Olsén och Catrin Norrström är från Västergötland och var på besök i Stockholm den aktuella dagen. Utanför Zara-butiken på Drottninggatan 68 stötte de ihop med Julia Andersson, som de kände sedan tidigare. Julia Andersson hade i sin tur med en vän, Anka Mager, som var på besök från Belgien. Detta sällskap stannade alltså upp utanför Zara-butiken

och började samtala. Ingrid Andersson har berättat att hon hörde ett dån och att hon sprang in mot Zara-butiken, att hon hann ta två eller tre steg innan lastbilen svischade förbi och att hon kände dess vinddrag. Christina Olsén har lämnat en motsvarande berättelse och har uppgett att det som fick henne att reagera var att Catrin Norrström skrek ”herregud flytta på er” samt att hon precis hann in genom entrén på Zara-butiken när lastbilen passerade. Dessförinnan stod hon vänd mot butiken och hon hade Catrin Norrström till vänster och Ingrid Andersson till höger. Även Catrin Norrström, Julia Andersson och Anka Mager har bekräftat dessa uppgifter. Catrin Norrström har uppskattat att hon såg lastbilen första gången på cirka 20–25 meters avstånd och att den då befann sig ungefär vid butiken Silver City. Sammantaget finner tingsrätten utrett att dessa fem målsägande befann sig ett par meter utanför Zara-butiken. Anka Mager, som tillsammans med Julia Andersson bör ha varit de två personer som befann sig närmast entrén, har på fotografi pekat ut att hon stod ungefär vid den rand av svarta gatstenar som sträcker sig längs med Drottninggatan i nordsydlig riktning. Den detaljen placerar sällskapet ungefär två till tre meter ut från fasaden. Det är vidare utrett att lastbilen passerade entrén till Zara-butiken ytterst nära, någon meter ut från fasaden. Sammantaget finner tingsrätten utrett att samtliga fem målsägande har behövt vidta en aktiv åtgärd och att de har varit utsatta för en konkret fara för döden. Gärningarna ska följaktligen bedömas som fem fall av försök till mord.

Okänd kvinna (D46). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Denna kvinna finns med på filmen från Scandic Klara. Även här var lastbilen ytterst nära fasaden och på filmen syns hur den aktuella kvinnan precis hinner rädda sig undan en säker träff, genom att trycka sig mot fasaden. Konkret fara för döden har förelegat. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Linnéa Thuresson (D47) och Amanda Gard (D48). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Linnéa Thuresson och Amanda Gard är kusiner och de befann sig på Drottninggatan den aktuella dagen. Linnéa Thuresson har efter att ha tittat på fotografier från platsen berättat att hon och Amanda Gard stod stilla ungefär mellan Zara-butiken

och Scandic Klara på den östra sidan av Drottninggatan. Hon har vidare berättat att hon blev helt paralyserad av den framrusande lastbilen, att Amanda Gard ryckte tag i henne och att Amanda Gard sedan drog henne efter sig in mot butiken Accent. Hade Amanda Gard inte gjort detta hade det inte gått bra. Amanda Gard har å sin sida berättat att hon hörde ljud och att hon noterade att folk började springa. Hennes första tanke var att det var skottlossning. Hon såg sedan att något stort närmade sig. Linnéa Thuresson ”bara stod där”. Först försökte hon få dem att ta skydd mot skyltfönstret, men hon insåg snabbt att det skulle bli för tight, så hon drog vidare Linnéa Thuresson söderut. De lyckades ta sig in på Accent och precis efter det så small det till, vilket hon tror var fasadskylten som revs ned. Målsägandenas detaljerade uppgifter leder till slutsatsen om dels en position strax norr om Accent-butiken när Amanda Gard upptäckte lastbilen, dels att de med mycket liten marginal hann sätta sig i säkerhet. Lastbilen rev mycket riktigt ned fasadskyltar på denna plats, vilket visar hur nära fasaden lastbilen faktiskt var. Sammantaget finner tingsrätten utrett att målsägandena har varit utsatta för en konkret fara för döden. Gärningarna ska följaktligen bedömas som två fall av försök till mord.

Urban Pettersson (D49) och Axel Pettersson (D50). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Av filmen från Salt-butiken på Drottninggatan 66 framgår att Urban Pettersson promenerade söderut mitt på Drottninggatan tillsammans med sin 14-årige son Axel Pettersson. Därefter syns att Urban Pettersson vänder sig om och då upptäcker faran, varpå han och sonen söker sig mot den östra fasaden. Urban Pettersson har berättat att han först hörde något ljud som han trodde var åska, och att han sedan vände sig om och då såg lastbilen, som var kanske 30 till 40 meter bort. De började springa och lyckades ta sig in på en godisaffär (House of Candy). Hade han inte vänt sig om och fått syn på lastbilen hade han och sonen inte hunnit undan. Av filmen framgår visserligen att det går ett antal sekunder från det att Urban Pettersson upptäcker lastbilen och de börjar springa till dess att lastbilen passerar. De springer dock mot den östra fasaden, d.v.s. i fel riktning där faran var som störst. Urban Pettersson hade ansvar för sin son och de båda hade därtill lastbilen i ryggen, vilket typiskt sett fördröjde tidsut-

rymmet att hinna undan. Förhållandena är sammantaget sådana att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Vivi Mortensen (D51), okänd kvinna (D52), okänd kvinna (D53), okänd kvinna (D54), Nora Hattar (D57) och Tina Zarendorf (D58). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen såvitt avser Vivi Mortensen, men erkänt i övrigt. Denna grupp målsägande finns med på filmen från Salt-butiken på Drottninggatan 66, när de flyr in genom butikens entré. D54 väljer dock att fortsätta springa söderut i stället för att söka skydd inne i butiken. Vivi Mortensen är den målsägande som kommer in först, medan Nora Hattar och Tina Zarendorf kommer in sist. Det faller sig därför naturligt att först pröva faran i förhållande till Vivi Mortensen. Det hinner gå drygt fyra sekunder från det att Vivi Mortensen kommer ur lastbilens färdväg till dess att den ytterst nära passerar fasaden. Det är utrett att lastbilen rev ned väggskyltar på detta ställe. Vivi Mortensen har berättat att hon upptäckte lastbilen relativt tidigt, möjligen redan uppe vid Kungsgatan (drygt hundra meter bort eller motsvarande sex till sju sekunder, tingsrättens anmärkning). Hon trodde först att det var en sopbil eller liknande och hon kunde inte förstå varför det körde en lastbil på en gångata. Hon började sedan springa mot Salt-butiken där hon tog sig in. Tingsrätten kan konstatera att Vivi Mortensen visserligen hann sätta sig i säkerhet med ett par sekunders marginal. Hon har dock befunnit sig promenander på den del av Drottninggatan där lastbilen körde endast ett fåtal sekunder senare. Utanför butiken har det stått en klädställning som har begränsat framkomligheten, och det faktum att Vivi Mortensen var först in genom dörren var snarare ett utslag av tur och snabb reaktion, än att faran i hennes fall var utesluten. Tingsrätten bedömer således att faran för Vivi Mortensens död har varit konkret på det sätt som krävs här. I det sagda ligger att övriga målsägande, som kommer in i butiken efter Vivi Mortensen, också har befunnit sig i sådan fara. Det gäller även D54, som i stället valde att fortsätta springa söderut på Drottninggatan. Gärningarna ska följaktligen bedömas som sex fall av försök till mord.

Winston Poensgen (D55), Maryna Babenko (D56) och okänd man (D59). Rakhmat Akilov har förnekat gärningarna beträffande Winston Poensgen och Maryna Babenko, medan han har erkänt beträffande D59. Winston Poensgen och Maryna Babenko var i sällskap och de finns med på filmen från Salt-butiken på Drottninggatan 66. På filmen syns att de sprang i hög fart från den östra sidan av gatan, d.v.s. från den sida där lastbilen kördes, och att de båda sedan girade in på Bryggargatan. Knappt tre sekunder från att de första gången syns i bild passerar lastbilen. På denna korta stund hann de visserligen upparbeta en viss marginal till lastbilen. Samtidigt har de strax innan befunnit sig precis där lastbilen kom att köra. Winston Poensgen har berättat att han reagerade först och att han blev tvungen att slita med sig Maryna Babenko bort från lastbilen. Maryna Babenko har berättat att hon chockades och inte kunde röra sig när hon såg lastbilen, men att Winston Poensgen drog undan henne. Enligt tingsrätten är faran jämförbar med t.ex. den som tingsrätten ovan har funnit styrkt beträffande Urban Pettersson (D49), Axel Pettersson (D50) och Vivi Mortensen (D51). En aktiv åtgärd har krävts och Maryna Babenko har dessutom frusit till, vilket förhöjt risken för båda målsägandena. D59, som hann undan senare än Winston Poensgen och Maryna Babenko, har också utsatts för en stor fara. På övervakningsfilmerna syns att det befann sig ett stort antal människor på detta avsnitt av Drottninggatan och risken för att krocka eller snubbla på varandra får anses klart förhöjd. Förhållandena är sammantaget sådana att konkret fara för döden har förelegat för dessa tre målsägande. Gärningarna ska följaktligen bedömas som tre fall av försök till mord.

4.2.7 Bedömning zon E

Mariann Salomonsson (E1) och Ann Gustafsson Lind (E2). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Övervakningsfilm saknas beträffande dessa målsägande. Det är upplyst att Mariann Salomonsson och Ann Gustafsson denna dag var i sällskap. Även Mariann Salomonssons man, som inte omfattas av åtalet, befann sig med dem på Drottninggatan. Mariann Salomonsson har berättat att de tre var på väg norrut när hon plötsligt hörde något som lät som en åskknall. Hon var då utanför butiken Vero Moda som ligger på Drottninggatans östra sida och hon befann sig ”några steg” ut i gatan.

Hon har berättat att hon omgående förstod att det var en lastbil och att hon upptäckte den ungefär när den var vid de väggskyltar som revs ned (Accent-butiken och Salt-butiken, tingsrättens anmärkning). Lastbilen kan också ha varit något längre bort. Hon har vidare berättat att hon och väninnan sprang till höger in på butiken Vero Moda med en tidsmarginal till lastbilens passering om cirka fem sekunder. Ann Gustavsson Lind har lämnat liknande uppgifter om position och övrigt händelseförlopp, men uppskattat tidsmarginalen till endast två eller tre sekunder. En sådan tidsmarginal stämmer bättre med Mariann Salomonssons uppgift om att hon upptäckte lastbilen något norr om Accent-butiken, vilken ligger cirka 30 meter bort. Tidsmarginalerna har varit små och målsägandena har behövt vidta en aktiv åtgärd. Lastbilen passerade någon meter från fasaden där målsägandena sökte skydd. Förhållandena är sammantaget sådana att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Vendela Hallnor (E3) och Amanda Stavgren (E4). Rakhmat Akilov har förnekat gärningarna. Dessa målsägande finns inte med på någon övervakningsfilm. Vendela Hallnor har berättat att hon och väninnan Amanda Stavgren stod i höjd med butiken Brothers på Drottninggatan 53 och att de båda tittade ned i en telefon vid tillfället. Hon upptäckte sedan lastbilen när den körde in i en stor blomkruka, vilken var placerad rakt framför dem. Hon hann tänka att krukan skulle flyga in i henne. Hon sprang snabbt åt sidan in på Brothers. Amanda Stavgren har lämnat en motsvarande berättelse med följande tillägg. De gick norrut, aningen väster om Drottninggatans mitt. Hon fick syn på lastbilen och att en kvinna fick kasta sig undan. Hon minns tydligt att lastbilen sedan körde mot dem. Hon såg hela lastbilsfronten, d.v.s. hennes sikt var inte skymd. Av utredningen är klarlagt att lastbilen mycket riktigt slog sönder en blomkruka och att det spreds ut jord på Drottninggatan. Båda målsägandena har berättat att lastbilen var rakt framför dem när de kastade sig undan, något försvaret dock har satt ifråga, bl.a. då Vendela Hallnor i polisförhör har uppgett att hon och väninnan befann sig ”bredvid Brothers på vänstersidan”, d.v.s. inte i gatans mitt. Enligt tingsrättens mening utesluter detta dock inte att målsägandena likväl kan ha befunnit sig i princip i lastbilens konstaterade färdväg. På fotografier från platsen kan däckspår urskiljas och av dem framgår

att lastbilen faktiskt var något över på den västra sidan av gatan strax innan den passerade Brothers-butiken. Mittpartiet av Drottninggatan har ljusare gatstenar, nio stycken liggandes i bredd, och av däckspåren syns tydligt att lastbilens högersida var något över den mittlinje som utgörs av sten nummer fem. Det betyder i sin tur att även om målsägandena befann sig lite väster om gatans mittlinje, så har de likväl varit mycket nära den plats där lastbilen kom att köra. Målsägandenas lämnade uppgifter i övrigt saknas skäl att ifrågasätta, d.v.s. att de såg lastbilen rakt framifrån, att de inte var skymda av den vita väktarbil som stod på den västra sidan av Drottninggatan samt att de upptäckte lastbilen i samband med att den slog sönder blomkrukan, d.v.s. då lastbilen endast var ett tiotal meter bort. Det är också känt att det var på denna plats som Rakhmat Akilov tappade kontrollen över lastbilen, vilket ytterligare ökade risken för de som befann sig på Drottninggatan. De framkomna förhållandena är sammantaget sådana att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Karl-Erik Boman (E5). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Av utredningen, däribland övervakningsfilm, framgår att Karl-Erik Boman satt i sin permobil på Drottninggatan, närmare bestämt utanför KappAhl alldeles norr om butiksentrén. Det är vidare utrett att den tunga blomkruka som Rakhmat Akilov körde på kastades framåt och landade ett par meter från den plats där Karl-Erik Boman satt samt att hans permobil fick materiella skador p.g.a. att den träffades av betong och jord. Karl-Erik Boman har lämnat en intressant uppgift om att lastbilen ”saknade ett framhjul” och att den körde vingligt. Karl-Erik Boman har vidare uppgett att han hann bli förvånad över att lastbilen ändå kunde föras framåt. På övervakningsfilmen från KappAhl syns mycket riktigt att lastbilens högra framdäck var skadat, vilket förmodligen bidrog till att Rakhmat Akilov tappade kontrollen och kraschade in i Åhléns. Avståndet mellan Karl-Erik Boman och lastbilen kan uppskattas till cirka fem meter. Konkret fara för svår kroppsskada har förelegat. Framkallande av fara för annan är styrkt.

Ahmed Alhadi (E6). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen. Ahmed Alhadi är väktare och satt i en parkerad väktarbil strax norr om Brothers-butiken på Drottninggatans västra sida. Han har berättat att han satt på förarplats och hade fönstret nedvevat en aning. Han minns att han hörde ett högt motorljud och att han i sidospeglarna såg lastbilen närma sig. Han slängde sig på tutan för att varna människor och kastade sig sedan mot passagerarsidan för att ta skydd. Av utredningen framgår att lastbilen var runt två meter från väktar bilen och att blomkrukan for rätt in i väktarbilens förardörr. Krukan kunde dock lika gärna ha träffat högre och därmed förstört sidospeglarna, med krukskärvor och glassplitter inne i bilen som följd. Även om Ahmed Alhadi i viss mån skyddades av bilen så bedömer tingsrätten att han har utsatts för en konkret fara för svår kroppsskada. Framkallande av fara för annan är därmed styrkt.

Papusa Ciuraru (E7). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Papusa Ciuraru finns med på övervakningsfilm. Hon satt och tiggde utanför Hötorgspassagen på Drottninggatans östra sida när hon träffades av det betonglejon som dessförinnan hade varit fastkilat under lastbilen. Papusa Ciuraru är över åttio år gammal och hon har haft svårt att hinna undan. På filmen syns att Papusa Ciuraru hinner resa sig men inte så mycket mer innan betonglejonet rammar henne. Hade hon inte rest sig hade det förmodligen gått mycket illa. Papusa Ciuraru ådrog sig skador på höger ben och fot. Konkret fara för döden har förelegat. Gärningen ska följaktligen bedömas som försök till mord.

Marja-Leena Pataky (E8). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Marja-Leena Pataky finns med på filmen från KappAhl och hon syns även på filmen från Guldfynd. Av filmerna framgår att hon promenerade söderut på Drottninggatans östra sida och att hon precis hann passera Papusa Ciuraru, som sekunden senare alltså träffades av det framrusande betonglejonet. Marja-Leena Pataky, som är en äldre person och som har berättat att hon har lite svårt att gå, minns endast att någon skrek ”akta, det kommer en lastbil”. Det kan konstateras att lastbilen har passerat mycket nära Marja-Leena Pataky. Därtill kommer att hon måste ha varit oerhört nära att träffas av betonglejonet. Sam-

mantaget är det utrett att konkret fara för döden har förelegat. Gärningen ska följaktligen bedömas som försök till mord.

Rahel Zewdu Beyan (E9). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Rahel Zewdu Beyan har berättat att hon var på väg över Drottninggatan mot den HM-butik som ligger bredvid KappAhl. Hon kom då från en annan HM-butik rakt över gatan. Hon förstod att hon var tvungen att flytta sig, men hon förmådde inte detta. Det var dock en man som puttade undan henne vilket blev hennes räddning. Lastbilen var då en till två meter ifrån henne. Rahel Zewdu Beyan har på fotografi från brottsplatsen pekat ut en position några meter ut från den östra fasaden, d.v.s. på den sida av Drottninggatan där lastbilen körde. Rahel Zewdu Beyans lämnade uppgifter överensstämmer med det som har framkommit om förhållandena på platsen och om lastbilens placering strax innan korsningen Mäster Samuelsgatan. Sammantaget är det utrett att konkret fara för döden har förelegat. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Carl-Axel Svanberg (E10) och okänd man (E11). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Carl-Axel Svanberg finns med på filmen från KappAhl. Han finns även med på filmen från Guldfynd. Av filmen framgår att han sprang undan för lastbilen strax norr om Mäster Samuelsgatan, att han då befann sig i lastbilens färdriktning och att han hade ungefär två sekunder till godo. Carl-Axel Svanberg har berättat att han promenerade söderut på Drottninggatan, möjligen något till vänster (öster) om gatans mitt. Han hörde ett ljud, vände sig om och såg då lastbilen. Han befann sig vid detta tillfälle någonstans efter den blomkruka som klarade sig, men hade inte hunnit förbi den papperskorg som nästan stod i gatans mitt. Det betyder att han precis torde ha passerat en punkt i höjd med KappAhl. Carl-Axel Svanbergs lämnade berättelse överensstämmer med det som har framkommit om förhållandena på platsen liksom om lastbilens konstaterade färdväg. Han har promenerat söderut på den plats lastbilen körde och en aktiv åtgärd har krävts. Konkret fara för döden har därmed förelegat. Detsamma gäller även E11, som på KappAhl-filmen syns hinna undan för lastbilen med otäckt liten marginal. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Suzanne Diamantakidou (E17). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Suzanne Diamantakidou har berättat att hon precis hade gått ut från HM-butiken på Drottninggatan 56 när hon upptäckte lastbilen. Hon hörde dock redan inne på HM att det var dundrade utanför, men hon kunde inte se något p.g.a. kläder m.m. i skyltfönstret. Hennes avsikt var att gå norrut mot Zara och hon hann också ta ett steg höger ut i gatan. Hon hade sedan lastbilen ”en armlängd” framför sig när den körde förbi. Hade hon hunnit ta ytterligare ett steg hade hon blivit påkörd. Hon tyckte sig i detta ögonblick se en barnvagn bli påkörd vid Mäster Samuelsgatan, men det visade sig senare att barnvagnen inte hade blivit träffad. Suzanne Diamantakidous lämnade berättelse överensstämmer med det som har framkommit om förhållandena på platsen. Detaljen om barnvagnen motsvarar t.ex. det som syns på filmen från KappAhl alldeles invid korsningen Mäster Samuelsgatan. Hennes position innebär att hon var en till två meter från lastbilen, och det är även känt att ett betonglejon for förbi just denna plats. Sammantaget är det utrett att konkret fara för döden har funnits. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Britt-Marie Boman (E18). Rakhmat Akilov har förnekat gärningen, som avser framkallande av fara för annan. Av utredningen framgår att Britt-Marie Boman precis hade stannat sin bil vid övergångsstället på Mäster Samuelsgatan, alldeles öster om korsningen Drottninggatan. Faran för hennes del har framför allt bestått av det betonglejon som kom farandes mot korsningen. Lejonet slog omkull ett av trafikljusen på platsen, ändrade riktning något och passerade sedan Britt-Marie Bomans stillastående bil på ungefär en meters avstånd. Britt-Marie Boman har uppgett att hon var på väg mot Vasagatan. Hon minns inte om det var rött ljus eller om det var av någon annan anledning som hon stannade bilen. Hon vet att detta är ett ganska problematiskt övergångsställe även när det är grönt ljus för bilister. Hon tror dock att det var något slags turbulens som gjorde att hon saktade in. Hon noterade sedan hur en förälder räddade ett barn ur en barnvagn innan lastbilen körde förbi. Hon minns också kort senare hur någon drog fram en person som låg under lastbilen. Hon drabbades i samband med händelsen av en hjärtinfarkt. Tingsrätten kan konstatera att om Britt-Marie Boman hade hunnit nå-

gon meter längre fram i korsningen hade hon kunnat träffas såväl av lastbilen som av betonglejonet. Det faktum att lejonet tog just denna riktning och tappade fart var en följd av att det slog i trafikljuset, d.v.s. det var en ren slump att lejonet hamnade just där. Hade lejonet i stället missat trafikljuset och träffat bilen hade Britt-Marie Boman sannolikt drabbats av allvarliga skador. Betonglejonet for iväg med en hög hastighet och åklagaren har upplyst att det vägde cirka 900 kilo, vilket måste ha gett det en avsevärd rörelseenergi. Det har som sagt också funnits en icke försumbar risk för Britt-Marie Boman att träffas av lastbilen. Sammantaget är det utrett att konkret fara för svår kroppsskada har förelegat. Gärningen ska som åklagaren har gjort gällande bedömas som framkallande av fara för annan.

Iryna Zamanova (E19). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Av utredningen framgår att Iryna Zamanova befann sig ungefär vid övergångsstället korsningen Mäster Samuelsgatan. Hon har berättat att hon precis hade tänkt promenera norrut när hon fick syn på lastbilen som ”mejade ned” allt i dess väg. Hon har också en minnesbild av att framhjulen var vända åt olika håll. Hon träffades sedan av lastbilen. Hon minns att något knastrade och att hon kastades bakåt. Därefter tuppade hon av en stund, men vaknade sedan till och såg då vad som hade hänt med henne. Iryna Zamanova ådrog sig allvarliga skador och fick amputera sin ena fot och en del av underbenet. Det är klarlagt genom utredningen att hon har utsatts för en konkret fara för döden. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Sara Swedan (E20) och Kyoma de Volder (E21). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Det saknas övervakningsfilm beträffande dessa målsägande, som var i sällskap den aktuella dagen. De har båda berättat att de hade stannat utanför ett av Åhléns norra skyltfönster, närmare bestämt det skyltfönster där en vän till Kyoma de Volder figurerade som modell på en reklamaffisch. Sara Swedan har berättat att de precis skulle ta en selfie med affischen i bakgrunden när Kyoma de Volder helt plötsligt utbrast ”oh my god Sara”. Hon vände sig om och såg då lastbilen. Hon minns också att Kyoma de Volder kommenterade en barnvagn. Hon hamnade i chock och hann tänka

att hon skulle dö, innan Kyoma de Volder knuffade till henne. Hon och Kyoma de Volder hann springa undan, innan lastbilen kraschade ungefär där de hade stått. Kyoma de Volder har lämnat en motsvarande berättelse och har även hon placerat dem utanför detta skyltfönster. Skyltfönstret ligger precis bredvid där lastbilen körde in i Åhléns. Kyoma de Volder har berättat att hon var sist undan och att hon flög in i Sara Swedan. Hon upptäckte sedan att hennes skor var avskavda på hälarna, så hon måste ha varit nära. Målsägandena har samstämmt ut sin position och har uppgett att lastbilen vid upptäckt var på andra sidan Mäster Samuelsgatan, d.v.s. målsägandena har haft omkring en till två sekunder att agera på. Den lämnade detaljen om barnvagnen, vilken tydligt syns på KappAhl-filmen, styrker ytterligare upp att de befann sig nära lastbilen. Sammantaget är det utrett att konkret fara för döden har funnits. Gärningarna ska bedömas som två fall av försök till mord.

Saga Berlin (E22). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Åklagaren har anført att Saga Berlin befann sig någonstans kring övergångsstället Mäster Samuelsgatan/Drottninggatan när hon kördes på av lastbilen. Saga Berlin har berättat att hon minns att hon gick i närheten av Åhléns, men hon har av förklarliga skäl inget minne av när hon träffades av lastbilen. Av utredningen är dock klarlagt att hon genom påkörningen ådrog sig mycket allvarliga skador, bland annat en hjärnskada. Konkret fara för döden har funnits. Gärningen ska bedömas som försök till mord.

Ebba Åkerlund (E23). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Åklagaren har angett att Ebba Åkerlund befann sig någonstans kring övergångsstället Mäster Samuelsgatan/Drottninggatan. Det har utifrån den framlagda utredningen inte gått att slå fast Ebba Åkerlunds position mer precist än så. Det är dock klarlagt att hon kördes på av lastbilen och att hon sedan hamnade under den. Ebba Åkerlund avled av detta, vilket täcks av Rakhmat Akilovs uppsåt. Mord är därmed styrkt.

Anders Nylander (E24). Åklagaren har under huvudförhandlingen lagt ned åtalet. Anders Nylander har inte övertagit åtalet och Rakhmat Akilov har yrkat frikännande dom. Förutsättningar föreligger att meddela frikännande dom enligt 20 kap. 9 § andra stycket rättegångsbalken.

Lilian Österberg (E26). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Lilian Österberg, som är en äldre person, befann sig på Drottninggatan precis söder om korsningen Mäster Samuelsgatan. Hon har berättat att hon var på väg mot T-centralens tunnelbanestation och att hon precis hade passerat övergångsstället med några steg när hon märkte att folk började springa. Hon blev omkullsprungen och såg sedan fronten av lastbilen komma emot henne. Hon hann tänka ”nu dör jag”. Hon kunde inte ta sig upp själv och försökte krypa bort. Till slut fick hon hjälp av en kvinna att resa sig. Tingsrätten bedömer att Lilian Österberg har befunnit sig inom ett par meter från lastbilen, och något öster om dess färdväg. Det är vidare utrett att Rakhmat Akilov tappade kontrollen över lastbilen här. Sammantaget är det utrett att konkret fara för svår kroppsskada har förelagat. Gärningen ska som åklagaren har gjort gällande alltså bedömas som framkallande av fara för annan.

Besarta Gashi (E27), Leonida Gashi (E28), Ljenora Velija (E29), Besian Velija (E30) och Donika Gashi (E31). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Dessa målsägande var i sällskap och hade gemensamt åkt in till stan. Besarta Gashi och Ljeonora Velija är systrar. Besarta Gashi var gravid och hon hade med sig sin nioåriga dotter Leonida. Ljeonora Velija hade med sig sin 14-åriga son Besian Velija. Donika Gashi, som är svägerska till Besarta Gashi, var 19 år vid händelsen. Besarta Gashi har berättat att de samtliga precis hade sammanstrålat vid övergångsstället, på Åhléns-sidan invid ett trafikljus, och att de stod nära varandra. Hon såg lastbilen, någonstans hitom Kungsgatan, och att det flög saker kring lastbilen. Hon frös till is och fick inte fram ett ord. Därefter tappade föraren kontrollen och körde rakt mot dem. Hon fick tag i dottern Leonidas luva. Hennes svägerska Donika Gashi var först på väg in mot Åhléns, men hon fick stopp på svägerskan. Därefter passerade lastbilen dem på så nära håll att hon

kände vinddraget. Ljenora Velija har lämnat motsvarande uppgifter. Hon minns att hon vid åsynen av lastbilen försökte ta skydd, men att hennes son då var på väg mot lastbilen. Hon skrek till sonen och hon tror att han då ramlade, eller om hon möjligen fick tag i honom på något sätt. Sedan passerade lastbilen på "ett hårstrås" avstånd. Även Donika Gashi har lämnat liknande uppgifter. Donika Gashi har uppgett att hon var på väg åt fel håll, men att svägerskan Besarta Gashi drog undan henne. Hon minns att hon såg en tjej som blev påkörd och som hamnade under lastbilen. De samstämmiga uppgifterna ger sällskapet en position alldeles invid övergångsställets sydvästra trafikljus. På flera fotografier syns däckspår efter lastbilen, och spåren visar att lastbilen i princip måste ha snuddat detta trafikljus. Att målsägandena stod just invid det trafikljuset bekräftas dessutom av övervakningsbilder, där Besian Velijas ljusa jacka med kamouflagemönster kan urskiljas. På den bilden syns även den vita lastbil, som var på väg österut på Mäster Samuelsgatan mot NK-hållet. Den vita lastbilen finns även med på filmen från KappAhl, där den passerar övergångsstället precis innan Rakhmat Akilov kör förbi, alldeles bakom den. Sammantaget är målsägandenas position styrkt. Samtliga fem målsägande har befunnit sig på ett så nära avstånd från lastbilen att konkret fara för döden har förelegat. Gärningarna ska bedömas som fem fall av försök till mord.

4.2.8 Bedömning zon F

Av brottsplatsunderökningen framgår att lastbilen kraschade in i en av de byggnadspelare som bär upp varuhuset Åhléns. Lastbilen stannade därför tvärt, men den högra delen av lastbilshytten trängde in någon meter i varuhuset. Det är vidare utrett och ostridigt att Rakhmat Akilov åstadkom en explosion i förarhytten genom att antända en spränganordning, vilken var preparerad med skruvar, knivblad och andra metallföremål.

När det gäller gärningen allmänfarlig ödeläggelse har åklagaren bl.a. åberopat vittnesförhör med Fredric Jonsson, som är brandingenjör och konsult åt Nationellt forensiskt

centrum, och David Gårsjö, som är civilingenjör vid Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Fredric Jonsson har omvitnat att effekten av en sådan spränganordning som Rakhmat Akilov antände kan variera, eftersom effekten blir beroende av hur gasbehållarna ger vika när de upphettats tillräckligt. Om själva höljena expanderar och slutligen går sönder blir det dock en mycket kraftig gasexplosion, en s.k. deflagration, vilken kan medföra kraftiga tryckvågor som t.o.m. kan trycka ut en vägg. Det havereade kärlet, liksom de föremål som har packats kring detta, far dessutom iväg med mycket hög hastighet. Han har granskat en övervakningsfilm från platsen som visar hur snabbt det uppstod eld i förarhytten. Hans slutsats är att det har skett en eller flera sådana gasexplosioner i förarhytten. David Gårsjö har lämnat liknande uppgifter. Han har granskat bilder av de påträffade gasbehållarna. Då vissa av dessa var uppfläktade blir hans slutsats att de har exploderat. David Gårsjö har vidare uppgett att det räcker med att en gasbehållare exploderar för att uppnå en kraftig tryckvåg. Av utredningen framgår alltså att Rakhmat Akilov antände fem sådana gasbehållare, klädda med metallföremål. Genom detta har han gjort sig skyldig till allmänfarlig ödeläggelse. Gärningen grov skadegörelse, som har bestått i att lastbilen förstördes, får däremot anses straffrättsligt konsumerad.

När det sedan gäller målsägandena i zon F så befann de sig inne på Åhléns kosmetikavdelning. Åklagaren har gjort gällande att samtliga 15 målsägande har utsatts för brottet framkallande av fara för annan. Åklagaren har vidare upplyst att lastbilen vägde cirka 12 ton. Av bildmaterialet framgår att det på bägge sidor om byggnadspelaren huvudsakligen var skyltfönster, vilka vilade på en lågt murad sockel som för lastbilen alltså visade sig lättforcerad. Det kan därför antas att hela lastbilen hade kunnat köra in på Åhléns, om inte byggnadspelaren råkat komma i vägen. Redan detta talar för att de personer som befann sig inne på kosmetikavdelningen utsattes för i vart fall konkret fara för svår kroppsskada. Tingsrätten, som redan har konstaterat att Rakhmat Akilovs körning har innefattat grov oaktsamhet, övergår nu till att pröva gärningspåståendena i förhållande till respektive målsägande.

Stig Westlund (F1). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Stig Westlund har berättat att hans arbetsstation ligger precis där lastbilen körde in. Han stod och talade i telefon när det kom ett fruktansvärd ljud och alla hyllor rasade ned. Det var som en explosion. Han förstod direkt att det var en terrorattack och hann tänka att ”nu är det över”. Han var någon eller några meter från lastbilen. Han vet inte hur det gick till riktigt, men han lyckades ta sig ut på Klarabergsgatan. Ute på gatan var det som en krigszon. Det smällde och tungt beväpnade poliser kom springande. Tingsrätten finner utrett att Stig Westlund har befunnit sig på den position som åklagaren har gjort gällande. Konkret fara för svår kroppsskada har förelegat. Gärningen ska alltså bedömas som framkallande av fara för annan.

Ranin Bashir (F2). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Ranin Bashir har berättat att hon arbetade tillsammans med Stig Westlund och att hon stod bredvid honom när lastbilen kom. Hon minns att hon hörde starka ljud och att hela väggen och hyllorna rasade ned. Först förstod hon ingenting, men sedan såg hon lastbilen ståendes bara någon meter ifrån dem. Hon försökte ringa men telefonnätet var överbelastat. Det var människor som grät och skrek. Tingsrätten finner utrett att Ranin Bashir har befunnit sig på ungefär samma position som Stig Westlund. Konkret fara för svår kroppsskada har förelegat. Gärningen ska alltså bedömas som framkallande av fara för annan.

Kristina Hall (F3) och Olivia Hall (F4). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Kristina Hall har berättat att hon var och shoppade på Åhléns och hade med sig sin nyfödda dotter Olivia. De befann sig invid en liten soffgrupp (Kiehls-disken, tingsrättens anmärkning). Hon skulle precis sätta dottern i en bärsele, när hon hörde ljud utifrån gatan. Hon började röra sig lite bort från ljudet. Då kom ett starkt tryck som kastade omkull dem båda. Av fallet fick hon en skada på ett revben. När hon tittade upp var det en massa bråte överallt. Hon gick runt på utsidan av Åhléns för att se vad det var som hade kört in i väggen. Hon såg lastbilen och flera skadade människor. Dottern Olivia blev rädd av allt ljud och av att få grus i ögonen, men var för liten för att förstå vad som hade hänt. Kristina Hall har alltså pekat ut en position invid Kiehls inne på Åhléns, ett par meter från där lastbilen stannade. Den barnvagn som tillhör henne påträff-

fades också på brottsplatsen. Tingsrätten finner sammantaget utrett att Kristina Hall och Olivia Hall har befunnit sig högst ett par meter från lastbilen. Konkret fara för svår kroppsskada har därmed förelegat. Gärningarna ska bedömas som framkallande av fara för annan.

Frida Nyburg (F5). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Frida Nyburg har berättat att hon hjälpte en kund med smink och att hon stod framför disken till Make Up Store/Laura Mercier. Hon hörde en smäll och såg att Stig Westlund tog skydd. Taket och väggen rasade. Hon förstod ingenting, men en kollega skrek åt henne att de måste springa. Då såg hon lastbilen och hon tänkte direkt att det måste vara ett terrordåd. Hon utgick från att det nu skulle komma fler terrorister och att de kunde bli skjutna. Tingsrätten finner ingen anledning att ifrågasätta att Frida Nyburg befann sig på den position som åklagaren har påstått, d.v.s. ett par meter från lastbilen. Konkret fara för svår kroppsskada har därmed förelegat. Gärningen ska bedömas som framkallande av fara för annan.

Jane Lundqvist (F6). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Jane Lundqvist har berättat att hon stod och jobbade ungefär vid Make Up Store. Hon hörde då en ordentlig smäll och såg att det flög saker i luften. Hon såg lastbilen inkörd genom väggen, och förstod utifrån dess placering att det måste vara en terrorist som hade kört på Drottninggatan. Hon skrek åt sin kollega att springa för livet. Hon tog sig mot utgången. Det var panik inne på Åhléns och hon såg att folk blev nedtrampade. Väl ute på gatan såg hon nedmejade personer och omkullkastade betonglejon. Det blev en ryktesspridning som förstärkte rädslan hos människor. Hon känner sig själv inte längre trygg. Tingsrätten finner ingen anledning att ifrågasätta att Jane Lundqvist befann sig på den position som åklagaren har påstått, d.v.s. ungefär på samma plats som Frida Nyburg och således ett par meter från lastbilen. Konkret fara för svår kroppsskada har därmed förelegat. Gärningen ska bedömas som framkallande av fara för annan.

Elsie Haghazarian (F7). Rakhmat Akilov har erkänt gärningen. Elsie Haghazarian har berättat att hon stod ungefär vid mitten av den disk som hör till butiken Bobbie Brown, när hon hörde ett dundrande ljud. Det flög sminkprodukter från Make Up Store mot henne. Hon trodde först att det var en bomb som hade exploderat. Hon försökte hitta sina kollegor men såg ingen av dem. Hon tog sig sedan mot utgången. Hon var gravid i fjärde månaden och fick magsmärtor, vilket gjorde henne mycket orolig. Tingsrätten finner ingen anledning att ifrågasätta att Elsie Haghazarian befann sig vid Bobbie Brown-disken, d.v.s. inom ett par meter från den plats där lastbilen stannade. Det har flugit bråte och glassplitter där hon stod. Konkret fara för svår kroppsskada har förelegat. Gärningen ska bedömas som framkallande av fara för annan.

Safia Ismail (F8) och Tannaz Alborzi (F9). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Safia Ismail har berättat att hon stod vid Bobbie Brown-disken och hjälpte en kund. Hon hörde ljud men antog först att det kom från ovanvåningen där det pågick ombyggnation. Hon såg sedan kraschen och lastbilen. Först trodde hon att det var en olycka. Hon stod därför kvar och tittade. Det blev sedan mörkt inne på Åhléns. Hon ramlade omkull och hade svårt att ta sig upp. Hon ådrog sig en skada i ryggen som hon fortfarande känner av. Hon minns att det var panik och att människor klev på henne. Hon trodde att hennes kollegor var döda. Först sent på kvällen fick hon tag på några av kollegorna. Tannaz Alborzi har berättat att även hon stod vid Bobbie Brown-disken. Hon hörde två höga smällar och tittade då ut genom skyltfönstret. Hon såg sedan ett svart moln och människor som sprang kors och tvärs. Hon drabbades av en blackout. Hon hittade inte sina kollegor och blev mycket orolig för att de hade dött. Tingsrätten finner ingen anledning att ifrågasätta målsägandenas lämnade uppgifter, vilka placerar dem båda på en position inom ett par meter från lastbilen, där det dessutom har flugit bråte och glassplitter. Konkret fara för svår kroppsskada har förelegat. Gärningarna ska bedömas som två fall av framkallande av fara för annan.

Elin Nilsson (F10) och Cecilia Orlebäck (F11). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Elin Nilsson, som var högravid vid tillfället, har berättat att hon och kollegan Cecilia Orlebäck precis hade avslutat ett kundmöte, att de var placerade vid Kiehls och

att hon hade sitt ansikte vänt mot Drottninggatan. Det började mullra och plötsligt ”sprängdes” väggen framför henne. Cecilia Orlebäck flög mot henne. Det började sedan att smattra, vilket hon tolkade som skottlossning. Först när hon kom ut på gatan såg hon att det var en lastbil som hade kört in på hennes arbetsplats. Cecilia Orlebäck har bekräftat dessa uppgifter och har för egen del bl.a. berättat om en enorm smäll och att väggar och tak rasade in. Det saknas anledning att ifrågasätta målsägandenas uppgifter, vilka styrker en position på den plats som åklagaren har påstått, d.v.s. inom ett par meters avstånd från lastbilen. Konkret fara för svår kroppsskada har förelegat för båda målsägandena. Gärningarna ska bedömas som två fall av framkallande av fara för annan.

Therese Lauskis (F12) och Anneli Ivis (F13). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Therese Lauskis har berättat att hon och kollegan Anneli Ivis stod bredvid varandra, vid Armani-disken. Hon hörde att det var tumult ute på gatan och såg genom skyltfönstret att det sprang människor ute på Drottninggatan. Sedan kraschade lastbilen in i Åhléns och de ramlade omkull av trycket. Det kom som en våg av möbler och annat. Hon fick möbler och krossat glas över sig och hon kände smärta i huvudet. Anneli Ivis har lämnat motsvarande uppgifter och har därtill berättat att hon gick mot skyltfönstret för att se bättre när det kom en tryckvåg med ett efterföljande dån. Hon såg sedan trasiga möbler och sladdar som hängde. Tingsrätten finner inte skäl att ifrågasätta målsägandenas uppgifter angående deras position vid kraschen. Båda har ådragit sig konstaterade skador, däribland hjärnskakning, bulor och skrapsår. Konkret fara för svår kroppsskada har funnits för båda målsägandena. Gärningarna ska bedömas som två fall av framkallande av fara för annan.

Shirin Garme-Syri (F14) och Maria Gustafsson Wahlström (F15). Rakhmat Akilov har erkänt gärningarna. Shirin Garme-Syri har berättat att hon och kollegan Maria Gustafsson Wahlström stod vid Bare Minerals-disken, d.v.s. bredvid Armani-disken. Hon minns att taket ramlade ned, att det var dimmigt och att hon fick syn på lastbilen. Hon minns också att det brann. När hon stod där fick hon syn på en man som kom runt en av butiksdiskarna. Mannen hade en mask med utklippta hål för ögon och mun. Då blev

hon rädd och förstod att det inte handlade om någon olycka. Maria Gustafsson Wahlström har lämnat liknande uppgifter, samt har berättat att hon blev omkullkastad av tryckvågen och fick en massa saker i ansiktet. Tingsrätten finner inte skäl att ifrågasätta målsägandenas uppgifter angående deras position vid kraschen. Konkret fara för svår kroppsskada har funnits för båda målsägandena. Gärningarna ska bedömas som två fall av framkallande av fara för annan.

4.2.9 Sammanfattande bedömning zon A-F

Tingsrätten har ovan genom en rad ställningstaganden, bedömningar och slutsatser funnit att Rakhmat Akilov har gjort sig skyldig till fem mord, 119 fall av försök till mord och 24 fall av framkallande av fara för annan. Han har också gjort sig skyldig till allmänfarlig ödeläggelse. Nästa fråga blir att pröva om Rakhmat Akilov har gjort sig skyldig till terroristbrott och försök till terroristbrott.

4.2.10 Är lagen om straff för terroristbrott tillämplig?

EU:s rambeslut om bekämpande av terrorism tillkom bl.a. som en reaktion på terroristattackerna mot USA den 11 september 2001. Rambeslutet antogs den 13 juni 2002 och var genomfört i svensk rätt ett drygt år därefter. Lagen om straff för terroristbrott trädde i kraft den 1 juli 2003. Gärningen terroristbrott var en nyhet i den svenska strafflagstiftningen.

Som redan har nämnts ansåg regeringen att rambeslutet innehöll en brottsbeskrivning och i motiven framhölls att rambeslutets syfte var att skapa ett gemensamt rättsområde inom EU som underlättar det polisiära och rättsliga samarbetet för att förebygga och bekämpa terroristbrottslighet, se prop. 2002/03:38, s. 56. Det innebär att både lagmotiven och det underliggande rambeslutet får betydelse vid tolkningen av de svenska bestämmelserna om terroristbrott. Detsamma gäller de rådsuttalanden som gjordes i samband med att rambeslutet antogs, se a. prop., s. 108.

Det bör understrykas att det inte krävs att man tillhör någon terroriststämplad organisation eller liknande för att kunna dömas för terroristbrott. Den straffrättsliga regleringen av terroristbrott är inte heller avgränsad till vissa former av religiös eller politisk extremism. En ensam gärningsman med en relativt oklar och verklighetsfrånvärd agenda kan likafullt dömas för terroristbrott, förutsatt att gärningen är tillräckligt allvarlig och sker med ett visst syfte.

När det gäller det objektiva rekvisitetet i 2 § lagen om straff för terroristbrott, att gärningen allvarligt ska kunna skada en stat, måste domstolen återigen göra en farebedömning. Här är det dock den abstrakta faran som ska föreligga, där domstolens prövning mer är av karaktären möjlighetsbedömning. Tanken bakom begreppet abstrakt fara är att kriminaliseringen ska ta sikte på det typiskt eller genomsnittligt sett farliga i ett handlingssätt, se t.ex. Asp m.fl., Kriminalrättens grunder, 2 uppl., s. 100 f. och Jareborg, Allmän kriminalrätt, s. 172.

Efter vissa synpunkter från Lagrådet lämnade regeringen i författningskommentaren en relativt utförlig redogörelse för det objektiva rekvisitets tillämpningsområde. Tingsrätten återger här två utdrag (se a. prop., s. 86 f.; jfr s. 60):

Begreppet *kunna allvarligt skada* är inte närmare utvecklat i rambeslutet. Det får emellertid, bl.a. mot bakgrund av rambeslutets syfte och de rådsuttalanden som gjorts i samband med dess antagande, anses innebära att gärningen skall kunna utgöra en svår påfrestning på samhället eller på en mellanstatlig organisation. Naturligtvis omfattas gärningar som allvarligt kan skada de grundläggande strukturerna för ett demokratiskt samhälle såsom grunderna och formerna för statskicket eller rättsordningen. Rekvisitetet är emellertid inte begränsat till gärningar som kan hota de grundläggande strukturerna i en stat eller som är av sådan omfattning att de kan få landsomfattande konsekvenser. Det innefattar också gärningar som, även om de inte direkt kan anses hota de grundläggande strukturerna, kan allvarligt skada ett väsentligt allmänintresse eller orsaka allvarliga störningar i en stats samhällsfunktioner eller försörjningsmöjligheter. Detta får anses omfatta viktiga infrastruktursystem som allmänna kommunikationsnät och kommunikationsmedel, el- och vattenförsörjning, telekommunikationer, hälso- och sjukvård, radio och TV, men även viktiga försörjningsgrenar och industrier samt handelsplatser såsom börser. Det får också anses inrymma sådana för medborgarna väsentliga gemensamma intressen som värnandet av det öppna och säkra samhället.

Typiskt sett torde gärningar som innebär att fara framkallas för många människors liv, personliga säkerhet eller hälsa eller för mycket omfattande skador på miljö eller egendom av särskild betydenhet, anses kunna allvarligt skada en stat eller en mellanstatlig organisation. Exempel på sådana gärningar kan, beroende på omständigheterna, vara olika former av gisslantagning, mordbrand, bombattentat eller andra omfattande skadegörande handlingar riktade mot allmänna byggnader och allmänna platser, kapning av transportmedel som befordrar passagerare, vapen eller olika former av särskilt farligt gods, sabotage mot vatten- eller elförsörjning och allmänna kommunikationsnät eller kommunikationsmedel, spridande av gift eller smitta, t.ex. via det allmänna försörjningsnätet för dricksvatten eller via ventilationssystemet i offentliga utrymmen såsom tunnelbanestationer.

Enligt Rådets uttalande omfattar rambeslutet handlingar som av alla medlemsstater i Europeiska unionen betraktas som allvarliga överträdelser av deras straffrätt, begångna av personer vars syften utgör ett hot mot deras demokratiska samhällen, och att dessa samhällen respekterar rättsstaten och den civilisation på vilka de bygger.

Åklagaren har åberopat en anseelig mängd bevisning för att styrka sitt påstående om terroristbrott, och då särskilt avseende det objektiva rekvisitet. Bl.a. har förhör hållits med Viktoria Lenander som är specialistsjuksköterska inom ambulanssjukvård, och som den aktuella dagen deltog i ledningsarbetet på Drottninggatan. Förhör har vidare hållits med utryckningspolisen Malin Lindström. Slutligen har förhör hållits med Ahn-Za Hagström, chefsanalytiker vid SÄPO. Den skriftliga bevisningen består bl.a. av en sammanställning i vilken utförligt redovisas hur olika myndigheter, sjukhus, företag och andra centrala samhällsfunktioner påverkades av attentatet.

Enligt tingsrätten råder det utifrån den bevisning som åklagaren har åberopat inget tvivel om att det objektiva rekvisitet i 2 § lagen om straff för terroristbrott är uppfyllt. Rakhmat Akilov har mördat fem personer och han har därtill framkallat fara för ett stort antal personers liv. Specialistsjuksköterskan Viktoria Lenander och polisen Malin Lindström har båda berättat om det extraordinära läge som rådde i Stockholm efter attentatet och om den extrema belastning som drabbade deras respektive verksamheter,

med frångående av säkerhetsrutiner, svåra prioriteringar och med tusentals människor i kris inne i Stockholms city. Ett stort antal centrala samhällsfunktioner påverkades därtill kraftigt. Flertalet myndigheter gick upp i stabsberedskap, däribland Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Försvarsmakten. Tunnelbanetrafiken stod helt still i tre timmar efter händelsen, med den följden att ett mycket stort antal personer fick hitta alternativa sätt att ta sig hem. Det blev även en stor påverkan på andra kommunikationsvägar, med en extremt stökig trafiksituation i och omkring Stockholm. All tågtrafik till och från Centralstationen stängdes t.ex. ned under flera timmar. Telefonnätet överbelastades kraftigt, med följden att det för många rådde ovisshet om deras anhöriga var i säkerhet. Attentatet har riktat sig mot rikets huvudstad och i åklagarens sammanställning framträder en tydlig bild av en svår påfrestning för många vitala samhällsfunktioner. Även för enskilda individer har påverkan naturligtvis blivit stor. Många av målsägandena har berättat om hur de numera undviker centrala delar av Stockholm, känner stresspåslag av att åka tunnelbana m.m. och upplever en allmänt ökad otrygghet i sina liv. Sådana känslor beror naturligtvis på attentatet, och målsägandekretsen delar dessa känslor med många andra personer som lever i Sverige. Gärningar av nu aktuellt slag kan alltså skada det öppna och säkra samhället. Sammantaget är Rakhmat Akilovs gärningar sådana att de allvarligt kan skada Sverige i den mening som avses i lagen om straff för terroristbrott.

När det sedan gäller de subjektiva rekvisiten har åklagaren åberopat 2 § punkterna 1 och 2 i lagen om straff för terroristbrott, d.v.s. att gärningarna har skett med syfte dels att injaga allvarlig fruktan hos Sveriges befolkning, dels att otillbörligen tvinga Sveriges regering och riksdag att avbryta ett svenskt deltagande i den militära utbildningsinsats som genomförs av den globala koalitionen mot IS.

Som exempel på gärningar som kan injaga allvarlig fruktan nämns i motiven urskillningslösa bombattentat eller andra liknande skadegörande åtgärder (a. prop., s 87 f.). Att otillbörligt tvinga till viss åtgärd är enligt samma motiv utpressningsliknande situationer, där påtryckningsmedlet t.ex. kan vara just mord eller allmänfarlig ödeläggelse.

Som redan har framgått hyser Rakhmat Akilov sympatier med IS, en organisation som har tagit på sig liknande dåd. Hans sympatier framgår med önskvärd tydlighet även av innehållet i hans mobiltelefon. Han har själv berättat att syftet med gärningen var att förmå Sverige att sluta sponsra ”kriget mot kalifatet”. Han har också uppgett att genom att straffa Sverige och andra länder kommer länderna att fundera över sina ageranden i t.ex. Syrien och Afghanistan. I ett egeninspelat videoklipp säger Rakhmat Akilov att det har blivit dags att ”döda otrogna”, att ”rädslan kommer att finnas i de otrognas hjärtan” och att ”muslimer kommer att lämnas i fred”.

Ahn-Za Hagström har berättat att terrorismens mål bl.a. är att uppnå en indirekt påverkan på beslutsfattare genom att utföra attacker mot s.k. mjuka mål, t.ex. kvinnor och barn. För att uppnå stor påverkan sker attentaten ofta på symboliska platser. Det är inte ovanligt att terroristen är en person som har svårt att finna sig tillrätta i samhället och som ”inte har så mycket att förlora”. Ahn-Za Hagström har också berättat att just IS-relaterad terrorism ofta innefattar användandet av olika sociala medier, dels för att utbyta stöd och uppmuntran mellan likasinnade, dels för att sprida propaganda om utförda attentat. Även om Ahn-Za Hagströms vittnesmål inte bör ges avgörande betydelse för den rättsliga bedömningen i målet, så måste ändå sägas att hennes generella beskrivning av den IS-relaterade terrorismen i stora delar motsvarar det som har framkommit om Rakhmat Akilov och hans handlande.

Rakhmat Akilovs avsikter med gärningen, att genom våld försöka påverka Sverige, kommer i tydlig konflikt med de demokratiska värden m.m. som nämns i det ovan återgivna radsuttalandet. Gärningen speglar dessutom väl det som framgår av den svenska lagtexten, dess motiv och EU:s rambeslut. Genom utredningen finner tingsrätten följaktligen styrkt att Rakhmat Akilov har haft direkt uppsåt till att injaga allvarlig fruktan i Sveriges befolkning liksom till att tvinga Sverige att avstå från att delta i en global koalition mot IS. Tingsrätten kommer alltså fram till att Rakhmat Akilovs gärningar, d.v.s. mord, försök till mord och allmänfarlig ödeläggelse, omfattas av lagen

om straff för terroristbrott. Rakhmat Akilov ska därför dömas för terroristbrott och för försök till terroristbrott.

4.3 Tingsrättens bedömning i påföljdsfrågan

Straffet för terroristbrott är fängelse på viss tid, lägst fyra år och högst arton år, eller på livstid, se 2 § andra stycket lagen om straff för terroristbrott. Dock gäller enligt fjärde stycket samma bestämmelse att om ett högre lägsta straff för gärningen är föreskrivet i brottsbalken ska det lägsta straffet tillämpas i stället. För mord gäller ett lägsta straff på tio år.

Av motiven till lagen om straff för terroristbrott framgår att det är de enskilda gärningarna som anges i lagens 3 § som ska bilda utgångspunkt för straffvärdebedömningen, se a. prop., s. 89. Av intresse blir därför de förarbetsuttalanden som finns till mordbestämmelsen. Mordbestämmelsen ändrades så sent som 2014 och i dess förarbeten uttalades att fängelse på livstid kan väljas t.ex. när domstolen ska bestämma ett gemensamt straff för flera mord eller ett mord och annan allvarlig brottslighet, eller när den tilltalade tidigare har dömts för särskilt allvarlig brottslighet. Samtidigt måste domstolen göra en helhetsbedömning av samtliga omständigheter, även förmildrande sådana. En försvårande omständighet som lyfts fram i motiven är om brottet har begåtts med sådan avsikt som anges just i lagen om straff för terroristbrott utan att straffansvar enligt det lagrummet föreligger, se prop. 2013/14:194, s. 29. Motsatsvis måste gälla att om den lagen är tillämplig vid ett mord, så minskar utsikterna drastiskt för ett tidsbestämt straff.

Det som talar i förmildrande riktning är att Rakhmat Akilov i viss mån kan sägas ha underlättat utredningen. Försvaret har särskilt lyft fram att han öppet har redogjort för sina avsikter, d.v.s. att han har underlättat den subjektiva delen av utredningen. Han kommer också som framgår nedan i avsnitt 4.5.1 att dömas till livstids utvisning från

riket. Försvaret har slutligen pekat på att Rakhmat Akilov har varit satt under synnerligen hård bevakning sedan dess att han greps.

Tingsrätten delar försvarets synpunkt att det i Rakhmat Akilovs fall finns vissa förmildrande omständigheter, förhållanden som hade kunnat komma honom till godo vid mindre allvarlig brottslighet än vad som är fallet här. Det finns samtidigt ytterst försvårande omständigheter. Rakhmat Akilov har befunnits skyldig till fem mord, vilka även om dessa brott inte hade rubricerats som terroristbrott likväl hade föranlett ett livstidsstraff. Till detta kommer över 100 fall av försök till mord, som alltså även de faller in under terroristlagstiftningen. Brottsligheten har föregåtts av noggrann planering, präglats av stor hänsynslöshet och den har orsakat ett närmast outhärligt lidande för många människor. Vid en helhetsbedömning av Rakhmat Akilovs samlade brottslighet finner tingsrätten att denna otvivelaktigt motiverar livstids fängelse.

4.4 Tingsrättens bedömning i skadestandsfrågorna

4.4.1 Rättsliga utgångspunkter

Målsägandekretsen har framställt ett stort antal skadeståndsyrkanden mot Rakhmat Akilov. De som har utsatts för försök till mord eller framkallande av fara för annan har yrkat ersättning för kränkning. De anhöriga till avlidna har yrkat ersättning dels för personskada (s.k. anhörigersättning), dels för kränkning.

Kränkning utgör ett angrepp på en människas personliga integritet och för att få ersättning krävs dels att ett brott har begåtts, dels att det har varit fråga om en allvarlig kränkning genom ett angrepp mot brottsoffrets person, frihet, frid eller ära, se 2 kap. 3 § (1972:207) skadeståndslagen. Kränkningserättningen avser att kompensera känslor som den kränkande handlingen har framkallat, såsom rädsla, skam eller liknande. I 5 kap. 6 § samma lag lämnas viss vägledning om hur ersättningen närmare ska bestämmas. Hänsyn ska bl.a. tas till om brottet har haft förnedrande eller skändliga in-

slag, om det har varit ägnat att framkalla allvarlig rädsla för liv eller hälsa eller ägnat att väcka allmän uppmärksamhet. Ersättningen bestäms utifrån objektiva faktorer och ofta med hjälp av schabloner. Brottsoffermyndigheten prövar ett stort antal ersättningsanspråk varje år och har vid sidan av Högsta domstolen en viktig praxisbildande roll för vilka nivåer som ska gälla för kränkningserättningen.

När det gäller anhörigersättningen till efterlevande så utgör den i skadeståndsrättslig mening en ersättning för personskada. Även här utgår prövningen ifrån en schablon. Högsta domstolen bestämde i december 2017 att ersättningen vid uppsåtligt dödande schablonmässigt bör ligga på 60 000 kr, se NJA 2017 s. 1208.

De anspråk som har framställts i målet går utöver de schablonbelopp som brukar komma ifråga vid denna typ av brottslighet. Det gäller både kränkningserättningen och anhörigersättningen. Anledningen till att det tillämpas schabloner inom skadeståndsrätten är bl.a. för att underlätta och snabba på skaderegleringen. En schablon är förutsebar, leder till att lika fall behandlas lika och minskar risken för segdragna och koststamma tvister om beloppens storlek. Det svenska ersättningssystemet bygger vidare på en samverkan mellan brottsskadestånd, statlig brottsskadeersättning samt offentliga och privata försäkringsalternativ. Denna ordning kan sägas underlätta för brottsoffret att få ut sina pengar snabbt och utan process. I de fall Brottsoffermyndigheten eller ett försäkringsbolag betalar ut ersättningen, övertar de i sin tur brottsoffrets rätt till skadestånd gentemot gärningsmannen, dock endast upp till det belopp som har betalats ut. I detta fall har t.ex. viss trafikskadeförsäkring redan utgått till en del av målsägandena (se nedan under avsnitt 4.4.3).

Det bör nämnas att domstolen inte är helt bunden av de schabloner som har utvecklats i praxis, utan hänsyn kan också tas till omständigheterna i det enskilda fallet. Schablonen rubbar inte det grundläggande förhållandet att lagstiftaren har överlämnat till domstolarnas rättsskipning att närmare bestämma storleken på skadestånden. Tillämpning-

en av ett schablonbelopp utgör endast en form av bevislättnad och om den skadelidande anser att ett högre belopp ska utdömas, så får han eller hon föra bevisning om att just den aktuella skadan är betydligt allvarligare än normalt.

4.4.2 Kränkningersättning – försök till mord och framkallande av fara för annan

Målsägandenas yrkade belopp framgår av domsbilaga 3.

Rakhmat Akilov har till viss del medgivit anspråken. Han har också vitsordat vissa belopp samt räntan, se domsbilaga 3.

Av Brottsoffermyndighetens praxis framgår att en normal kränkningersättning vid försök till mord ligger på 100 000 kr om den skadelidandes fysiska skador inte är allvarliga, och på 125 000 kr om skadorna har varit allvarliga eller t.o.m. livshotande. Beträffande brottet framkallande av fara för annan ligger nivån betydligt lägre, runt 5 000–15 000 kr, beroende på vilken fara det har handlat om och om den skadelidande har drabbats av fysiska skador.

Som angetts ovan kan domstolen frångå schablonen i ett enskilt fall. När det gäller kränkning uttalas t.ex. i motiven att man i särskilda fall kan ta hänsyn till intensiteten i den skadelidandes upplevelser, se prop. 2000/01:68, s. 74. Målsägandena har utförligt argumenterat för varför schablonen bör frångås när det gäller deras skadeståndsanspråk, medan Rakhmat Akilov på samma sätt har anfört att det inte har framkommit tillräckliga skäl för att frångå schablonen.

Tingsrätten finner att det finns ett visst utrymme att i höjande riktning ta hänsyn till två omständigheter som genom utredningen har visat sig särskilt framträdande. För det första ska som framgått ovan särskilt beaktas om gärningen har varit ägnad att framkalla allvarlig fruktan för liv eller hälsa, se 5 kap. 6 § första stycket 2 skadeståndslagen. Så är naturligtvis fallet vid just mordförsök, och schablonen får redan anses in-

rymma ett sådant hänsynstagande. Här har det dock handlat om ett terroristbrott där en del av gärningen just har varit att injaga allvarlig fruktan hos människor. För målsägandena som befann sig på Drottninggatan blev hotmomentet särskilt starkt och många blev kvar innanför avspärningarna till långt in på kvällen innan de kunde lämna brottsplatsen. Flera av målsägandena har beskrivit en närmast panikartad stämning inne i de butiker dit människor tog sin tillflykt. Många grät och gömde sig långt in i butikerna bakom klädställningar eller liknande. Någon målsägande har berättat att han t.o.m. beväpnade sig med ett tillhygge eftersom han trodde att fler attacker skulle komma. Den rädsla och fruktan som gärningen har framkallat har varit ett centralt syfte med Rakhmat Akilovs brottslighet och den bör påverka ersättningsbeloppen i höjande riktning.

För det andra har brottsligheten riktat sig mot försvarslösa och oskyldiga personer, som för Rakhmat Akilov endast har varit brickor i ett spel. Detta framstår som särskilt kränkande för de målsägande som utsattes för fara. Brottsligheten har därtill varit särskilt ägnad att väcka allmän uppmärksamhet och den har saknat varje tecken på urskillning. Tingsrätten finner därför att Rakhmat Akilovs brottslighet kommer i tydlig konflikt med grundläggande samhällsvärderingar, framför allt principen om människors lika värde. Även detta bör påverka beloppen i höjande riktning.

Tingsrätten finner mot bakgrund av ovanstående att de målsägande som har utsatts för försök till mord ska tillerkännas 125 000 kr för kränkning. För de målsägande som har utsatts för försök till mord och dessutom drabbats av allvarliga fysiska skador ska ersättningen bestämmas till 150 000 kr. Tingsrätten bedömer att Mirza Dzabic, Edvin Dzabic, Marita Björkman, Yasmin Rouholamin, Alexandra Adelblom, Papusa Ciuraru, Iryna Zamanova och Saga Berlin hör till den sistnämnda kategorin. Även Noel Bevington bör tillerkännas 150 000 kr för kränkning, då han i samband med mordförsöket på honom själv samtidigt förlorade sin pappa.

För de målsägande som har utsatts för framkallande av fara för annan finner tingsrätten på motsvarande sätt att ersättningen bör sättas högre än annars. Jämfört med försök till mord blir beloppen väsentligt lägre, vilket är en följd av den mildare brottsrubriceringen. Med hänsyn till denna tröskeeffekt samt i övrigt till intensiteten i den kränkning som målsägandena har upplevt finner tingsrätten att ett belopp på 30 000 kr ska dömas ut. Detta gäller de målsägande som befann sig antingen på Drottninggatan, eller strax innan lastbilen hann dit.

När det sedan gäller de målsägande som befann sig inne på Åhléns har ett högre yrkande på 60 000 kr framställts, med hänvisning dels till att Rakhmat Akilov utlöste en spränganordning på platsen, dels till att de flesta av målsägandena inne på Åhléns utsattes för brott på sin arbetsplats, något som har lett till att de har haft svårt att återvända till arbetet. När det gäller antändandet av spränganordningen finner tingsrätten att den omständigheten medför ett ytterligare kränkingsmoment som bör påverka ersättningen i höjande riktning. Däremot torde besvär med att återvända till arbetet m.m. vara sådana särskilda olägenheter som avses i 5 kap. 1 § första stycket 3 skadeståndslagen, d.v.s. något som hör till kategorin personskada och inte till kränkning. Tingsrätten kommer därför fram till ett belopp på 40 000 kr vardera i kränkningersättning för de personer som befann sig inne på Åhléns.

Då åtalet har ogillats beträffande två målsägande, Yvonne Jonsson och Anders Nylander, ska deras skadeståndsanspråk lämnas utan bifall.

4.4.3 Anhörigersättning

De efterlevande i målet har yrkat 150 000 kr i anhörigersättning.

Rakhmat Akilov har medgivit att utge 60 000 kr vardera till de efterlevande, dock inte till Natasha Green, Derren Bevington, Ine Dereymaeker och Laurens Dereymaeker, då

de inte hörde till samma hushåll som de avlidna. När det gäller Noel Bevington har Rakhmat Akilov medgivit ett belopp på 75 000 kr.

Anhörigersättningen innebär att ersättning utgår för personskada som till följd av dödsfallet har åsamkats någon som stod den avlidne särskilt nära, se 5 kap. 2 § första stycket 3 skadeståndslagen. Precis som med kränkningersättningen finns här en schablon som ska bilda utgångspunkt för bedömningen. I lagtexten uppställs inga ytterligare omständigheter som särskilt kan beaktas vid bestämmandet av beloppet. Högsta domstolen har slagit fast två schabloner för anhörigersättningen. Beloppen har räknats fram med hjälp av Trafikskadenämndens tabeller för sveda och värk och innebär numera att 30 000 kr utgår, motsvarande ett års akut sjuktid. Vid uppsåtligt dödande eller om dödsfallet beror på grov oaktsamhet ska beloppet dubblas, d.v.s. 60 000 kr.

Av praxis följer att schabloniseringen av anhörigersättningen är strikt och att utrymmet för underdomstolar att skapa nya och olika schabloner med hänsyn till omständigheterna kring den skadegörande handlingen är ytterst litet, se t.ex. RH 2009:77. I linje med detta bör inte heller omständigheter hänförliga till den avlidnes person påverka beloppets storlek. Det som i stället kan motivera ett högre belopp är om det läggs fram bevisning om att de psykiska besvären har varit särskilt långvariga eller ovanligt omfattande i övrigt. I undantagsfall kan de psykiska besvären t.ex. leda till personlighetsförändringar eller på annat sätt bli bestående, se prop. 2000/01:68 s. 71.

Tingsrätten finner inte att det har framkommit tillräckliga skäl för att generellt frågå schablonen i detta mål. Beträffande Noel Bevington har det åberopats viss utredning som visar på ett psykiskt lidande utöver vad som får anses ligga i schablonen. Tingsrätten finner dock inte att det har kommit fram tillräckligt underlag för att i hans fall döma ut ett belopp som överstiger det medgivna beloppet, d.v.s. 75 000 kr. I övriga fall ska schablonen på 60 000 kr tillämpas.

Rakhmat Akilov har anförut att de målsägande som redan har fått ersättning ur trafikskadeförsäkringen ska räkna av detta från den utdömda anhörigersättningen. Advokat Sandberg och advokat Stahre har låtit meddela att Annika Kjellström Bevington, Noel Bevington, Sam Bevington, Lars Rylander, Ulla Kide, Johan Kide och Markus Kide vardera har erhållit 40 000 kr för det som kallas ”Sorg och saknad” i försäkringsvillkoren. Ersättningen har betalats av Moderna försäkringar som höll lastbilens trafikförsäkring. Det finns visserligen ingen bestämmelse i skadeståndslagen om avräkning från anhörigersättningen. Däremot finns i 5 kap. 3 § skadeståndslagen en bestämmelse om s.k. samordning av viss ersättning, nämligen att man från ersättning för inkomstförlust och förlust av underhåll ska avräkna vissa förmåner som utgår enligt socialförsäkringsbalken m.m. Syftet med bestämmelsen är att den skadelidande inte ska dubbelkompenseras. När det gäller anhörigersättningen bekräftas helt kort i NJA 2006 s. 738 att avräkning på motsvarande sätt ska ske av redan utbetald trafikskadeersättning. Principen om avräkning mellan ideella ersättningar slås även fast i NJA 2012 s. 685. Om en försäkring motsvaras av ett sparande på den skadelidandes sida, t.ex. i form av en livförsäkring, ska avräkning däremot inte ske. Enligt tingsrätten står det klart att den redan utbetalade trafikskadeersättningen avser att täcka samma anspråk som de efterlevande har framställt i detta mål. Avräkning ska därför ske för de målsägande som redan har fått viss ersättning.

När det sedan gäller frågan om syskonen till Crispin Bevington och Mailys Derey-maecker ska tillerkännas anhörigersättning gör tingsrätten följande bedömning. Anhörigersättningen i dess nuvarande form tillkom genom en lagändring år 2002 och bestämmelsen i 5 kap. 2 § första stycket 3 skadeståndslagen utformades i enlighet med det förslag som lades fram av Kommittén om ideell skada, se SOU 1995:33. I slutbetänkandet redovisades relativt utförligt den praxis som fram till dess hade vuxit fram beträffande närståendekretsen, se betänkandet, s. 143 f. Av den redovisade praxisen framgick bl.a. att sammanboende syskon normalt sett omfattades, men att rättsläget i övrigt beträffande syskon var mer oklart.

Regeringen antog utan egentliga ändringar kommitténs lagförslag, samt lade i författningskommentaren till ett uttalande om vilka som kunde komma ifråga för ersättning. Vid sidan av föräldrar, make/sambo och barn omfattades medlemmar i det enskilda hushållet, även om det inte kunde uteslutas att andra personer någon gång kunde komma ifråga för ersättning, se prop. 2000/01: 68, s. 72. Någon närmare ledning i själva lagtexten om hur rekvisitet särskilt nära skulle uttolkas lämnades inte. Samtidigt uttalade regeringen att rättsbildningen inom skadeståndsrätten till stor del sker genom praxis, varför själva lagbestämmelserna inom detta rättsområde måste vara allmänt hållna, se a. prop., s. 16 f., jfr Lagrådets yttrande, s. 115. Lagstiftaren tycks således ha förväntat sig en praxisutveckling beträffande anhörigersättningen. Den rättspraxis som sedan dess har etablerats har dock varit relativt sparsam och förhållit sig mycket nära det detaljerade uttalande som gjordes i författningskommentaren, se främst Trafikskadenämndens cirkulärreferat 1-8 för år 2003 samt NJA 2006 s. 181. Det finns dock avgöranden som sticker ut, se cirkulärreferat 9-2003 och 3-2004. I tings- och hovrättspraxis förekommer också emellanåt att syskon även utanför den avlidnes hushållsgemenskap tillerkänns anhörigersättning, se t.ex. Svea hovrätts dom den 27 april 2018, mål nr B 900-18.

Advokat Sandberg som företräder syskonen har åberopat en relativt omfattande bevisning för att visa att syskonen stod de avlidna särskilt nära. Rakhmat Akilov har inte närmare ifrågasatt utredningen.

Tingsrätten bedömer att syskonen bör tillerkännas anhörigersättning. Av förhören med medlemmar av familjen Bevington har tydligt framkommit hur nära Crispin Bevington stod sina två syskon, att sammanhållningen och kontakten mellan syskonen var mycket tät och att syskonen även var gudföräldrar åt varandras barn. På samma sätt har förhören med medlemmar av familjen Dereymaeker gett ett tillräckligt underlag för att slå fast att Mailys Dereymaekers syskon har haft en så pass nära relation till henne att även de bör presumeras ha drabbats av en ersättningsgill skada. Syskonen har bott nära varandra, haft gemensamma fritidsaktiviteter och i princip daglig kontakt.

4.4.4 Kränkningersättning till efterlevande

De efterlevande har utöver ett framställt anspråk på anhörigersättning även yrkat kränkningersättning av Rakhmat Akilov, och till stöd för det yrkandet i sammandrag anfört följande. Normalt sett utgår kränkningersättning endast till direkta brottsoffer, d.v.s. inte till anhöriga. I detta fall bör dock även anhöriga till avlidna ses som direkta brottsoffer och därmed kunna komma i fråga för ersättning. Enligt ett EU-direktiv är anhöriga till de personer som dödas genom terroristbrott att betrakta som brottsoffer. Sverige ska ha genomfört direktivet under hösten 2018, men direktivet bör redan nu få genomslagskraft på tingsrättens bedömning (Europaparlamentets och Rådets direktiv [EU] 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism m.m.). Därtill ska de anhöriga ses som direkta brottsoffer p.g.a. terroristbrottets karaktär. Denna typ av brottslighet riktar sig mot en stor grupp människor, d.v.s. inte bara mot dem som direkt var i närheten av attentatet. Avsikten med terroristbrottet är just att injaga allvarlig fruktan hos en befolkning. Brottsoffermyndigheten har slutligen funnit att en mor, vars barn hade bragts om livet, hade rätt till ersättning för kränkning trots att hon inte var närvarande vid själva brottet (de s.k. Dalarömden, se dnr 5937/2015).

Rakhmat Akilov har helt bestritt att utge kränkningersättning till de efterlevande.

Som målsägandena har angett är en huvudprincip i svensk skadeståndsrätt att endast de som direkt har drabbas av brott har rätt till ersättning för kränkning. Bestämmelsen om kränkningersättning tar således sikte på den integritetskränkning som någon har utsatts för genom brott mot *dennes* person, frihet, frid eller ära, se 2 kap. 3 § skadeståndslagen. Så var även fallet innan den bestämmelsen trädde i kraft år 2002, se 1 kap. 3 § skadeståndslagen i dess lydelse före den 1 januari 2002 och t.ex. NJA 1993 s. 41 I och II. I motiven till den nuvarande lagstiftningen tog regeringen uttryckligen ställning mot att införa en rätt till kränkningersättning för efterlevande vid sidan av den anhöri-

gersättning som redan fanns i praxis och som genom den aktuella lagstiftningsreformen blev lagfäst, se prop. 2000/01:68 s. 35 f. och SOU 1995:33 s. 392 f.

Lagtexten i 2 kap. 3 § skadeståndslagen klargör alltså mycket tydligt att för att komma ifråga för kränkningersättning måste brottet ha riktats mot den som begär ersättning. Av förarbetsuttalandena blir saken än tydligare. I motiven lämnas inte heller något egentligt utrymme för domstolarna att praxisvägen kunna genomdriva en sådan förändring, utan frågan torde vara underställd just lagstiftaren.

För att komma ifråga för kränkningersättning krävs alltså att de efterlevande genom brott har utsatts för ett angrepp mot deras person, frihet, frid eller ära. Kopplingen mellan gärningsman och efterlevande måste således manifesteras i någon form av brottsrubricering, t.ex. grov misshandel. De efterlevande har naturligtvis drabbats synnerligen hårt av Rakhmat Akilovs gärningar. Samtidigt fanns det som tingsrätten har nämnt ovan många andra personer på Drottninggatan den aktuella dagen, personer som inte omfattas av åtalet men som likväl har uppfattat situationen som mycket obehaglig och skrämmande, jfr t.ex. Brottsoffermyndighetens beslut i anledning av terrorattentatet i Nice den 14 juli 2016, dnr 6655, 8159, 9597 och 9598/2016 där ersättning för kränkning endast utgick till de som befann sig på strandpromenaden närmast lastbilen.

När det gäller det ovan nämnda EU-direktivet så ska Sverige ha genomfört det i svensk rätt senast den 8 september 2018. I direktivets skäl 27 uttalas att familjemedlemmar till personer vars död är en direkt följd av ett terroristbrott, själva kan utgöra offer för terrorism om de har lidit skada av den personens död. I artikel 24 uttalas vidare att medlemsstaterna bl.a. ska tillhandahålla hjälp och stöd till offer för terrorism, däri inbegripet hjälp med anspråk på ersättning enligt medlemsstatens nationella rätt. Artikeln hör till direktivets brottsofferbestämmelser, och en utredare har getts i uppdrag att lämna förslag på hur dessa ska genomföras i svensk rätt. Ett förslag är att vänta senare under sommaren 2018 (Ju 2017:M).

Enligt tingsrätten rubbar varken det som sägs i direktivet eller vad som i övrigt har anförts i detta mål den grundläggande principen som har redogjorts för ovan, nämligen att efterlevande enligt nu gällande lagstiftning inte kan tillerkännas kränkingsersättning vid sidan av anhörigersättningen, med mindre än att de själva direkt har utsatts för ett brott. Tingsrätten kan inte finna att så är fallet här. Det betyder att de efterlevandes anspråk i denna del ska lämnas utan bifall.

4.5 Tingsrättens bedömning i övriga frågor

4.5.1 Utvisning

Rakhmat Akilov döms nu för synnerligen allvarlig brottslighet. Han ska därför utvisas och förbjudas att återvända hit. Det faktum att det kan föreligga hinder vid en eventuell framtida utvisning påverkar inte denna bedömning.

4.5.2 Häktning och beslag m.m.

För terroristbrott är inte föreskrivet lägre straff än fängelse i två år och det är inte uppenbart att skäl till häktning saknas. På grund av detta samt med hänsyn till flyktfaran och risken för fortsatt brottslighet ska Rakhmat Akilov kvarbli i häkte till dess domen vinner laga kraft.

De särskilda yrkandena om förverkande och beslag är medgivna, lagligen grundande och ska bifallas. Avgift till Brottsofferfonden följer av lag. Tingsrättens sekretessförordnanden framgår av domslutet.

4.5.3 Ersättningar till offentliga försvarare

Enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken har en offentlig försvarare rätt till skälig ersättning av allmänna medel för det arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Ersättning för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av den timkostnadsnorm som regeringen fastställer. Av samma paragraf framgår att timersättningen får avvika från timkostnadsnormen, om den skicklighet och den omsorg som uppdraget har utförts med eller andra omständigheter av betydelse ger anledning till det.

Det har som framgått varit fråga om en omfattande rättegång, med en huvudförhandling som har sträckt sig över 24 dagar. Effektiv tid tog huvudförhandlingen knappt 90 timmar. Parternas sakframställningar pågick i tre dagar, varefter det hölls förhör i 19 dagar. Slutanförandena tog två dagar i anspråk.

Rakhmat Akilov har fått två offentliga försvarare förordnade. Det beslutet fattades på begäran av försvaret redan i maj 2017, och var något som åklagaren tillstyrkte med hänsyn till målets omfattning. Enligt tingsrätten har det varit helt nödvändigt med två försvarare i detta mål. Försvararna har kunnat dela upp arbetet på ett effektivt sätt, både under förundersökningen och under huvudförhandlingen. Johan Eriksson har haft det övergripande ansvaret för skuldfrågan, medan Robin Söder har lagt ned betydande arbete när det gäller skadeståndsanspråken.

Åklagaren har beretts tillfälle att yttra sig över försvararnas kostnadsanspråk.

Domstolen ska göra en noggrann prövning av kostnadsanspråken, vilket ställer höga krav på de arvodesredogörelser som ska ligga till grund för prövningen. Brister det i underlaget går det ut över den som begär ersättning.

Även om det har varit två försvarare förordnade, vilka i ersättningsfrågan ska hanteras separat, så måste ändå den samlade försvararinsatsen beaktas. Det kan då konstateras att det har rört sig om en lång huvudförhandling, ett stort antal enskilda anspråk, över 100 förhör samt en hel del processuella frågor. Den samlade tidsåtgången för båda försvararnas nedlagda arbete uppgår till 1 892,5 timmar, vilket motsvarar nästan ett års heltidsarbete för en person. Siffran säger dock inte så mycket beträffande hur mycket arbete som uppdragen bör ha krävt, men den indikerar att det har lagts ned betydande arbetsinsatser utanför huvudförhandlingen. Det finns därför skäl att särskilt granska dessa arbetsmoment.

Johan Eriksson och Robin Söder har t.ex. yrkat ersättning för inläsning av förundersökning, motsvarande vardera 350 timmars arbete, d.v.s. totalt 700 timmars arbete. Förhören med målsägandena delgavs försvaret löpande under förundersökningen. Även om förundersökningen har varit mycket omfattande, så anser tingsrätten att den yrkade ersättningen i denna del är något hög. Tingsrätten bedömer i stället att en skälig tidsåtgång uppgår till 500 timmar, d.v.s. 250 timmar för respektive försvarare.

Båda försvararna har vidare begärt ersättning för kontakter med media. Sådan ersättning bör enligt tingsrättens mening kunna utgå vid ett så uppmärksammat uppdrag som det har handlat om i detta mål, även om utrymmet får anses begränsat. För Johan Erikssons del har det varit omöjligt att avstå från viss mediakommunikation. Han har i denna del yrkat ersättning motsvarande 60 timmars arbete. Med hänsyn till den restriktivitet som gäller i nu aktuellt hänseende finner tingsrätten dock att han är skäligen tillgodosedd med en ersättning motsvarande 30 timmars arbete. För Robin Söder, som har begärt ersättning för 16 timmars arbete, bedömer tingsrätten att yrkandet är skäligt.

När det gäller den övriga yrkade ersättningen från försvararna är arvodesredogörelserna mycket utförliga, och de redovisar på ett bra sätt hur de olika arbetsmomenten m.m. har fördelats. Tingsrätten finner att förhöjt arvode ska utgå i enlighet försvararnas be-

gäran. Hälften av nedsättningen avseende inläsningstid ska göras mot det förhöjda arvodet, resten mot den normala timkostnadsnormen. Mot yrkad ersättning för tidsspillan och utlägg finns ingen erinran.

Försvarens kostnadsyrkanden bifalls alltså med dessa justeringar. Kostnaden ska stanna på staten.

4.5.4 Ersättningar till målsägandebiträden

Enligt 5 § lagen (1988:609) om målsägandebiträde jämförd med 27 § rättshjälpslagen (1996:1619) har ett målsägandebiträde rätt till skälig ersättning för bland annat det arbete som uppdraget har krävt. Ersättningen ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning. Enligt 20 § rättshjälpsförordningen (1997:404) ska ett målsägandebiträde vidare redovisa sitt arbete på ett sådant utförligt sätt att domstolen kan pröva den begärda ersättningens skälighet. Brister det i detta avseende kan det gå ut över den som begär ersättning.

Åklagaren har yttrat sig över målsägandebiträdernas kostnadsanspråk.

Tingsrätten vill inledningsvis framhålla att målsägandebiträderna har gjort en mycket värdefull insats i målet genom att ta om hand ett stort antal målsägande, att förbereda dem på rättegången och att formulera och framställa deras ersättningsanspråk. Det har också funnits ett stort informationsbehov från målsägandekretsen, något som även domstolen har märkt av och försökt tillgodose under handläggningen av målet. Det kurativa inslaget för målsägandebiträderna har varit minst sagt omfattande och av förhören har framskymtat att det under utredningen har varit många givande kontakter mellan målsägandebiträderna och deras klienter, kontakter som i ett mål av mer normal karaktär kanske inte hade ansetts som helt påkallade. Samtidigt bör det understrykas att målsägandebiträderna har en skyldighet gentemot det allmänna att medverka till att

hålla kostnaderna på en rimlig nivå, t.ex. genom att inte lägga ned för stora resurser på bevisning i frågor som framstår som relativt enkla. Huvudfokus måste ligga på den enskilda gärningen där klienten har status som målsägande jämte att driva dennes enskilda anspråk. Det bör också nämnas att tingsrätten nedan har beaktat hur många klienter som respektive målsägandebiträde har haft.

När det gäller målsägandebiträdernas närvaro på huvudförhandlingen är det tingsrättens bestämda uppfattning att närvaro samtliga dagar inte har varit nödvändig. Detta förutskickades också från domstolen på ett förberedande sammanträde den 18 december 2017. Budskapet upprepades vid påbörjandet av huvudförhandlingen. Skälet var framför allt att målsägandena endast kallades av tingsrätten till de dagar de skulle höras, och att de inte heller var att anse som målsägande i förhållande till åtalet i dess helhet, utan endast i förhållande till den enskilda gärning som riktades mot just dem. Detta kan även få bäring på den tidsspillan som inställelsen till huvudförhandlingen har föränlett. Det bör också få konsekvens för hur omfattande inläsning av förundersökningsmaterialet som ska anses skälig. Det faktum att målsägandena har biträtt åtalet innebär enligt tingsrättens förmenande inte heller att en inställelse till samtliga dagar har varit nödvändig, eller att hela förundersökningen har varit nödvändig att läsa in. Det kan nämnas att förundersökningsmaterialet t.ex. består av drygt 1600 sidor målsägandeförhör. Analysen av Rakhmat Akilovs telefon sträcker sig över 2 100 sidor, varav en stor del av materialet endast är utskrifter av olika telefonnummer m.m. Enligt tingsrätten kan det inte anses påkallat att läsa in hela detta material.

Däremot har målsägandena naturligtvis haft rätt att närvara alla dagar. Målsägandenas närvaro har varierat. Vissa har närvarat i princip samtliga dagar, medan andra endast har närvarat under själva förhöret vilket oftast inte tagit mer än 30 minuter. Närvaro för målsägandebiträderna bör som utgångspunkt anses skälig under yrkanden, sakframställningar, inledande förhör med den tilltalade, förhör med personer som hörts om den zon där klienten befunnit sig, förhör med åklagarens vittnen samt slutanföranden.

Tingsrätten övergår nu till att pröva målsägandebiträdenas respektive ersättningsanspråk.

Advokat Kristofer Stahre har företrätt 17 klienter i målet, varav fyra har varit anhöriga till avlidna. Han förordnades första gången i målet den 24 april 2017. Kristofer Stahre har yrkat ersättning för 538 timmars arbete. Av detta avser 290 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Kristofer Stahre har haft flest klienter och han har haft stor anledning att läsa in sig på relevanta delar av förundersökningen. Tingsrätten anser likväl att en skälig tidsåtgång i denna del inte överstiger 250 timmars arbete. Kristofer Stahres uppdrag har inrymt klienter som har varit efterlevande, vilka naturligtvis har varit i behov av stöd och information under processens gång. När det gäller närvaron på huvudförhandlingen har Kristofer Stahre haft klienter som har hört till zon B och D, och han har begränsat sin närvaro enligt den modell som tingsrätten ovan har ansett skälig. Utöver den ovan nämnda anmärkningen beträffande inläsningstid finner tingsrätten att Kristofer Stahres begärda ersättning är skälig, motsvarande 500 timmars arbete. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran. Kostnadsyrkandet bifalls alltså med den justeringen.

Advokat Gustaf Ljungström har företrätt 15 klienter, samtliga tillhörande zon F, d.v.s. personer inne på Åhléns. Han förordnades första gången i målet den 5 oktober 2017. Gustaf Ljungström har yrkat ersättning för 549 timmars arbete. Av detta avser 290 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Utöver sedvanlig inläsning har det för Gustaf Ljungströms del funnits anledning att fördjupa sig i den tekniska utredningen avseende sprängplaneringen och den demolerade lastbilen. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid motsvarar cirka 250 timmars arbete. När det gäller närvaron har Gustaf Ljungström i huvudsak begränsat denna på ett godtagbart sätt. Tingsrätten finner att en skälig arbetsinsats ska bestämmas till 500 timmar. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran. Kostnadsyrkandet bifalls alltså med dessa justeringar.

Advokat Sanna Bergenheim har företrätt 14 klienter, samtliga tillhörande zon C förutom en målsägande som befann sig i zon D. Hon förordnades första gången i målet den 11 oktober 2017. Sanna Bergenheim har yrkat ersättning för 841,75 timmars arbete. Av detta avser 380 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid motsvarar 200 timmars arbete. När det gäller närvaron har Sanna Bergenheim närvarat samtliga dagar under huvudförhandlingen. Tingsrätten anser av skäl som har angetts ovan att detta inte har varit skäligen påkallat. Det betyder att förhören som har avsett zon A, B, E och F samt förhör med efterlevande inte kan ersättas, motsvarande totalt cirka 25 timmar. Det kan för övrigt anmärkas att hennes klient som hör till zon D befann sig precis i början av den zonen. Det kan därför diskuteras om närvaro har varit påkallad under hela zon D. Tingsrätten anser dock mot bakgrund av vad domstolen tidigare har förutskickat till parterna att den närvaron får godtas. Närvaro den 19 april 2018 godtas vidare då förhöret med en av hennes klienter flyttades till den dagen. Tingsrätten anser emellertid att det för- och efterarbete som har lagts ned i anslutning till respektive förhandlingsdag framstår som väl tilltaget, mellan 1 ½ till 3 timmar per dag. Enligt tingsrätten får en timmes sådant arbete anses skäligt, innebärande att ersättningen ska sättas ned även av den anledningen, motsvarande skäliga 20 timmar. Slutligen anser tingsrätten att det utifrån kostnadsräkningen är svårt att bedöma skäligheten av några poster. Framför allt är det oklart hur de klientkontakter som har redovisats under posterna ”löpande arbete” respektive ”förberedelser” förhåller sig till varandra. Enligt tingsrätten bör ersättningen för Sanna Bergenheim vid en samlad bedömning bestämmas till en skälig arbetsinsats om 500 timmar. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Advokat Gustaf Linderholm har företrätt 14 klienter, två klienter i början av zon B och tolv klienter i zon C. Han förordnades första gången i målet den 19 juni 2017. Gustaf Linderholm har yrkat ersättning för 911,5 timmars arbete. Av detta avser 415 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid motsvarar 200 timmars arbete. Gustaf Linderholm har ingått som ett av tre målsägandebiträden i en grupp som har haft i uppdrag att samordna målsägandebiträdenas arbete gentemot domstolen och försvaret. Detta har han skött på ett mycket strukturerat

och smidigt sätt och har för hans del inneburit en ökad arbetsinsats. Gustaf Linderholm har närvarat under samtliga dagar under huvudförhandlingen och har angett en total tidsåtgång om 235 timmar för detta. Som har framgått ovan godtas inte den närvaron fullt ut. Han har också yrkat ersättning för de dagar som ställdes in, motsvarande 40 timmar, vilket har rubricerats som ”s.k. avbeställningsersättning”. Detta bör inte heller ersättas fullt ut, då Gustaf Linderholm bör ha haft viss möjlighet att ställa om till annat arbete p.g.a. den lösgjorda tiden. Enligt tingsrätten bör ersättningen för Gustaf Linderholm vid en samlad bedömning bestämmas till en skälig arbetsinsats om 550 timmar. Tidsspillan bör sättas ned från begärda 52 timmar till skäliga 35 timmar. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Advokat Fredrik Åkerblom har företrätt 14 klienter, samtliga tillhörande zon E. Han förordnades första gången i målet den 11 september 2017. Fredrik Åkerblom har yrkat ersättning för arbete motsvarande 686,25 timmar. Av detta avser 375 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid motsvarar 200 timmars arbete. När det gäller närvaron har Fredrik Åkerblom i huvudsak begränsat denna på ett godtagbart sätt. Dock bör närvaron de dagar zon C avhandlades inte ersättas fullt ut. Detta avser den 22, 26 och 27 mars 2017. Enligt tingsrätten bör ersättningen för Fredrik Åkerblom vid en samlad bedömning bestämmas till en skälig arbetsinsats om 500 timmar. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Advokat Göran Hjalmarsson har företrätt 13 klienter, tillhörande zon B och D. Han förordnades första gången i målet den 2 maj 2017. Göran Hjalmarsson har yrkat ersättning för arbete motsvarande 727 timmar. Av detta avser 335 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid motsvarar 200 timmars arbete. Även Göran Hjalmarsson har ingått i den samordningsgrupp som har skött kontakterna med försvaret och domstolen och detta uppdrag har han skött på ett utmärkt sätt. När det gäller närvaron har Göran Hjalmarsson närvarat samtliga dagar under huvudförhandlingen. Tingsrätten anser av skäl som har angetts ovan att detta inte har varit skäligen påkallat. Det betyder att närvaron vissa dagar inte ersätts. Tings-

rätten bedömer att advokat Hjalmarssons arbetsinsats motsvaras av det som har bedömts skäligt för advokat Gustaf Linderholm, d.v.s. 550 timmar. Tidsspillan bör sättas ned från yrkade 54 timmar till skäliga 35 timmar. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Advokat Jessica Sandberg har företrätt 13 klienter, vilka har varit anhöriga till Crispin Bevington respektive Mailys Dereymaeker. En av dem, Noel Bevington, befann sig dessutom på Drottninggatan. Hon förordnades första gången i målet den 13 april 2017. Flertalet av hennes klienter är bosatta utomlands. Det säger sig självt att detta har varit ett utmanande uppdrag med ett särskilt kurativt inslag. Även Jessica Sandberg har ingått i samordningsgruppen och detta uppdrag har fungerat mycket bra. Jessica Sandberg har yrkat ersättning för 917 timmars arbete. Av detta avser 340 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Det har tidigt i processen stått klart vad som har hänt Crispin Bevington, Noel Bevington och Mailys Dereymaeker. Jessica Sandbergs uppdrag får därmed, vid sidan av de kurativa inslagen, framför allt anses ha inrymt att formulera och framställa de enskilda anspråken. En sådan omfattande inläsning som här yrkas ersättning för kan därför inte anses motiverad. Tingsrätten bedömer att en skälig tidsåtgång i denna del inte överstiger 100 timmar. Jessica Sandberg har också närvarat samtliga rättegångsdagar. Hon har visserligen haft anledning att närvara i zon C, där Crispin Bevington och Mailys Dereymaeker omkom, men hennes närvaro när övriga zoner har avhandlats kan inte anses skäligen påkallad. När det gäller övrigt nedlagt arbete har Jessica Sandberg visserligen utförligt redovisat de enskilda arbetsmomenten. Av redogörelsen framgår att hon alltsedan förordnandet i april 2017 kontinuerligt har lagt ned ett betydande arbete på att hålla kontakt med framför allt sina klienter. Enligt tingsrätten kan det ifrågasättas om ett så omfattande kurativt arbete har varit påkallat, trots hennes klienters svåra situation. Som tingsrätten har anfört ovan bör huvudfokus trots allt ligga på den enskilda gärningen och att driva det enskilda anspråket. Tingsrätten bedömer att Jessica Sandberg är skäligen tillgodosedd med en ersättning motsvarande 550 timmars arbete. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Advokat Henrik Hoffmann har företrätt tolv klienter, alla tillhörande zon E. Åtalet lades ned beträffande en av hans klienter under huvudförhandlingen. Han förordnades första gången i målet den 17 april 2017. Henrik Hoffmann har yrkat ersättning för arbete motsvarande 697 timmar. Av detta avser 400 timmar inläsning av förundersökningsmaterial. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid motsvarar 200 timmars arbete. Henrik Hoffmann har i huvudsak begränsat sin närvaro på ett godtagbart sätt. Vissa dagar där han har närvarat utanför ”sin zon” bör dock räknas bort. Han har samtidigt lagt ned ett värdefullt kurativt arbete, framför allt beträffande sin klient Iryna Zamanova, innefattande bl.a. ett antal sjukhusbesök. Tingsrätten bedömer att Henrik Hoffmann är skäligen tillgodosedd med en ersättning motsvarande 500 timmars arbete. Mot begärd ersättning för tidsspillan och utlägg finns ingen erinran.

Advokat Sofia Björksten har företrätt tio klienter, tillhörande zon C och D samt en efterlevande med anknytning till zon E. Hon förordnades första gången i målet den 5 maj 2017. Sofia Björksten har yrkat ersättning för arbete motsvarande 676 timmar. Av detta avser 330 timmar genomgång av förundersökningsmaterialet. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid av förundersökningsprotokollet motsvarar 180 timmars arbete. Sofia Björksten har närvarat samtliga dagar. Som tingsrätten anført ovan kan en sådan omfattande närvaro inte utan vidare godtas. Samtidigt har Sofia Björkstens klienter anknytning till zon C, D och E, vilket gör att närvaro vid merparten av förhörsdagarna ändå får anses påkallad. Tingsrätten finner att Sofia Björksten är skäligen tillgodosedd med en ersättning motsvarande 500 timmars arbete. Mot begärd ersättning för tidsspillan finns ingen erinran.

Advokat Mari Schaub har företrätt nio klienter, tillhörande zon A och B. Hon förordnades första gången i målet den 11 maj 2017. Mari Schaub har yrkat ersättning för arbete motsvarande 550 timmars arbete. Av detta avser 375 timmar genomgång av förundersökningsmaterialet, vilket enligt arbetsredogörelsen endast är en uppskattning. Tingsrätten bedömer att en skälig inläsningstid motsvarar 180 timmars arbete. Mari Schaub har begränsat sin närvaro på ett i huvudsak godtagbart sätt, dock med undantag

för fyra dagar där zon D och E avhandlades. Mari Schaub har samtidigt företrätt flera barn, vilket har krävt extra avstämningar gentemot vårdnadshavare m.m. Tingsrätten bedömer sammantaget att Mari Schaub är skäligen tillgodosedd med en ersättning motsvarande 450 timmars arbete. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Advokat Ester Andersson Zandvoort har företrätt fyra klienter, tillhörande zon D. Hon har alltså företrätt klart färre klienter än de målsägandebiträden som nämns ovan. Hennes klienter har också hört till samma sällskap, vilket bör ha inneburit viss samordningsfördel. Ester Andersson Zandvoort har yrkat ersättning för 492 timmars arbete, varav 285 timmar avser genomgång av förundersökningsmaterialet. En skälig inläsningstid motsvarar i detta fall 150 timmars arbete. Ester Andersson Zandvoort har närvarat på flera rättegångsdagar där hennes klienter inte direkt har berörts. Tingsrätten bedömer sammantaget att Ester Andersson Zandvoort är skäligen tillgodosedd med en ersättning motsvarande 350 timmars arbete. När det gäller tidsspillan under arbetstid bör ersättningen sättas ned från begärda 40 timmar 20 minuter till skäliga 20 timmar. När det gäller utlägg för övernattnings i Stockholm i samband med förhandling bör ersättningen sättas ned från begärda 20 352 kr (21 nätter) till skäliga 10 000 kr. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Advokat Thomas Bodström har företrätt en klient, Stefan Agerbark, som är efterlevande till Ebba Åkerlund. Advokat Elsa Svalsten har substituerat för Thomas Bodström under huvudförhandlingen. Thomas Bodström har yrkat ersättning för drygt 493 timmars arbete, varav 270 timmar avser genomgång av förundersökningsmaterial. Det har tidigt i processen stått klart vad som har hänt Ebba Åkerlund. Thomas Bodströms uppdrag får därför, vid sidan av de kurativa inslagen, främst anses ha inrymt att formulera och framställa det enskilda anspråket. En sådan omfattande inläsning som här yrkas ersättning för kan inte anses motiverad. En skälig inläsningstid motsvarar i stället 100 timmar. Elsa Svalsten har därutöver närvarat under i princip hela huvudförhandlingen. Detta har inte varit påkallat, trots klientens svåra situation. Med beaktande av uppdragets art och omfattning bedömer tingsrätten att en skälig ersättning inte överstiger motsvarande 250 timmars arbete. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Jur.kand. Sunita Memetovic har företrätt en klient, tillhörande zon E. Sunita Memetovic har yrkat ersättning för drygt 495 timmars arbete, varav 275 timmar avser genomgång av förundersökningsmaterialet. En sådan omfattande inläsning kan inte anses motiverad. Hennes klient skadades allvarligt och det har därmed tidigt stått klart att farerekvisitet har varit uppfyllt. Sunita Memetovics uppdrag får därför, vid sidan av de kurativa inslagen, främst anses ha inrymt att formulera och framställa det enskilda anspråket. En skälig inläsningstid motsvarar i detta fall 100 timmars arbete. Även Sunita Memetovic har närvarat under större delen av huvudförhandlingen, trots att hennes klient hördes endast under en dag i zon E. En sådan omfattande närvaro kan inte godtas. Hon har visserligen företrätt en äldre klient som tidvis har varit svår att nå. Tingsrätten bedömer likväl att en skälig ersättning inte överstiger motsvarande 200 timmars arbete. Tidsspillan bör vidare sättas ned från yrkade 81 timmar till skäliga 40 timmar. Mot övrig begärd ersättning finns ingen erinran.

Jur.kand. Theodora Starberg har företrätt en klient, tillhörande zon E. Theodora Starberg har yrkat ersättning för drygt 394 timmars arbete, varav 220 timmar avser genomgång av förundersökningsmaterialet. En sådan omfattande inläsning kan inte anses motiverad. Även Theodora Starbergs klient skadades allvarligt och det har därmed stått klart att farerekvisitet har varit uppfyllt. Theodora Starbergs uppdrag får därför, vid sidan av de kurativa inslagen, främst anses ha inrymt att formulera och framställa det enskilda anspråket. En skälig inläsningstid motsvarar i detta fall 100 timmars arbete. Theodora Starberg har närvarat under hela huvudförhandlingen. En sådan omfattande närvaro kan inte godtas. Theodora Starbergs klient drabbades dock svårt vilket har ställt särskilda krav på uppdraget som målsägandebiträde. Tingsrätten bedömer att en skälig ersättning dock inte överstiger motsvarande 200 timmars arbete. När det gäller tidsspillan bör denna sättas ned från begärda 34 timmar till skäliga 20 timmar.

Kostnaderna för målsägandebiträderna ska stanna på staten.

5. ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE

Se domsbilaga 4 (DV 400). Överklagande till Svea hovrätt (2018-06-28).

På tingsrättens vägnar

Ragnar Palmkvist

Carl Rosenmüller

Målsägande

1. Anna-Karin Johansson, A1
2. Håkan Holmgren, A2

3. Hans Bergquist, B1
4. Anette Neuman Bergquist, B2
5. Claes-Göran Karlsson, B3
6. Lars Rylander, B6:1
7. Veronica Durango, B7
8. Johan Kide, B8:3
9. Markus Kide, B8:2
10. Ulla Kide, B8:1
11. Ella Strandman, B10
12. Victoria Morales Rossello, B11
13. Juli Dahlström Harja, B12
14. Martti Harja, B13
15. Lovisa Dahlström, B14
16. Magdalena Graf, B15
17. Tristan Hedman, B16
18. Charlie Larsson Graf, B17

19. Mirza Dzabic, C1
20. Edvin Dzabic, C3
21. Alma Dzabic, C2
22. Emily Sandström, C4
23. Usanee Pinpetch, C5
24. Lena Glembring, C7
25. Marita Björkman, C8
26. Raimo Mundér, C9
27. Jessica Johansson, C10
28. Nay Zar Kyaw, C11
29. Linn Tsang, C12
30. Utkrist Manandhar, C13
31. Natali Törnkvist, C14
32. Vidar Groth, C15
33. Noel Kjellström Bevington, C18
34. Annika Kjellström Bevington, C19:3
35. Samuel Bevington, C19:1
36. John Bevington, C19:5
37. Pamela Bevington, C19:6
38. Natasha Green, C19:7
39. Derren Bevington, C19:4
40. Erik Dereymaeker, C20:1
41. Hyacintha Fauville, C20:6

42. Ine Dereymaeker, C20:2
43. Laurens Dereymaeker, C20:3
44. Koen Avaux, C20:4
45. Viktor Avaux, C20:5
46. Niklas Garnborn, C21
47. Tommy Jerse, C22
48. Joshua Zippis, C23
49. Philip Gustafsson, C24
50. Jill Adevik, C25
51. Tamara Basic, C31
52. Margareta Swerre, C34
53. Christine Strömstén, D1
54. Annika Dunder, D2
55. Andrea Falk, D3
56. Frida Arvidsson, D4
57. Felicia Liffner, D5
58. Karin Johansson, D6
59. Magnus Möllerstedt, D7
60. Staffan Myrqvist, D11
61. Yasmin Rouholamin, D12
62. Maria Engnes, D13
63. Elisabeth Kiratli, D14
64. Alexandra Adelblom, D16
65. Cecilia Helgesson, D17
66. Christina Carlson, D18
67. Anders Carlson, D60
68. Ulf Andersson, D20
69. Björn Andersson, D21
70. Ulrika Björk, D22
71. Ann Andersson, D23
72. Jennie Pinéus, D24
73. Johanna Barmé, D25
74. Ann-Marie Lybeck Lundell, D26
75. Marie Ekberg, D27
76. Christina Pernéus, D28
77. Daniel Grönvall, D33
78. Yvonne Jonsson, D34
79. Annica Häggström, D35
80. Annica Beermann, D36
81. Serdar Kuscu, D37
82. Derya Kuscu, D38
83. Arda Kuscu, D39
84. Efe Kuscu, D40
85. Ingrid Andersson, D41
86. Christina Olsén, D42
87. Catrin Norrström, D43

88. Julia Andersson, D44
89. Anka Mager, D45
90. Linnéa Thuresson, D47
91. Amanda Gard, D48
92. Urban Pettersson, D49
93. Axel Pettersson, D50
94. Vivi Mortensen, D51
95. Nora Hattar, D57
96. Tina Zarendorf, D58
97. Winston Poensgen, D55
98. Maryna Babenko, D56

99. Mariann Salomonsson, E1
100. Ann Gustafsson Lind, E2
101. Vendela Hallnor, E3
102. Amanda Stavgren, E4
103. Karl-Erik Boman, E5
104. Ahmed Alhadi, E6
105. Papusa Ciuraru, E7
106. Marja-Leena Pataky, E8
107. Rahel Zewdu Beyan, E9
108. Carl-Axel Svanberg, E10
109. Suzanne Diamantakidou, E17
110. Britt-Marie Boman, E18
111. Iryna Zamanova, E19
112. Sara Swedan, E20
113. Kyoma de Volder, E21
114. Saga Berlin, E22
115. Jeanette Åkerlund, E23:1
116. Stefan Agerbark, E23:2
117. Anders Nylander, E24 (åtalet nedlagt)
118. Lilian Österberg, E26
119. Besarta Gashi, E27
120. Leonida Gashi, E28
121. Ljeonora Velija, E29
122. Besian Velija, E30
123. Donika Gashi, E31

124. Stig Westlund, F1
125. Ranin Bashir, F2
126. Kristina Thomsen Hall, F3
127. Olivia Hall, F4
128. Frida Nyburg, F5
129. Jane Lundqvist, F6
130. Elsie Hagnazarian, F7
131. Safia Ismail, F8
132. Tannaz Alborzi, F9

- 133. Elin Nilsson, F10
- 134. Cecilia Edstein, F11
- 135. Therese Lauskis, F12
- 136. Anneli Ivis, F13
- 137. Shirin Garme-Syri, F14
- 138. Maria Gustafsson Wahlström, F15

Målsägandebiträde för 68-71 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Ester Andersson Zandvoort
Advokatfirman Glimstedt Örebro HB
Järntorgsgatan 12
703 61 Örebro

Målsägandebiträde för 22-30, 32, 49-50 och 52-53 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Sanna Bergenheim
Advokatbyrån Nichols & Co AB
Svartmangatan 16
111 29 Stockholm

Målsägandebiträde för 19-21, 31, 46-48, 51, 55 och 115 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Sofia Björksten
Sju Advokater KB
Box 22016
104 22 Stockholm

Målsägandebiträde för 116 (adress hos ombudet):

Advokaten Thomas Bodström
Advokatbyrån Thomas Bodström AB
Box 3431
103 68 Stockholm

Målsägandebiträde för 13-15, 54, 56-60 och 81-84 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Göran Hjalmarsson
Advokatfirman GUIDE AB
Box 3549
103 69 Stockholm

Målsägandebiträde för 89-91, 97-98, 107, 109, 111-113 och 117-118 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Henrik Hoffman
Arnér & Partners Advokater AB
Box 12003
102 21 Stockholm

Målsägandebiträde för 3-4, 61-67 och 92-96 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Gustaf Linderholm
Advokatbyrån Linderholm AB
Box 11184
100 61 Stockholm

Målsägandebiträde för 124-138 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Gustaf Ljungström
Advokatfirman Defens AB
Kornhamnstorg 57
111 27 Stockholm

Målsägandebiträde för 105 (adress hos ombudet):

Jur.kand. Sunita Memetovic
Advokatfirman Ericksson & Häggquist Smedsgränd 2 A
753 20 Uppsala

Målsägandebiträde för 33-45 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Jessica Sandberg
Advokatbyrån Jessica Sandberg AB
Box 5297
102 46 Stockholm

Målsägandebiträde för 1-2, 5, 7, 11-12 och 16-18 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Mari Schaub
Advokatbyrån Mimer HB
Strandbergsgatan 61, 3 tr
112 51 Stockholm

Målsägandebiträde för 6, 8-10, 72-80 och 85-88 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Kristofer Stahre
Stahre Persson Advokatbyrå AB
Sankt Eriksgatan 60
112 34 Stockholm

Målsägandebiträde för 114 (adress hos ombudet):

Jur.kand. Theodora Starberg
Starberg Juridik AB Box 2251
103 16 Stockholm

Målsägandebiträde för 99-104, 106, 108, 110 och 119-123 (Samtliga med adress hos ombudet):

Advokaten Fredrik Åkerblom
Advokatfirman Åkerblom & Lindmark HB
Box 6310
102 35 Stockholm

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Nationella åklagaravdelningen
Riksenheten för säkerhetsmål
Vice chefsåklagare Hans Ihrman

Ansökan om stämning

2018-01-29

Sida 1(35)

Handling 605

Ärende AM-48283-17

Handläggare 830-2

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Stockholms tingsrätt
Box 8307
104 20 STOCKHOLM

B 4708-17

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2018-01-30

MÅLNR: B 4708-17

AKTBIL: 218

Tilltalad: efternamn och alla förnamn Akilov, Rakhmat		Tilltalsnamn	Yrke/itel
Personnr 19780274-8215	Medborgare i Uzbekistan	Telefon	Tolkbehov Ryska
Adress Mirzoyeva, Hidinge Backe 15 Lgh 1002 163 65 SPÅNGA			
Offentlig försvarare/ombud Johan Eriksson och Robin Söder Försvarsadvokaterna Stockholm HB, Box 12107, 102 23 STOCKHOLM			
Frihetsberövande m.m. Anhållen 2017-04-08, Häktad 2017-04-11.			
Delgivningsuppgifter			

Ansvarsyrkanden m.m.

1. TERRORISTBROTT och FÖRSÖK TILL TERRORISTBROTT alternativt FRAMKALLANDE AV FARA FÖR ANNAN (5000-K418866-17)

Målsägande

Enligt bilaga

Gärning

Terroristbrott och försök till terroristbrott

Rakhmat Akilov har den 7 april 2017 i Stockholm olovligt tagit och brukat lastbilen PNG037 på Adolf Fredriks kyrkogata. Därifrån har han via Holländargatan, Kammakargatan, Drottninggatan, Wallingatan, Holländargatan och Adolf Fredriks kyrkogata kört in med lastbilen på Drottninggatan i riktning mot Sergels Torg. Han har i hög hastighet framfört fordonet på gågatan omkring 500 meter innan lastbilen slutligen kolliderat med Åhléns varuhusbyggnad strax efter korsningen Drottninggatan och Mäster Samuelsgatan. Rakhmat Akilov har därefter åstadkommit en explosion i den tillgripna lastbilens förarhytt genom att antända en anordning bestående av fem butangasbehållare, skruvar, knivblad och andra mindre metallföremål och därigenom framkallat fara för annans liv eller hälsa och för omfattande förstörelse av annans egendom. Fara för liv eller hälsa har förelegat för personer som vistats i anordningens närhet. Explosionen har orsakat omfattande skador på fordonet.

Rakhmat Akilov har under färden med lastbilen på Drottninggatan berövat nedan angivna personer livet genom att köra på dem och därigenom förorsaka dem skador som medfört att personerna avlidit:

Lena Wahlberg (B6) har till följd av omfattande skador i huvudet och på överkroppen avlidit.

Marie Kide (B8) har till följd av skador i huvudet avlidit.

Crispin Bevington (C19) har till följd av omfattande skador i huvudet och på överkroppen avlidit.

Mailys Dereymaeker (C20) har till följd av omfattande skador på bålen avlidit.

Ebba Åkerlund (E23) har till följd av kvävning avlidit.

Den ovan beskrivna gärningen har allvarligt kunnat skada Sverige och har av Rakhmat Akilov begåtts med avsikt att injaga allvarlig fruktan hos befolkningen i Sverige och att otillbörligen tvinga Sveriges regering och riksdag att avbryta ett svensk deltagande i den militära utbildningsinsatsen som genomförs av den globala koalitionen mot Islamiska staten (IS) i Irak.

Rakhmat Akilov har under färden med lastbilen på Holländargatan och Drottninggatan även försökt att beröva nedan angivna personer livet. Han har kört på och skadat personerna nedan angivna som 1-10 och försökt att köra på personerna nedan angivna som 11-130 som har befunnit sig i lastbilens färdväg på Holländargatan och Drottninggatan. Fara för terroristbrottets fullbordan har beträffande samtliga dessa personer förelegat eller varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter.

1. Mirza Dzabic (C1) har tillfogats skador i huvudet, på överkroppen, bålen samt vänster arm och ben. Skadorna har varit livshotande och det föreligger en stor risk för bestående men till följd av skadorna på hjärna, bäcken och ben.
2. Edvin Dzabic (C3) har tillfogats skador i huvudet, på överkroppen och benen. Ett livshotande tillstånd hade kunnat uppstå till följd av blodförlust. Det föreligger en stor risk att han får bestående men i form av ärr.
3. Marita Björkman (C8) har tillfogats skador på höger arm.
4. Christine Strömstén (D1) har tillfogats skador och blåmärken på benen.
5. Yasmin Rouholamin (D12) har tillfogats skador i huvudet och på överkroppen. Skadorna har varit livshotande och det föreligger en stor risk att hon får bestående men avseende hjärnskadorna och i form av nedsatt hörsel på höger öra.
6. Alexandra Adelblom (D16) har tillfogats skador på höger fot och hand. Det föreligger en risk att hon får bestående men i form av nedsatt funktion i höger fot.
7. Cecilia Helgesson (D17) har tillfogats skada på vänster hand.
8. Papusa Ciuraru (E7) har tillfogats skador på höger ben och fot.
9. Iryna Zamanova (E19) har tillfogats skador på höger fot och på överkroppen. Skadorna har varit livshotande. Hon får bestående men till följd av amputation av höger fot.
10. Saga Berlin (E22) har tillfogats skador i huvudet och på höger ben, fot och arm. Skadorna har varit livshotande och det föreligger en stor risk för bestående men avseende hjärnskadorna och funktionen i armar och ben.

11. Håkan Holmgren, A2
12. Veronica Durango B7
13. Claes-Göran Karlsson, B3
14. Hans Bergquist, B1
15. Anette Bergquist, B2
16. Oidentifierad, B4
17. Oidentifierad, B5
18. Ella Strandman, B10
19. Victoria Morales Rossello, B11
20. Magdalena Graf, B15
21. Tristan Hedman, B16
22. Charlie Graf, B17
23. Oidentifierad, B18
24. Juli Dahlström, B12
25. Martti Harja, B13
26. Lovisa Dahlström, B14
27. Alma Dzabic, C2
28. Emily Sandström, C4
29. Usanee Pinpetch, C5
30. Raimo Mundér, C9
31. Margareta Swerre, C34
32. Nay Zar Kyaw, C11
33. Lena Glembring, C7
34. Tamara Basic, C31
35. Jessica Johansson, C10
36. Linn Tsang, C12
37. Utkrist Manandhar, C13
38. Oidentifierad, C16
39. Oidentifierad C17
40. Vidar Groth, C15
41. Noel Bevington, C18
42. Oidentifierad, C32
43. Natali Törnkvist, C14
44. Niklas Garnborn, C21
45. Tommy Jerse, C22
46. Jill Adevik, C25
47. Joshua Zippis, C23
48. Philip Gustafsson, C24
49. Oidentifierad, C26
50. Oidentifierad, C27
51. Oidentifierad, C28
52. Oidentifierad, C29
53. Oidentifierad, C30
54. Andrea Falk, D3
55. Annika Dunder, D2

102. ~~Oidentifierad~~, D51 *Vivi Mortensen*

103. Oidentifierad, D52

104. Oidentifierad, D53

105. Oidentifierad, D54

106. ~~Oidentifierad~~, D57 *Nora Hattar*

107. ~~Oidentifierad~~, D58 *Tina Zarendorf*

108. Oidentifierad, D59

109. Mariann Salomonsson, E1

110. Ann Gustavson-Lind, E2

111. Vendela Hallnor, E3

112. Amanda Stavgren, E4

113. Marja-Leena Pataky, E8

114. Rahel Zewdu Beyan, E9

115. Carl-Axel Svanberg, E10

116. Suzanne Diamantakidou, E17

117. Oidentifierad, E11

118. ~~Oidentifierad, E12~~

119. ~~Oidentifierad, E13~~ *nedlagt av åklagare och avskrivet under*

120. ~~Oidentifierad, E14~~ *huvudförhandlingen*

121. ~~Oidentifierad, E15~~

122. ~~Oidentifierad, E16~~

123. Sara Swedan, E20

124. Kyoma de Volder, E21

125. Besarta Gashi, E27

126. Leonida Gashi, E28

127. Ljenora Velija, E29

128. Besian Velija, E30

129. Donika Gashi, E31

130. ~~Anders Nylander, E24~~ *nedlagt av åklagare under huvudförhandlingen*

Rakhmat Akilov har med början den 16 januari 2017 fram till att terroristbrottet har fullbordats den 7 april 2017, i Stockholmsområdet, i ett flertal chattkonversationer med andra personer erbjudit sig eller åtagit sig att utföra ett terroristbrott i Stockholm för Islamiska Statens (IS) räkning. Rakhmat Akilov har som ett led i en förberedelse till terroristbrott under angiven tid, sammanställt information om tilltänkt brottsplats samt införskaffat utrustning till en spränganordning.

Framkallande av fara för annan

Rakhmat Akilov har under alla förhållanden genom sitt ovan beskrivna agerande av grov oaktsamhet utsatt personerna ovan angivna som 11-40 och 42-130 för livsfara eller fara för svår kroppsskada.

Lagrum

2 § 1 och 2 och 3 § 1, 6 och 8 samt 4 § lagen om straff för terroristbrott (2003:148) jämförd med 23 kap 1 § brottsbalken

3 kap 9 § brottsbalken

*Justerat av åklagare
under huvudförhandlingen*
Boel Hilding Berggren
Tingsnotarie

56. Frida Arvidsson, D4
57. Felicia Liffner, D5
58. Karin Johansson, D6
59. Magnus Möllerstedt, D7
60. Oidentifierade, D8
61. Oidentifierad, D9
62. Oidentifierad, D10
63. ~~Oidentifierad~~, D11 H Staffan Myrqvist
64. Maria Engnes, D13
65. Elisabeth Kiratli, D14
66. Christina Carlson, D18
67. Anders Carlson, D60
68. Oidentifierad, D19
69. Ulf Andersson, D20
70. Björn Andersson, D21
71. Ulrika Björk, D22
72. Ann Andersson, D23
73. Jennie Pineus, D24
74. ~~Oidentifierad~~, D25 H Johanna Barmé
75. ~~Oidentifierad~~, D26 H Ann-Marie Lybeck Lundell
76. ~~Oidentifierad~~, D27 H Marie Ekberg
77. ~~Oidentifierad~~, D28 H Christina pernéus
78. Oidentifierad, D29
79. Oidentifierad, D30
80. Oidentifierad, D31
81. Oidentifierad, D32
82. Daniel Grönvall, D33
83. Yvonne Jonsson, D34
84. Annica Häggström, D35
85. Annica Beerman, D36
86. Serdar Kuscu, D37
87. Derya Kuscu, D38
88. Ahmet Arda Kuscu, D39
89. Mehmet Efe Kuscu, D40
90. Ingrid Andersson, D41
91. Christina Olsén, D42
92. Catrin Norrström, D43
93. Julia Andersson, D44
94. Anka Mager, D45
95. Oidentifierad, D46
96. Linnea Thuresson, D47
97. Amanda Gard, D48
98. Winston Poensgen, D55
99. Maryna Babenko, D56
100. Urban Pettersson, D49
101. Axel Pettersson, D50

*Justerat av åklagare under
huvudförhandling*

2. FRAMKALLANDE AV FARA FÖR ANNAN (5000-K418866-17)

Målsägande

Enligt bilaga

Gärning

Rakhmat Akilov har den 7 april 2017 på Holländargatan och Drottninggatan i Stockholm genom sitt under åtalspunkt 1 beskrivna agerande av grov oaktsamhet utsatt personerna nedan angivna som 1-20 för livsfara eller fara för svår kroppsskada.

1. Anna-Karin Johansson, A1
2. Karl-Erik Boman, E5
3. Ahmed Alhadi, E6
4. Britt-Marie Boman, E18
5. Lilian Österberg, E26
6. Stig Westlund, F1
7. Ranin Bashir, F2
8. Kristina Hall, F3
9. Olivia Hall, F4
10. Frida Nyburg, F5
11. Jane Lundqvist, F6
12. Elsie Hagnazarian, F7
13. Safia Ismail, F8
14. Tannaz Alborzi, F9
15. Elin Nilsson, F10
16. Cecilia Orlebäck, F11
17. Therese Lauskis, F12
18. Anneli Ivis, F13
19. Shirin Garne-Syri, F14
20. Maria Gustafsson Wahlström, F15

Lagrum

3 kap 9 § brottsbalken

Särskilda yrkanden

Det yrkas att tingsrätten jämlikt 36 kap 2 § brottsbalken, för att förebygga brott och för att särskilda skäl föreligger, förklarar följande egendom förverkad från Rakhmat Akilov vilka använts som hjälpmedel vid brott:

1. en mobiltelefon Huawei, beslag 2017-5000-BG37300-1
(fup 3:1 s.1)
2. en huva med utklippta hål för ögonen, beslag 2017-5000-BG37195-9
(fup 4:3 s. 405)

3. en braständare Bic, beslag 2017-5000-BG37195-9
(fup 4:3 s.405)
4. en tändare Cricket, beslag 2017-5000-BG37195-31
(fup 4:3 s.409)
5. en kniv Switzner, beslag 2017-5000-BG37245-7
(fup 5:1 s.285)
6. delar till spränganordning, tejp, fem gasbehållare, acetonburk, 38 skruvar och väska beslag 2017-5000-BG37245 p 4, 5, 6, 8, 9, 12, 14, 18
(fup 5:1 s.285-287)
7. ett minneskort, SanDisk MicroSDHC (påträffat i väska i bostad Ängsholmsgränd 9, Vårberg, innehållande material som kan knytas till IS, såsom avrättningsfilmer), beslag 2017-5000-BG37127-9:6
(fup 1:2 s.471); alternativt åberopas 36 kap 3 § p 1 brottsbalken avseende minneskortet.

Alternativt yrkas att tingsrätten förordnar om att de nämnda föremålen ska kvarbli i beslag som bevis tills dess dom i ansvarsdelen vunnit laga kraft mot Rakhmat Akilov.

Det yrkas att tingsrätten förordnar att följande i beslag tagna föremål ska kvarbli i beslag till dess dom i ansvarsdelen vunnit laga kraft mot Rakhmat Akilov

1. färdskrivare från lastbil, beslag 2017-5000-BG38843-8
(fup 5:1 s. 282)
2. en barncykelhjälm Raskullz , beslag 2017-5000-BG40722-1, tillhörande målsäganden Noel Bevington.
(fup 2:3 s. 288)
3. kläder som burits av Rakhmat Akilov vid attentatet och som varit föremål för teknisk undersökning, jacka, två tröjor och ett par byxor, beslag 2017-5000-BG37195-p 1, 2, 3, 4
(fup 4:3 s.404).

Det yrkas att Rakhmat Akilov med stöd av 8 a kap 1 § utlänningslagen (2005:716) utvisas ur riket med förbud att, utan tidsbegränsning, återvända hit. Brotten har med hänsyn till den skada, fara och kränkning det inneburit för enskilda och allmänna intressen varit så allvarliga att han inte bör få stanna kvar i Sverige. Dessutom är terroristgåringen av sådant slag att det antas att han kan komma göra sig skyldig till fortsatt brottslighet i landet.

Sekretess

Uppgifter från obduktionsprotokoll, rättsintyg, läkarutlåtanden och andra uppgifter i fup del 8:1 och 8:2 omfattas av ursprungssekretess enligt 21 kap 1 § samt 35 kap 1 § 1 st offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL).

Det hemställs att sekretessen enligt 35 kap 1 § 1 st jämförd med 7 § 3 p och 43 kap 2 § och 3 § 2 st OSL ska vara tillämplig på uppgifterna i fup 8:1 och 8:2 om målsägandenas personliga förhållanden och att dessa uppgifter företes inför stängda dörrar.

Bevisning

Muntlig bevisning

Förhör med tilltalade Rakhmat Akilov.

Målsägandeförhör, *se särskilt avsnitt*.

Vittnesförhör med Viktoria Lenander, Specialistsjuksköterska vid Sabbatsbergs sjukhus, som ska höras om sina iakttagelser och insatser på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av omfattningen av räddningstjänstens insats och att situationen på brottsplatsen var kaotisk.

Vittnesförhör med Malin Lindström, Polis vid Lokalpolisområde Norrmalm, som ska höras om sina iakttagelser och insatser på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av att situationen på brottsplatsen var kaotisk.

Vittnesförhör med Fredric Jonsson, Brandingenjör och extern konsult åt Nationellt forensiskt centrum (NFC), som ska höras om brandförloppet i lastbilen PNG037 och en rekonstruktion av ett brandförlopp med aceton och gas, till styrkande av att det uppkommit en explosion i lastbilen PNG037 förarhytt.

Vittnesförhör med David Gårsjö, Civilingenjör vid Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), som ska höras om uppkomna skador på gasbehållare i beslag och skador på gasbehållare i en rekonstruktion av ett brandförlopp med aceton och gas, till styrkande av att skadorna på gasbehållarna har uppkommit på samma sätt.

Vittnesförhör med Ahn-Za Hagström, Chefsanalytiker SÄPO, som ska höras om den ideologi som utgör grunden för den terroristklassade gruppen Islamiska staten (IS), samt om gruppens målsättning, metoder och måltavlor samt hennes analys av delar av innehållet i den telefon som tagits i beslag från Akilov, till styrkande av att gärningen varit ideologiskt motiverad och del av en kommunikationsmetod inspirerad av IS.

Vittnesförhör med Paul Danielsson som ska höras om sina iakttagelser på Holländargatan den 7 april 2017, *se särskilt avsnitt avseende målsäganden A1*.

~~Vittnesförhör med Larserik Blixt som ska höras om sina iakttagelser på Drottninggatan den 7 april 2017, se särskilt avsnitt avseende målsägandena B6 och B8.~~ *Återkallat av åklagaren 2018-02-16*

Vittnesförhör med Therese Persson som ska höras om sina iakttagelser på Drottninggatan den 7 april 2017, *se särskilt avsnitt avseende målsägande C18*.

Vittnesförhör med Judy Le som ska höras om sina iakttagelser på Drottninggatan den 7 april 2017, *se särskilt avsnitt avseende målsägande D1*.

Muntlig och skriftlig bevisning avseende målsäganden

Målsägande- och vittnesförhör återopas med nedan angivna personer som är markerade med fet stil.

Kartor, brottsplatsfotografier, spår från brottsplatsen och i förekommande fall uppspelning av övervakningsfilmer utvisande målsägandenas positioner på Holländargatan och Drottninggatan återopas till styrkande av händelseförloppet, lastbilens hastighet och att målsägandena har befunnit sig i lastbilens färdväg.

Rekonstruktion av händelseförloppet utmed lastbilens färdväg genom s.k. 360-graders fotografering och 3D-laserscanning av brottsplatsen utvisande 3D-modeller och animeringar av händelseförloppet. Presentationerna återopas till styrkande av händelseförloppet, olika avstånd utmed färdvägen, lastbilens hastighet och att målsägandena har befunnit sig i lastbilens färdväg. Presentationerna kommer att ges under en kompletterande sakframställan.

Översiktskarta av A-zon, förundersökningsprotokoll (fup) 2:1 s.2

Håkan Holmgren, A2

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hans position på Holländargatan, fup 2:1 s.6 och 10.

Anna-Karin Johansson, A1

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Holländargatan, fup 2:1 s.17 och 29.
- Foton utvisande hennes position och den påkörda parkerade personbilen, fup 2:1 s.15-16 och 25-27.

Vittnesförhör med **Paul Danielsson** som ska höras om sina iakttagelser på Holländargatan den 7 april 2017, till styrkande av att lastbilen kört på en parkerad personbil och Anna-Karin Johanssons position på Holländargatan.

Översiktskarta av B-zon, fup 2:2 s.2

Lena Wahlberg, B6

- Foto utvisande var Lena Wahlberg anträffades efter påkörning, fup 2:2 s.52.
- Karta utvisande plats för påkörning, fup 2:2 s.61.
- Övervakningsfilm från butiken Carat på Drottninggatan 71C, fup 2:2 s.59.
- Rättsmedicinskt obduktionsprotokoll med utlåtande till styrkande av dödsorsaken, återopas genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer s.15-17 belysas särskilt, fup 8:1 (sekretess).

Vittnesförhör med **Larserik Blixt** som ska höras om sina iakttagelser på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av att lastbilen framfördes i hög fart och hur Lena Wahlberg och Marie Kide blev påkörda.

Veronica Durango, B7

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:2 s.66 och 76.
- Övervakningsfilm från butiken Carat på Drottninggatan 71C, fup 2:2 s.72-73

Marie Kide, B8

- Foto utvisande var Marie Kide anträffades efter påkörning, 2:2 fup s.52.
- Karta utvisande plats för påkörning, fup 2:2 s.95.
- Övervakningsfilm från butiken Carat på Drottninggatan 71C, fup 2:2 s.58.
- Rättsmedicinskt obduktionsprotokoll med utlåtande till styrkande av dödsorsaken, åberopas genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer s.70-71 belysas särskilt, fup 8:1 (sekretess).

Vittnesförhör med **Larserik Blixt** som ska höras om sina iakttagelser på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av att lastbilen framfördes i hög fart och hur Lena Wahlberg och Marie Kide blev påkörda.

Claes-Göran Karlsson, B3

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:2 s.103 och 111.
- Övervakningsfilm med stillbilder från butiken Carat på Drottninggatan 71C, fup 2:2 s.107-108.
- Stillbild från mobiltelefonfilm utanför butiken Carat, fup 2:2 s.105 och 109.

Hans Bergquist, B2 - Anette Bergquist, B1

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:2 s.127 och 131-132.
- Övervakningsfilm från butiken CUM på Drottninggatan 71, fup 2:2 s.129

Oidentifierade, B4-B5

- Övervakningsfilm från butiken Carat på Drottninggatan 71C, fup 2:2 s.135-136.

Victoria Morales Rossello, B11 - Ella Strandman, B10

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:2 s.145, 164 och 170-171.

Tristan Hedman, B16 - Charlie Graf, B17 - Magdalena Graf, B15

angående hennes iakttagelser och position tillsammans med Tristan Hedman och Charlie Graf i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:2 s.174, 178 och 182-184.
- Gatubild inhämtad från Hitta.se utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:2 s.177.

Oidentifierad, B18

- Övervakningsfilm från butiken Salt Men på Drottninggatan 86, fup 2:2 s.188

Lovisa Dahlström, B14 - Martti Harja, B13 - Juli Dahlström, B12

angående deras iakttagelser och deras positioner i förhållande till lastbilen.

Förhöret med Juli Dahlström förebringas genom uppspelning av en ljud- och bildupptagning från förundersökningen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:2 s.194-195 och 238-240.
- Övervakningsfilm från butiken Salt Men på Drottninggatan 86, fup 2:2 s.236.

Översiktskarta av C-zon, fup 2:3 s.2

Mirza Dzabic, C1 – Alma Dzabic, C2 – Edvin Dzabic, C3

angående hennes iakttagelser, position tillsammans med Alma och Edvin Dzabic i förhållande till lastbilen och deras skador till följd av att Mirza och Edvin Dzabic blivit påkörda.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:3 s.5 och 56-58.
- Övervakningsfilmer från butikerna Salt Men och Nicole på Drottninggatan 86 respektive 67, fup 2:3 s.13-14
- Stillbilder från mobiltelefonfilm utvisande var Mirza och Edvin Dzabic anträffades efter påkörning, fup 2:3 s.15-16
- Platsundersökning med foton utvisande barnvagn i två delar samt skadat plexiglas tillhörande en uteservering, med blodspår, fup 2:3 s.35-37 och 29-32.
- Foton utvisande skador på barnvagn till följd av påkörning, fup 2:3 s.18-26.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, åberopas genom hänvisning, fup 8:1 (sekretess) s.103-107 gällande Mirza Dzabic samt s.108-112 gällande Edvin Dzabic.

Emily Sandström, C4

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.67 och 72.

Usanee Pinpetch, C5

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.77 och 82.

Marita Björkman, C8 - Raimo Mundér, C9

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen och skador till följd av att Marita Björkman faller när lastbilen passerade.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:3 s.89, 98 och 103-104.
- Övervakningsfilm från butiken Nicole på Drottninggatan 67, fup 2:3 s.101.
- Rättsintyg till styrkande av Marita Björkmans skador, uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:1 (sekretess) s. 115-119.

Margareta Swerre, C34

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.107 och 117.
- Övervakningsfilm från butiken Nicole på Drottninggatan 67, fup 2:3 s.115.

Nay Zar Kyaw, C11

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.128 och 131.

Lena Glembing, C7

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.135 och 139.

Tamara Basic, C31

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Förhöret med Tamara Basic förebringas genom uppspelning av en ljud- och bildupptagning från förundersökningen.

- Kartor och foton utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.142, 145-146 och 152.
- Övervakningsfilm från butiken Nicole på Drottninggatan 67, fup 2:3 s.150.

Jessica Johansson, C10

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.161-163 och 171.
- Övervakningsfilm från växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.168-169.

Linn Tsang, C12 - Utkrist Manandhar, C13

angående deras iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras position på Drottninggatan, fup 2:3 s.175 och 186-187.
- Övervakningsfilm från butiken Cityoptik och växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 80 respektive 65, fup 2:3 s.183-184.

Vidar Groth, C15

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:3 s.196 och 210.
- Övervakningsfilm från butikerna Bik Bok på Kungsgatan 54, Salt och växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.207-208.

Oidentifierade, C16 och C17

- Övervakningsfilm från växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.190-192.

Noel Bevington, C18

- Karta utvisandes hans position strax innan påkörningen på Drottninggatan, fup 2:3 s.300.
- Utdrag från Google maps inhämtat från vittnet Therese Persson utvisande var Noel Bevington anträffades efter påkörningen, fup 2:3 s.263.
- Övervakningsfilm från butikerna Bik Bok på Kungsgatan 54, Salt och växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.295-297.
- Foton utvisande skador på cykelhjälm tagen i beslag, fup 2:3 s.290-292.
- Tekniska undersökningar av cykelhjälm i beslag 2017-5000-BG40722-1 utvisande skador, fup 5:1 s.180-189.
- Sammanfattande tekniskt protokoll över brottsplatsundersökning, lastbilens färdväg, fup 5:1 s.56-57.

Vittnesförhör med **Therese Persson** som ska höras om sina iakttagelser på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av att lastbilen framfördes i hög fart i riktning mot personer på gågatan och att Noel Bevington slungas i luften till följd av lastbilens framfart.

Crispin Bevington, C19

- Karta utvisande Crispin Bevingtons position strax innan påkörningen på Drottninggatan, fup 2:3 s.299.
- Övervakningsfilm från butikerna Bik Bok på Kungsgatan 54, Salt och växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.295-297.
- Rättsmedicinskt obduktionsprotokoll med utlåtande till styrkande av dödsorsaken, åberopas genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer s.175-177 belysas särskilt, fup 8:1 (sekretess).

Mailys Dereymaeker, C20

- Karta utvisande var Mailys Dereymaeker position strax innan påkörningen, fup 2:3 s.317.
- Övervakningsfilm från butikerna Bik Bok på Kungsgatan 54, Salt och växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.314-315.
- Rättsmedicinskt obduktionsprotokoll med utlåtande till styrkande av dödsorsaken, åberopas genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer s. 205-207 belysas särskilt, fup 8:1 (sekretess).

Oidentifierad, C32

- Övervakningsfilm från butiken Salt och växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.320-322.

Natali Törnkvist, C14

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor och foton utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.329-330, 332 och 337.
- Övervakningsfilm från butiken Salt på Drottninggatan 65, fup 2.3 s.334.

Niklas Garnborn, C21 - Tommy Jerse, C22

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:3 s.344 och 354-355.
- Övervakningsfilm från butiken Bik Bok på Kungsgatan 54, fup 2:3 s.352.

Jill Adevik, C25

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:3 s.358 och 364.
- Övervakningsfilm från butiken Bik Bok på Kungsgatan 54, fup 2:3 s.362.

Joshua Zippis, C23 - Philip Gustafsson, C24

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:3 s.371, 378 och 386-387.
- Övervakningsfilm från butikerna Bik Bok på Kungsgatan 54, Salt och växlingskontoret Change Money på Drottninggatan 65, fup 2:3 s.382-384.

Oidentifierade C26-C30

- Övervakningsfilm från butiken Bik Bok på Kungsgatan 54, fup 2:3 s.391-393.

Översiktskarta av D-zon, fup 2:4 s.2

Andrea Falk, D3

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.8 och 13.

Christine Strömstén, D1

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen och skador till följd av att hon blivit påkörd.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.17, 22 och 29.
- Karta utvisande hennes position på Drottninggatan enligt vittnet Judy Le, fup 2:4 s.27.
- Rättsintyg och foton av skadorna till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.234-327.

Vittnesförhör med **Judy Le** som ska höras om sina iakttagelser på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av att lastbilen framfördes i hög fart och att Christine Strömstén befunnit sig i lastbilens färdriktning.

Annika Dunder, D2

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.33 och 37.

Frida Arvidsson, D4

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.43 och 53.
- Övervakningsfilm från butikerna Kicks och Albrekts Guld på Drottninggatan 72-74 respektive 63, fup 2:4 s.49-51.

Karin Johansson, D6 - Felicia Liffner, D5

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.59 och 66-67.
- Övervakningsfilm från butiken Zara Home på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.64.

Yasmin Rouholamin, D12

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen och skador till följd av att hon blivit påkörd.

- Kartor utvisande skadeplatsen på Drottninggatan, fup 2:4 s.73 och 80.
- Övervakningsfilm från butiken Zara Home på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.77-78.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.257-265.

Magnus Möllerstedt, D7

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:4 s. 88 och 94.
- Övervakningsfilm från butiken Zara Home på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.92.

Oidentifierade, D8-D11

- Övervakningsfilm från butiken Zara Home på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.98-99.

Maria Engnes, D13

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.104 och 110.
- Övervakningsfilm från butiken Zara Home på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.107-108.

Elisabeth Kiratli, D14

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.116 och 123.
- Övervakningsfilm från butiken Zara Home på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.120-121.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.279-282.

Alexandra Adelblom, D16

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen och skador till följd av att hon blivit påkörd.

- Kartor utvisande skadeplatsen på Drottninggatan, fup 2:4 s.130 och 138.
- Övervakningsfilm från butiken Zara Home på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.134-136.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.287-290.

Anders Carlson, D60 - Christina Carlson, D18

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor och foton utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.143-145, 150-152, 160 och 167-168.
- Övervakningsfilm från butikerna Zara Home och River Island på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.162-165.

Cecilia Helgesson, D17

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen och skador till följd av att Cecilia Helgesson faller när lastbilen passerade.

- Kartor utvisande skadeplatsen på Drottninggatan, fup 2:4 s.172 och 178.
- Övervakningsfilm från butiken River Island på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.176.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.294-297.

Oidentifierad, D19

- Övervakningsfilm från butiken River Island på Drottninggatan 72, fup 2:4 s.181-183.

Ulf Andersson, D20 - Björn Andersson, D21 - Ulrika Björk, D22 - Ann Andersson, D23

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor och foton utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.187, 196, 202, 205, 211, 215 och 217-220.

Jennie Pineus, D24

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.224 och 229.

Oidentifierade, D25-29

- Övervakningsfilm från butiken Wilhelm Pettersson på Drottninggatan 70, fup 2:4 s.233.

Oidentifierade, D30-32

- Övervakningsfilm från butiken Pandora på Drottninggatan 59, fup 2:4 s.240-241.

Daniel Grönvall, D33

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:4 s.245 och 255.
- Bild inhämtad från Google maps utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:4 s.205-251.

Yvonne Jonsson, D34

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:4 s.258 och 262.

Annica Häggström, D35 - Annica Beerman, D36

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.265 och 281-282.

Serdar Kuscu, D37 - Derya Kuscu, D38 - Ahmet Arda Kuscu, D39 - Mehmet Efe Kuscu, D40

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.293 och 296-299.

Ingrid Andersson, D41 - Christina Olsén, D42 - Catrin Norrström, D43 - Julia Andersson, D44 - Anka Mager, D45

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.302, 208, 313, 319 och 325-329.
- Bild inhämtad från Google maps utvisande Anka Magers position på Drottninggatan, fup 2:4 s.323.

Oidentifierad, D46

- Övervakningsfilm från Hotell Scandic Klara på Drottninggatan 66, fup 2:4 s.332-333.

Linnea Thuresson, D47 - Amanda Gard, D48

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.337, 344 och 348-349.

Winston Poensgen, D55 - Maryna Babenko, D56

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.354 och 370-371.
- Övervakningsfilm från butiken Salt på Drottninggatan 66, fup 2:4 s.368.

Urban Pettersson, D49 - Axel Pettersson, D50

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:4 s.379 och 385-386.
- Bild inhämtad från Google maps utvisande deras position på Drottninggatan, fup 2:4 s.375.
- Övervakningsfilm från butiken Salt på Drottninggatan 66, fup 2:4 s.383.

Oidentifierade, D51-54

- Övervakningsfilm från butiken Salt på Drottninggatan 66, fup 2:4 s.383.

Oidentifierade, D57-59

- Övervakningsfilm från butiken Salt på Drottninggatan 66, fup 2:4 s.396-397.

Översiktskarta av E-zon, fup 2:5 s.2

Mariann Salomonsson, E1 - Ann Gustavson-Lind, E2

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:5 s.13 och 15-16.

Vendela Hallnor, E3 - Amanda Stavgren, E4

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:5 s.20, 25 och 30-31.

Ahmed Alhadi, E6

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:5 s.39 och 50.
- Foto utvisande skador på väktarbilen och dess placering på Drottninggatan, fup 2:5 s.34-37, 44, 46 och 48.
- Övervakningsfilm från butiken Hallbergs och Stadium Drottninggatan 56 respektive 53, fup 2:5 s.42-43.

Karl-Erik Boman, E5

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:5 s.56 och 65.
- Foton utvisande skador på Karl-Erik Bomans permobil, fup 2:5 s.54-55.
- Övervakningsfilm från butikerna Hallbergs och KappAhl på Drottninggatan 56 respektive 53, fup 2:5 s.60-61.
- Foton från mobiltelefon utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:5 s.63.

Papusa Ciuraru, E7

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen och skador till följd av att hon blivit påkörd.

- Karta utvisande skadeplatsen på Drottninggatan, fup 2:5 s.77.
- Övervakningsfilm från butiken Kapp-Ahl på Drottninggatan 66, fup 2:5 s.74-75.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 2:5 (sekretess) s.356-359.

Marja-Leena Pataky, E8

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:5 s.81 och 90.
- Övervakningsfilm från butikerna Hallbergs och Kapp-Ahl på Drottninggatan 56 respektive 53, fup 2:5 s.86-88.

Rahel Zewdu Beyan, E9

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:5 s.103 och 105.

Carl-Axel Svanberg, E10

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:5 s.110 och 119.
- Övervakningsfilm från butiken KappAhl på Drottninggatan 53, fup 2:5 s.117.

Suzanne Diamantakidou, E17

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 2:5 s.122 och 127.

Oidentifierade, E11

- Övervakningsfilm från butiken Kapp-Ahl på Drottninggatan 53, fup 2:5 s.131.

Oidentifierade E12-E16

- Övervakningsfilm från butiken Kapp-Ahl, växlingskontoren Change Money och RIA på Drottninggatan 53 respektive 65 och Mäster Samuelsgatan 46, fup 2:5 s.135-137.

Britt-Marie Boman, E18

angående hennes iakttagelser, position i förhållande till betonglejon och utlöst sjukdomstillstånd till följd av att lastbilen passerade.

- Kartor utvisande skadeplatsen på Mäster Samuelsgatan, fup 2:5 s.143 och 147.
- Foto inhämtat från Dagens Nyheter utvisande hennes position på Mäster Samuelsgatan, fup 2:5 s.142.
- Foto från mobiltelefonfilm utvisande hennes position i förhållande till betonglejon, fup 2:5 s.145.
- Rättsintyg till styrkande av uppkomst av stressutlöst hjärtinfarkt till följd av gärningen, fup 8:2 (sekretess) s.371-374.

Iryna Zamanova, E19

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen och skador till följd av att hon blivit påkörd.

- Kartor utvisande skadeplatsen på Drottninggatan, fup 2:5 s.150 och 161.
- Övervakningsfilm från butiken HM på Drottninggatan 50, fup 2:5 s.158.
- Stillbilder från mobiltelefonfilm utvisande var Iryna Zamanova anträffades efter påkörning, fup 2:5 s.159.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.376-379.

Sara Swedan, E20 - Kyoma de Volder, E21

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:5 s.165, 172 och 180.

Besarta Gashi, E27 - Leonida Gashi, E28 - Ljenora Velija, E29 - Besian Velija, E30 - Donika Gashi, E31

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:5 s.187 och 203-207.
- Skiss utvisande deras position på Drottninggatan, fup 2:5 s.195.
- Mobilfilm utvisande deras position, fup 2:5 s.196.
- Foton från mobiltelefon utvisande hur de var klädda vid tillfället, fup 2:5 s.185.
- Foton utvisande deras positioner på Drottninggatan, fup 2:5 s.186.
- Övervakningsfilm från butiken HM på Drottninggatan 50, fup 2:5 s.201.

Saga Berlin, E22

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen och skador till följd av att hon blivit påkörd.

- Kartor utvisande skadeplatsen på Drottninggatan, fup 2:5 s.212 och 233.
- Foton från mobiltelefon utvisande skadeplats, fup 2:5 s.232.
- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.425-429.

Anders Nylander, E24

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Karta utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:5 s.253.
- Övervakningsfilm från butiken HM på Drottninggatan 50, fup 2:5 s.248-249.
- Mobilfilm utvisande hans position på Drottninggatan, fup 2:5 s.250-251.

Ebba Åkerlund, E23

- Foto från tekniskt protokoll och karta utvisande var Ebba Åkerlund anträffades efter påkörning, fup 2:5 s.264 och 266.
- Rättsmedicinskt obduktionsprotokoll med utlåtande till styrkande av dödsorsaken, åberopas genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer s. 446-447 belysas särskilt, fup 8:2 (sekretess).

Lilian Österberg, E26

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Kartor utvisande hennes position på Drottninggatan, fup 5:2 s.270-271 och 274.

Översiktskarta av F-zon, fup 2:6 s.1-2

utvisande målsägandena F1-F15 positioner på varuhusets avdelning åberopas till styrkande av att målsägandena har befunnit sig i närheten av platsen där lastbilen kolliderat med varuhusbyggnaden.

Stig Westlund, F1

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Ranin Bashir, F2

angående hans iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Kristina Hall, F3 - Olivia Hall, F4

angående deras iakttagelser och positioner i förhållande till lastbilen.

- Foto från tidningsartikel utvisande en barnvagn, till styrkande av deras position i varuhuset Åhléns, fup 2:6 s.15.
- Foto på barnvagn från tekniskt protokoll, fup 5:1 s.202.

Frida Nyburg, F5

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Jane Lundqvist, F6

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Elsie Haghazarian, F7

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Safia Ismail, F8

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Tannaz Alborzi, F9

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Elin Nilsson, F10

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Cecilia Orlebäck, F11

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Therese Lauskis, F12

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Anneli Ivis, F13

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

- Rättsintyg till styrkande av skadornas uppkomstsätt och svårighetsgrad, fup 8:2 (sekretess) s.518-521.

Shirin Garme-Syri, F14

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Maria Gustafsson Wahlström, F15

angående hennes iakttagelser och position i förhållande till lastbilen.

Tekniska protokoll över brottsplatsundersökning med fotodokumentation, utvisande lastbilen och skadeplatsen i varuhuset Åhléns, till styrkande av personerna som befunnit sig i närheten av platsen där lastbilen kolliderat med varuhusbyggnaden varit utsatta för livsfara eller fara för svår kroppsskada, fup 5:1 s.191-215, se särskilt s.193, 202-203, 212, 214-215 och fup 5:2 s.382-385.

Bevisuppgift rörande stämpling och förberedelse till terroristbrott samt uppsåt till terroristbrott

Till styrkande av att Rakhmat Akilov, som ensam gärningsperson, uppsåtligen med början den 16 januari 2017 fram till terroristbrottet fullbordas den 7 april 2017 i ett flertal konversationer med andra personer erbjudit och åtagit sig att utföra ett terroristbrott i Stockholm för IS räkning och i detta syfte samlat information om tillfäkt brottsplats och om bombtillverkning samt att Rakhmat Akilov haft uppsåt att fullborda ett terroristbrott för IS åberopas:

- 1.1. **Beslagsprotokoll**, 2017-5000-BG37300-1, avseende mobiltelefon Huawei som beslagtagits från Rakhmat Akilov vid gripandet den 7 april 2017, fup 3:1 s. 1, hänvisning.
- 1.2. Inledande **undersökningsprotokoll** avseende beslagtagen mobiltelefon, fup 3:1 sid 4-8, hänvisning.
- 1.3. **PM** kontakter chattar avseende personer via applikationerna Whatsapp, Telegram, Facebook och Zello, fup 3:1 s. 23-26.
- 1.4. **PM** upprättat av Säkerhetspolisen avseende slutsatser om personer som stått i kontakt med Rakhmat Akilov via dennes telefon, fup 3:1 s. 18-19.
- 1.5. **PM** upprättat av polisen, som förtydligande avseende vissa svårigheter vid tolkning av påträffade chattkonversationer, fup 3:1 s. 20.
- 1.6. **PM sökningar** i Rakhmat Akilovs mobiltelefon, avseende 107 olika sökningar på internet, fup 3: 3 s. 442-446.
- 1.7. **PM webbhistorik** i Rakhmat Akilovs mobiltelefon, avseende 710 besökta webbadresser/länkar, fup 3:3 s. 508-509.
- 1.8. **PM angående bilder** i Rakhmat Akilovs mobiltelefon, 12 717 bilder innefattande såväl eget tagna fotografier, som andra vilka lagrats efter sökningar på internet, fup 3:2 s. 231 -232.

Chattkonversationer som är terroristrelaterade

- 2.1. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Jacho 2017-01-16 kl. 21:41:52 angående svärande av trohet till IS, fup 3:4 s. 865, 874.
- 2.2. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Salmon 2017-01-19 kl. 13.18.37- 13.27.23, angående vilja att utföra terroristdåd, fup 3:4 s. 918-919, 924-925.
- 2.3. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Muhammad Miskin 2017-01-30 kl. 00.00.16-00.01.11 angående mål för terroristattack, fup 3:4 s. 769, 773-774.
- 2.4. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Mansur 1438 2017-03-01 kl. 11.30.42 angående eventuell terroristattack den 1 maj, fup 3:4 s. 994.
- 2.5. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Musa 2017-03-03 kl. 07.58.24 – 08.03.44 angående önskan att ansluta sig till IS eller utföra en terroristattack, fup 3:4 s. 899.
- 2.6. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Muhammad 2017-03-15 kl. 02.32.15-02.41.04, angående att Rakhmat Akilov vill ha hjälp för att utföra ett brott, att han vill köra över otrogna samt att Sverige understödjer NATO och skickar bombtekniker till Irak och utbildar kurder. Muhammad sedermera identifierad som Magomed Sadulaev, Örkellunga. Avförd som misstänkt, fup 3:4 s. 1011, 1021-1022.
- 2.7. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Fotima 2017-03-15 kl. 13.09.53- 13.20.05 angående att utföra en sprängning i Europa och förbereda ett självmordsbälte, fup 3:4 s. 830-831, 841-842.
- 2.8. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Aisha 2017-03-21 kl. 10.08.33- 10.11.51 angående översändande av fem digitala fotografier som tagits vid rekognosering 2017-03-17 fup 3:4 s. 799-800.
- 2.9. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Fotima 2017-03-27 kl. 16.29.12- 16.34.26 angående en terrorhandling fup 3:4 s. 834.
- 2.10. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Mustafo Buhoriy 2017-04-02 kl. 18.15.07- 18.31.05 angående martyroperation i Sverige, fup 3:4 s. 1062-1063.
- 2.11. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Fotima 2017-04-02 kl. 20.15.21- 20.42.26 angående att svära trohetsed till kalifen, fup 3:4 s. 836-837, fup 3:6 s.2.
- 2.12. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Togut Shikan 2017-04-03 kl. 18.12.19- 18.13.39 om att rekognosera och hitta en lastbil, fup 3:4 s. 1136.
- 2.13. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu'abdurahman 2017-04-04 kl. 00.11.12- 00.25.57 om att han rekognoserat och planerar att utföra terrorattacken i enlighet med översänt foto som visar Drottninggatan, fup 3:4 s. 786-787.

2.14. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Umar 2017-04-04 kl. 16.12.17 angående tidpunkt för att skaffa en lastbil och att svära trohetseden, fup 3:4 s. 1155-1156.

2.15. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Togut Shikan 2017-04-04 kl. 16.54.33- 18.04.48 angående målet för fredagen och utrustning med kniv och acetone, fup 3:4 s. 1137.

2.16. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Umar 2017-04-05 kl. 07.39 angående att tillverka en sprängladdning, fup 3:4 s. 1156.

2.17. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Muovia Regari 2017-04-05 kl. 07.47.19 angående förberedelser inför martyroperation, fup 3:4 s. 1036.

2.18. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Fotima 2017-04-05 kl. 08.11.26, 12.28-13.10.42 angående religiös vägledning inför martyroperationen och att IS inte ska ta avstånd från agerandet samt att Sverige ska sluta ge pengar till NATO och skicka minröjare till RPK och att skicka videoinspelning med eden, fup 3:4 s. 838.

2.19. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Togut Shikan 2017-04-05 kl. 13.26.53- 13.32.25 om att skicka video med trohetseden, fup 3:4 s. 1137.

2.20. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten abu.abdurrahman 2017-04-05 kl. 16.07.30-16.51.40 som utgörs av texter på trohetseden (som kommer att läsas upp av Rakhmat Akilov vid videoinspelning den 6 april), fup 3:4 s. 933-934.

2.21. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Umar 2017-04-06 kl. 07.45.27-07.45.55 angående att filma, fup 3:4 s. 1156.

2.9. Sökningar på internet relaterat till IS

3.1. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-05 via Youtube innehållande propagandavideo för IS, fup 3:3 s. 509.

3.2. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-06 med länkar till IS nyhetsblad Al-Neeba, fup 3:3 s. 509.

3.3. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-11 via Youtube innehållande ryskt polisingripande mot IS-anhängare, fup 3:3 s. 510, 527.

3.4. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-11 via Zello med talare som pratar om Islamiska kalifatet, fup 3:3 s. 510.

3.5. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-11 via Zello med talare som pratar om motsägelser mellan demokratins lagar och Guds lagar, fup 3:3 s. 510.

3.6. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-12 via Zello med tal av Abu Osama om jihad, fup 3:3 s. 511.

3.7. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-14 via Zello med tal av Abu Dovud om personer som inte accepterar IS, fup 3:3 s. 513.

3.8. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-19 via Youtube där IS flagga hissas, fup 3:3 s. 513, 527.

3.9. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-19 via Zello med talare som pratar om kalifatet och jihad, fup 3:3 s. 513.

3.10. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-02-21 via Zello med talare som pratar om religiösa förpliktelser för muslimer, fup 3:3 s. 514.

3.11. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-03-07 via Zello med IS sång för Islamiska Staten, fup 3:3 s. 515.

3.12. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-03-19 via Youtube avseende strider i Mosul där IS deltar, fup 3:3 s. 518.

3.13. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-03-21 via Zello avseende tal av Abu Muhojir angående jihad och användning av bilar för självmordsattentat, fup 3:3 s. 518.

3.14. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-03-28 via Youtube rörande plikten att utföra jihad, fup 3:3 s. 522, 540.

3.15. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-01 via Youtube, video rörande insatser mot IS, fup 3:3 s. 524.

3.16. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-02 via rysk Wikipedia den militära operationen mot islamisk stat, fup 3:3 s. 524.

3.17. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-02 med artikel om att Sverige skärpt lagstiftning mot terrorism, fup 3:3 s. 525, 543.

3.18. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-02 med artikel om att Sverige avser utvisa 80 000 flyktingar, fup 3:3 s. 525, 544.

3.19. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-03 via Youtube med video om attentat i S:t Petersburgs tunnelbana, fup 3:3 s. 525, 544.

3.20. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-05 med video där IS prickskytt skjuter medlem ur irakiska regeringsstyrkor i Mosul, fup 3:3 s. 526, 545.

3.21. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-06 via Youtube där personer tas om hand efter en kemisk attack i Syrien, fup 3:3 s. 526, 545.

3.22. **Webbsida** besökt av Rakhmat Akilov 2017-04-06 via Youtube avseende polisingripande i bostad mot IS-anhängare, fup 3:3 s. 526-527.

Sökningar på internet avseende mål för terroristangrepp eller utförande

4.1. **Sökningar** av Rakhmat Akilov på **Google translate** 2017-02-12 avseende gay club och gay club in Stockholm, fup 3:3 s. 451-452.

4.2. **Sökningar** av Rakhmat Akilov på **Google translate** 2017-03-14 avseende biljett på ett fartyg, sökningar på webbsida Waxholmsbolaget, webbsida ångbåten Mariefred, webbsida Turbåten Laxen Ängelholm, sökningar på Google maps Vårby gård till Via Marina Ängelholm, Google maps Vårby gård till Aqaba Jordanien, sökningar på Google translate avseende jorden runt resa med båt fup 3:3 s. 467, 516-517, 529-531.

4.3. **Sökningar** av Rakhmat Akilov på **Google translate** 2017-04-06 avseende översättningar på ut, kom ut ur bilen, hoppa ut ur bilen, om du inte vill dö, ut ur bilen om du inte vill dö, kom ut eller du dör, fup 3:3 s. 485-486.

Fotografier tagna av Rakhmat Akilov till styrkande av att han gjort förberedelser avseende tilltänkt brottsplats

5.1. **Utskrift av fotografier** tagna av Rakhmat Akilov 2017-03-17 med bilder från Drottninggatan, Hötorget, Vasagatan och Klarabergsgatan i Stockholm till styrkande av att han rekognoserat på brottsplatsen, inklusive referensbilder och bilder från övervakningskameror samt kartbilder som förklarar kameravinklar, fup 3:2 s. 233, 236, 238, 242, 248, 251, 252, 253, 254, 260 fup 4:1 s. 8, 14, 16, 18-19, 22, 24, 31, 33, 35, 38, 39.

5.2. **Utskrift av fotografier** tagna av Rakhmat Akilov 2017-03-24 med bilder från Drottninggatan, Hötorget och Sveavägen i Stockholm till styrkande av att han rekognoserat på brottsplatsen, inklusive referensbilder och bilder från övervakningskameror samt kartbild med kameravinkel fup 3:2 s. 274-276 och fup 4:1 s. 59-60, 65.

Händelser relaterade till eventuell bombtillverkning

6.1. **Sökningar** av Rakhmat Akilov på **internet** avseende kemikalier att kunna användas för bombtillverkning 2017-03-20 avseende Google translate på spolarvatsk och aceton fup 3:3 s. 470,
2017-03-21 avseende Google translate på hydroper, köpa aceton, elektrolyt, bikarbonat, bakpulver fup 3:3 s. 471-472,
2017-03-22 avseende Google translate på elektrolyt, svavelsyra, granulat för avloppsrensning, gidroperit fup 3:3 s. 472-473,
2017-03-24 avseende Google translate på renare nagellack 3:3 s. 473
2017-03-25 avseende batteri köp batteri, 20 lastbilsbatterier till salu, fup 3:3 s. 519, 520, 535, 536,
2017-03-26 Google translate på ammoniumnitrat fup 3:3 s. 474, sökning Wikipedia om ammoniumnitrat, 3:3 s. 520, 537, sökning Biltema om ammoniumnitrat fup 3:3 s. 521, 537, Googlesökning ammoniumnitrat fup 3:3 s. 521, 538, länk sökning på företag som importerar kemikalier och dito webbsida fup 3:3 s. 521, 538, Google translate gödselaffär fup 3:3 s. 474, webbsida Gräscenter s. 522, 539, 540, Google translate växtskyddsprodukt Provado, s. 475-477, Google translate acetamiprid, s. 477,
2017-03-31 Google translate på hexametylentetramin, s. 482, Googlesökning och Fass, om metenamin, s. 522-523, 541, 542.

6.2. **Utskrifter av fotografier** tagna av Rakhmat Akilov avseende kemikalier 2017-03-18, fup 3:2 s. 270 och 272.

6.3. **Utskrift av bild** från övervakningsfilm Biltema Alby, Norsborg, 2017-03-22 varvid Rakhmat Akilov inköper acetone, fup 4:1 s. 44-45, 49 och kvitto s. 52.

6.4. **Utskrift av fotografier** tagna av Rakhmat Akilov avseende bland annat acetone, fup 3:2 s. 277.

6.5. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Kori 2017-03-24 kl. 20.35.15- 2017-03-26 kl. 11.32.40 rörande bombtillverkning, fup 3:4 s. 973-974.

6.6. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Muovia Regari 2017-03-31 kl. 14.59.34- 15.21.25 angående bombtillverkning, fup 3:4 s. 1035.

6.7. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Fotima 2017-04-06 kl. 16.55.13- 17.11.06 angående trohetsed och tillverkning av bomb med acetone, 5 gastuber, tändare, 500 gram skruvar samt att hitta stor bil och köra in i en folkmassa, fup 3:4 s. 839.

6.8. **Sakkunnigutlåtande från NFC** huruvida olika kemikalier (som nämnts av Rakhmat Akilov i sina konversationer) kan användas för tillverkning av explosivämnen, fup 5:2 s. 662-664, hänvisning.

Trohetsed (Bayat) gentemot IS

7.1. Två av Rakhmat Akilov **inspelade videor** med trohetseder gentemot IS 2017-04-06 kl. 10.00.30- 10.07.58 , fup 3:2 s. 370-372, fup 4:1 s. 69-77.

7.2. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Fotima 2017-04-06 kl. 11.51.56- 11.54.47 angående översändande av video med trohetsed, fup 3:4 s. 839.

7.3. **Utskrift av chattkonversation** mellan Rakhmat Akilov och kontakten Muovia Regari 2017-04-06 kl. 14.16.14- 15.18.45 angående översänd trohetsed och utförande av operation, fup 3:4 s. 1036-1037.

Bevisuppgift avseende brottsdagen den 7 april 2017 kl. 00.11-14.23

Till styrkande av att Rakhmat Akilov, som ensam gärningsperson, med uppsåt att fullborda terroristbrott i Stockholm, vidtagit åtgärder under nämnd tidsperiod åberopas följande:

PM om telefonuppkopplingar på Rakhmat Akilovs mobiltelefon via trådlöst nätverk ComHem på Ängsholmsgränd 9, Vårby, Skärholmen 2017-04-07 kl. 0.15, 04.15, 07.15-07.30 och 10.15 och uppgifter från Tele 2 om uppkopplade sändarmaster i närheten, fup 3:2 s. 412-413.

PM om telefonuppkopplingar från Tele 2 på Rakhmat Akilovs mobiltelefon i Vårby med omnejd 2017-04-07 kl. 10.44- 12.36, fup 3:2 s. 416-418.

Utskrift och PM om chattkontakter mellan Rakhmat Akilov och kontakten togut chikan 2017-04-07-kl. 12.12- 12.18 och kontakten muovia44 avseende översändande av bildmeddelande på fotografier av bombanordning, fup 3:2 s. 418-420.

PM med bilder från övervakningskameror i Vårby Gårds Centrum, butiken Spel&Tobak Vårby Gårds Centrum, Vårby Gårds tunnelbanestation, 2017-04-07 kl. 12.37- 12.47.42 utvisande hur Rakhmat Akilov förflyttat sig, hur han varit klädd och vad han burit med sig d v s väska med bombanordning, fup 4:1 s. 78-89, fup 4:1:1 s. 2-5, 9-10.

Utskrift av chattkontakt mellan Rakhmat Akilov och kontakten muovia44 2017-04-07 kl. 12.45.34-12.46.15 avseende översända bildmeddelande av Rakhmat Akilov med religiös betydelse från Vårby gårds tunnelbana, fup 3:2 s. 420-421.

PM och karta med mastuppkopplingar av Rakhmat Akilovs mobiltelefon 2017-04-07 kl. 12.44.42-13.14.22 på olika tunnelbanestationer utvisande hur han åkt med tunnelbana Vårby Gård till T-centralen Stockholm, fup 3:2 s. 421-422.

PM och bildkollage från övervakningsfilmer avseende Rakhmat Akilovs rörelser i samband med byte av tunnelbanelinje på T-centralen 2017-04-07 kl. 13.15.14- 13.19.23, fup 4:1 s. 91-108.

PM och bildkollage från övervakningsfilmer avseende Rakhmat Akilovs rörelser på Odenplans tunnelbanestation 2017-04-07 kl. 13.23.55- 13.28.04, fup 4:1 s. 113-124.

PM och karta med mastuppkopplingar av Rakhmat Akilovs mobiltelefon och dennes rörelser kring Odenplan 2017-04-07 kl. 13.32.05- 13.41.14, fup 3:2 s. 424-425.

PM och redogörelse över videoinspelningar Rakhmat Akilov gjort med sin mobiltelefon 2017-04-07 daterade kl. 13.33.40 och 13.36.24 med inspelningsplats vid Karlbergsgatan 42, innehållande islamistiskt anförande bland annat med uppgifter om att det är dags att döda, fup 4:1 s. 128-134.

PM och karta med mastuppkopplingar av Rakhmat Akilovs mobiltelefon och dennes rörelser kring Odenplan 2017-04-07 kl. 13.42.47- 14.22.59, fup 3:2 s. 426-427.

PM och bildkollage från övervakningskameror från 2017-04-07 där Rakhmat Akilov ses passera Systembolaget Odengatan 92 kl 13.52.17, passera COOP Odengatan 65, kl. 14.09.02 passera 7-Eleven Odengatan 71-73 kl. 14.22.55 och passera Pressbyrån Sveavägen 67 kl. 14.25.27, fup 4:1 s. 139-164.

Bevisuppgift avseende händelseförloppet 7 april 2017 kl. 14.24 – 14.53

Till styrkande av händelseförloppet utmed lastbilens färdväg samt att Rakhmat Akilov, som ensam gärningsman, haft uppsåt att fullborda ett terroristbrott och i detta syfte tillgripit lastbilen PNG037 som han använt för att i hög hastighet köra över personer utmed färdvägen.

Bevisning som förebringas i huvudsak genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer vissa sidor belysas särskilt.

PM avseende sammanfattningar av olika övervakningsfilmer och bilder från Adolf Fredriks kyrkogata och Drottninggatan, fup 4:2 s.9-25.

14.24.36 Övervakningsfilm från bolaget Hufvudstadens fastighet (portkamera) (matsalskamera restaurang Caliente) på Adolf Fredriks kyrkogata 12 utvisande när lastbilen PNG037 anländer till gatan, fup 4:2 s.12-13.

Karta utvisande var lastbilen PNG037 parkerades på Adolf Fredriks kyrkogata innan den tillgreps, fup 4:2 s.26.

14.40.00 Övervakningsfilm från bolaget Hufvudstadens fastighet (portkamera) på Adolf Fredriks kyrkogata 12 utvisande när Rakhmat Akilov går förbi fastigheten, fup 4:2 s.17.

14.42.13–14.43.59 Utskrift av chattkonversation med bifogade foton som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande kommunikation med foton tagna på Adolf Fredriks kyrkogata, som skickats från Rakhmat Akilov till kontakten togut shikan, fup 3:4 s.1133 -1140, se särskilt s.1139-1140.

Utskrift och bildanalys av foton som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande foton tagna på Adolf Fredriks kyrkogata i riktning mot Holländargatan respektive korsningen Adolf Fredriks kyrkogata och Drottninggatan, fup 3:2 s.298-299, se särskilt fup 4:2 s.18-19.

14.42.52 Övervakningsfilm från bolaget Hufvudstadens fastighet (matsalskamera) utvisande när Rakhmat Akilov passerar restaurang Calientes lokal, fup 4:2 s.20.

14.43.04 Övervakningsfilm från bolaget Hufvudstadens fastighet (lastintag/portkamera) utvisande när Rakhmat Akilov går förbi fastighetens lastintag, fup 4:2 s.22.

Utskrift och bildanalys av foto som anträffats i mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande foto på den parkerade lastbilen PNG037, fup del 3:2 s.289 och 299, se särskilt fup 4:2 s.23.

14.44.09–14.46.39 Övervakningsfilm från Marginalen Bank på Adolf Fredriks kyrkogata 8 utvisande hur Rakhmat Akilov går fram och tillbaka framför fastigheten, fup del 4:2 s.24-25.

14.46.11–14.48.23 Utskrift av chattkonversation som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande kommunikation mellan Rakhmat Akilov och kontakten togut shikan, fup 3:4 s.1140.

14.48.56 Övervakningsfilm från Marginalen Bank på Adolf Fredriks kyrkogata 8 utvisande hur lastbilen PNG037 kör förbi fastigheten, fup 4:2 s.48.

14.49.15–14.50.19 Utskrifter av chattkonversationer med bifogat foto som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande kommunikation med kontakten togut shikan med foto taget på Adolf Fredriks kyrkogata i riktning mot Holländargatan inifrån den tillgripna lastbilen PNG 037, som skickats från Rakhmat Akilov till kontakten togut shikan
14.49.15, fup 3:4 s.1140.

Utskrift och bildanalys av foto som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande foto taget på Adolf Fredriks kyrkogata i riktning mot Holländargatan inifrån den tillgripna lastbilen PNG 037, fup 3:2 s.299 och 290, se särskilt fup 4:2 s.49.

Övervakningsfilm från hotell Bentleys på Drottninggatan 77 utvisande när lastbilen PNG037 svänger in på Drottninggatan från Kammakargatan och fortsätter i riktning söderut på Drottninggatan, upprättad PM, fup 4:2 s.50.

14.52.57 Övervakningsfilm från Marginalen Bank utvisande när lastbilen PNG037 passerar Adolf Fredriks kyrkogata 8 i riktning mot Drottninggatan, fup 4:2 s.65.

Uppspelning av larmsamtal till SOS bl.a. till styrkande av tidpunkten för gärningen och händelseförloppet, utskrift fup 6 s.1-8.

Presentation av en rekonstruktion av händelseförloppet utmed lastbilens färdväg genom s.k. 360-graders fotografering som utförts av kriminaltekniker vid Polisen utvisande bl.a. fynd- och skadeplatser för spår och gods som anträffats på brottsplatsen. Presentationen kommer att ges under sakframställan.

Presentation av en animerad rekonstruktion av händelseförloppet utmed lastbilens färdväg genom s.k. 3D-laserscanning som utförts av forensiker vid NFC utvisande 3D-modeller och animeringar, baserade på kriminalteknisk fakta, av händelseförloppet. Presentationen kommer att ges under sakframställan.

Underlag för presentationerna (360 och 3D)

- Sammanfattande tekniskt protokoll över brottsplatsundersökning, lastbilens färdväg, fup 5:1 s.1-57, se särskilt s.55-57.
- Protokoll över lastbilens färdväg med fotodokumentation och över spårsäkring utmed lastbilens färdväg, fup 5:1 s.83-126 och 151-179.
- PM över arbete med 360 graders fotografering, fup 5:1 s.127-129
- Analysbesked NFC avseende 3D-laserscanning för animeringar av händelseförloppet utmed lastbilens färdväg och kartor, fup 5:1 s.59-75.
- Sakkunnigutlåtande NFC angående lastbilens färdskrivare, fup 5:2 s.554-568 och sammanfattande tekniskt protokoll över brottsplatsundersökning av lastbilen, fup 5:1 s.274.
- PM avseende lastbilens uppskattade hastighet under körsträckan från Drottninggatan/ Barnhusgatan till varuhuset Åhléns, fup 5:1 s.131-136.
- PM avseende trafik hinder s.k. betonglejon placerade på Drottninggatan utmed lastbilens färdväg, fup 5:1 s.137-150.

Övervakningsfilmer från olika butiker utmed Drottninggatan 71C-50 (zonerna B-E), utvisande lastbilen PNG037 färdväg fram till dess slutposition någon gång mellan 14.53.39–14.53.43, fup 4:2 s.108-236 och 246-248.

Bevisuppgift avseende händelseförloppet 7 april 2017 kl. 14.53 – 19.55

Till styrkande av händelseförloppet samt att Rakhmat Akilov, som ensam gärningsman, haft uppsåt att fullborda ett terroristbrott och i detta syfte åstadkommit en explosion i den tillgripna lastbilen för att skada ytterligare personer vid platsen där lastbilen kolliderat med varuhusbyggnaden samt att omfattande skador uppkommit på fordonet.

Bevisning som förebringas i huvudsak genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer vissa sidor belysas särskilt.

IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov avseende mobiltelefonens mastuppkopplingar mellan kl. 14.53.28–14.55.32 utvisande hur Rakhmat Akilov har förflyttat sig utmed Drottninggatan, fup 3:2 s.430.

Sammanfattande tekniskt protokoll över brottsplatsundersökning av lastbilen och skadeplatsen i varuhuset Åhléns utvisande hur lastbilen PNG037 står inkörd i en byggnadspelare och i varuhuset Åhléns parfymavdelning, fup 5:1 s.191-215 och fup 5:2 s.382-385.

Utskrift av foton från mobiltelefonfilm inspelad från taket på en fastighet på Mäster Samuelsgatan mitt emot Åhléns utvisande släckningsarbete av lastbilen PNG037, fup 4:2 s.258-262.

PM och övervakningsfilmer från varuhuset Åhléns och tunnelbanans övervakningssystem utvisande hur Rakhmat Akilov förflyttar sig från varuhuset Åhléns ner i tunnelbanestationen T-centralens norra del via perrongerna för grön och blå tunnelbanelinje till biljetthallen på Vasagatan mellan cirka kl.14.55- 14.58, fup 4:3 s.113-179.

Karta upprättad av polisen utvisande en sammanställning av övervakningsfilmernas dokumentation av Rakhmat Akilovs förflyttningar genom tunnelbanestationen T-centralen mellan cirka kl. 14.55- 14.58, fup 4:3 s.181-182 s.21-22, 30, 38 och 46.

PM och övervakningsfilm från restaurangen Max på Vasagatan 7 utvisande när Rakhmat Akilov passerar i nordvästlig riktning, fup 4:3 s.213-220.

PM och övervakningsfilm från hotell Nordic Light på Vasaplan 7 utvisande när Rakhmat Akilov passerar i riktning mot Kungsgatan, fup 4:3 s.223-226.

PM och övervakningsfilm från en bankomat på Vasagatan 11 utvisande när Rakhmat Akilov passerar i riktning mot Kungsgatan, fup 4:3 s.228-258.

PM och övervakningsfilm från Casino Cosmopol på Kungsgatan 65 utvisande när Rakhmat Akilov passerar i riktning mot Kungsbron kl. 15.00, fup 4:3 s.268-272.

Karta upprättad av polisen utvisande övervakningskamerornas positioner på Vasagatan och Kungsgatan och Rakhmat Akilovs förflyttningar utmed sträckan mellan cirka kl. 14.58- 15.00, fup 4:3 s.210.

Utskrift av chattkonversation som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande kommunikation mellan Rakhmat Akilov och kontakten togut shikan mellan kl. 14.56.29- 14.59.31, fup 3:4 s.1140.

PM och övervakningsfilmer från stationen för Arlanda Express utvisande hur Rakhmat Akilov förflyttar sig ner från entrén på Kungsgatan ner till perrongen, fup 4:3 s.278-279.

Utskrift av chattkonversation med bifogade foton som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande kommunikation mellan Rakhmat Akilov och kontakten togut shikan mellan kl. 15.00.58- 15.31.53 samt foton tagna inifrån Arlanda Expressståget, fup 3:4 s.1141-1142 och fup 3:2 s.383 och 432-434.

IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov avseende mobiltelefonens mastuppkopplingar mellan kl. 15.08.00- 15.35.36 utvisande hur Rakhmat Akilov har förflyttat sig från T-centralen i Stockholm till Arlanda, fup 3:2 s.433.

PM och övervakningsfilm från terminal 4 på Arlanda flygplats utvisande när Rakhmat Akilov anländer till flygplatsen från perrongen till Arlanda Express cirka kl.15.33, fup s. 4:3 s.296-298.

Utskrift av chattkonversation som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande kommunikation mellan Rakhmat Akilov och kontakten togut shikan mellan kl. 15.36.32- 15.45.03, fup 3:4 s.1142.

Utskrift av chattkonversation med bifogat foto som anträffats vid IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov utvisande kommunikation mellan Rakhmat Akilov och kontakten Abu Fotima mellan kl. 16.05.36- 17.01.01 samt foto taget inifrån en buss, fup 3:4 s.839-840 och fup 3:2 s.294.

PM och övervakningsfilm från SL buss linje 583 utvisande när Rakhmat Akilov kliver på bussen vid Arlanda flygplats terminal 4 cirka kl.16.59 samt hur han ser ut att tala i en mobiltelefon under färden, fup 4:3 s.302 och 305-309.

Logg över användning av ett SL Access-kort taget i beslag från Rakhmat Akilov utvisande att han använder kortet vid Arlanda terminal 4 kl. 16.59, beslag 2017-5000-BG37195-12, fup 4:3 s.406 och 415.

IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov avseende mobiltelefonens mastuppkopplingar utvisande hur Rakhmat Akilov har förflyttat sig från busshållplatsen för linje 583 vid Arlanda flygplats terminal 4 i riktning mot Märsta samt att ett 2 minuter och 16 sekunder långt telefonsamtal till nummer 46736439358 påbörjas kl. 17.01.00, fup del 3:1 s.216-220, fup 3:2 s.439.

Övervakningsfilm från SL buss linje 583 utvisande när Rakhmat Akilov kliver av bussen i Märsta cirka kl. 17.15, fup 4:3 s.310-311.

PM angående färdvägen med buss linje 583 från Arlanda terminal 4 till Märsta, fup del 4:3 s.313.

IT-forensisk analys av en mobiltelefon tagen i beslag från Rakhmat Akilov avseende mobiltelefonens mastuppkopplingar mellan kl. 17.44.48 – 17.45.43 utvisande att Rakhmat Akilovs mobiltelefon kopplar upp mot sändaren Valsta 100 i Märsta, fup 3:2 s.440 och fup 4:3 s.342.

PM och övervakningsfilm från bensinstationen Cirkel K på Valstavägen 2 i Märsta utvisande hur Rakhmat Akilov går runt på bensinstationen mellan kl. 19.12.15- 19.12.30, fup 4:3 s. 347-353.

Karta upprättad av polisen utvisande masters positioner i Märsta samt Rakhmat Akilovs förflyttningar från Märsta till platsen för gripandet på Steninge Allé kl. 19.55, fup 3:2 s.440.

Sammanfattande tekniskt protokoll över flyktvägen,
fup 5:2 s. 375-437, se särskilt s.435-437.

Sammanfattande tekniskt protokoll över brottsplatsundersökning av lastbilen,
fup 5:1 s.191-280, se särskilt s.273-279.

Brottsplats- och lastbilsundersökningar

- Beslagsprotokoll avseende anträffade föremål, fup 5:1 s.280-288.
- PM platsundersökning lastbil PNG037, fup 5:1 s.316-322.
- PM fordonsundersökning lastbil PNG037, fup 5:1 s.323-351.
- Butangasbehållare, beslag 2017-5000-BG37245-p.8, 9, 12, 14 och 18, fup 5:1 s. 285-287.
- Utskrifter av foton på anträffade gasbehållare, fup 5:1 s.352-357.
- Utskrifter av foton på gasbehållare sparade i Rakhmat Akilovs mobiltelefon, fup 3:2 s.279-280.
- Gul tejp, beslag 2017-5000-BG37245-4, fup 5:1 s.285.
- Acetonburk, beslag 2017-5000-37245-5, fup 5:1 s.285.
- Skruvar, beslag 2017-5000-37245-6, fup 5:1 s.285.
- Knivblad till mattniv, säkrat spår 17/S237 och 17/S303-S307, fup 5:3 s.824 och 828.
- Utskrifter av foton på anträffade knivblad i lastbilens förarhytt, fup 5:4 s.2-7.
- Utskrifter av foton på en anordning sparade i Rakhmat Akilovs mobiltelefon utvisande hur ett knivblad är tejpat runt en gasbehållare, fup 5:4 s.9-1
- Avbitare för naglar, säkrat spår 17/S312, fup 5:3 s.38.
- Utskrift av foton på anträffad avbitare för naglar i lastbilens förarhytt, fup 5:4 s.4-5 och 8.
- Sakkunnigutlåtande från NFC angående en rekonstruktion av brandförloppet i lastbilens förarhytt och jämförelser av skador på gasbehållare i beslag med gasbehållare som använts i rekonstruktionen, till styrkande av att skadorna på gasbehållarna har uppkommit på samma sätt, fup 5:2 s.569-634, se särskilt slutsatserna s.630-631.

- Uppspelning av filmer utvisande genomförd rekonstruktion av brandförloppet samt övervakningsfilm från H&M butiken på Drottninggatan 50 utvisande att lastbilen PNG037 börjar brinna i förarhytten, fup 5:2 s.569-634 och fup 4:2 s.232.
- Kniv anträffad på brottsplats, beslag 2017-5000-BG37245-7, fup 5:1 s.285.
- Knivar, beslag 2017-5000-BG37535-5, fup 5:2 s.746.
- Sakkunnigutlåtande NFC avseende jämförelser av knivar i beslag, fup 5:2 s.729-737.
- Beslagsprotokoll av kläder och föremål taget från Rakhmat Akilov i samband med gripandet, fup 4:3 s.404-410.
- Glas prover från lastbilens fram- och sidorutor, fup 5:1 s.330-332 och 368-372.
- Undersökningsprotokoll, NFC av jacka och byxor i beslag från Rakhmat Akilov 2017-5000-37195-1 respektive 2017-5000-37195-4, fup 5:2 s.471-473.
- Sakkunnigutlåtande NFC avseende jämförelser mellan glas prover från lastbilen och anträffat glas i beslagtagna kläder, fup 5:2 s.708-725, se särskilt slutsatsen på s.725.
- Slutsatser avseende kriminaltekniska jämförelseundersökningar mellan glas prover från lastbilen och anträffat glas i beslagtagna kläder, fup 5:2 s. 435-437.
- Sakkunnigutlåtande NFC avseende kläder tagna i beslag från Rakhmat Akilov, fup 5:2 s.639-658.
- Utskrifter av foton utvisande hörlurar som anträffats i lastbilens förarhytt, fup 5:1 s. 229 och 231.
- Del av hörlur som anträffats i lastbilens förarhytt 17/S234, fup 5:3 s.824.
- Sakkunnigutlåtande NFC avseende anträffade hörlurar, fup 5:2 s.525.

Övrig skriftlig bevisning

Bevisning som förebringas i huvudsak genom hänvisning, vid huvudförhandlingen kommer vissa sidor belysas särskilt.

1. EU:s rådsförordning (EG) nr 881/2002 av den 27 maj 2002, fup 1:1 s.7-20, se särskilt s.10.
2. Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 630/2014 av den 12 juni 2014, fup 1:1 s.21-23.
3. FN:s sanktionslista, fup 1:1 s.24-25.
4. Storbritanniens finansiella sanktionslista, fup 1:1 s.26-30, se särskilt s.30.
5. USA:s utrikesdepartements lista över terroristklassade grupper, fup 1:1 s.31-32.
6. Kanadas departement ansvarigt för allmän säkerhets lista över terroristklassade grupper, fup 1:1 s.33-38.

Handlingarna angivna i punkterna 1-6 åberopas till styrkande av att Islamiska staten (IS) anses av omvärlden vara en terroristorganisation.

PM med bilagor över uppgifter om Sveriges deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak, till styrkande av vilka svenska riksdagsbeslut Rakhmat Akilov haft i avsikt att påverka, fup 1:1 s.43-75, se särskilt s.49-50, 53, 70 och 72-74.

Skrivelse av Ahn-Za Hagström, Chefsanalytiker SÄPO utvisande analyser av den ideologi som utgör grunden för den terroristklassade gruppen IS samt om gruppens målsättning, metoder och måltavlor samt hennes analys av delar av innehållet i den telefon som tagits i beslag från Rakhmat Akilov, till styrkande av att gärningen varit ideologiskt motiverad och del av en kommunikationsmetod inspirerad av IS, fup 1:1 s.77-85.

Utskrift från kontot med namnet Lone Mujahid Brussels Paris Stockholm Berlin Florida Nice Enter Your City Here som laddats ned från den elektroniska anslagstavlan Telegram utvisande en bild från skadeplatsen på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av att gärningen använts i syfte att uppmåna ensam agerande att begå terroristattentat och varit en del av en kommunikationsmetod inspirerad av IS, fup 1:1 s.39-42.

Utdrag ur regeringens skrivelse 2009/10:124 om samhällets krisberedskap utvisande hur ordet kris definieras i denna skrivelse, till styrkande av att en kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisationer och som kräver samordnade åtgärder från flera aktörer, fup 1:2 s.689-690.

Sammanställning av redovisningar inhämtade från olika samhällsfunktioner utvisande vilka resurser och organisationer som hanterat konsekvenserna av gärningen på Drottninggatan den 7 april 2017, till styrkande av att gärningen utlöste en kris som utgjorde en svår påfrestning för samhället som hotat grundläggande värden och funktioner, fup 1:2 s.623-668.

Fotografier inhämtade från polisens presstjänst och media utvisande gatubilder från den 7 och 28 april 2017, till styrkande av att gärningen utlöste en kris som utgjorde en svår påfrestning för samhället som hotat grundläggande värden och funktioner, fup 1:2 s.622, 624, 626, 668-669.

Nyhetsartiklar inhämtade från media om två olika vårdslösa lastbilskörningar i juni 2017 utvisande polisens insatser, till styrkande av att gärningen på Drottninggatan den 7 april 2017 framkallat en bestående fruktan för urskillningslösa skadegörande handlingar riktade mot människor på allmänna platser, fup 1:2 s.671-674.

Nyhetsartiklar inhämtade från media om olika urskillningslösa attacker mot människor på allmänna platser där fordon använts som vapen, till styrkande av att gärningen på Drottninggatan den 7 april 2017 varit en del av en kommunikationsmetod inspirerad av IS, fup 1:2 s.676-681 och 1:3 s.1-5.

Stockholm den 29 januari 2018

Hans Ihrman

Hans-Jörgen Hanström

Förteckning över målsägande med skadeståndsanspråk och Rakhmat Akilovs inställning (samtliga belopp i tabellen anges i tusental). När det gäller personskada har Rakhmat Akilov gjort gällande att avräkning ska ske mot redan utbetald trafikskadeersättning. På samtliga belopp har yrkats ränta enligt 6 § räntelagen från den 7 april 2017 till dess betalning sker. Ränterykandena är vitsordade.

Målsägande	Zon	Beteckning i stämningsansökan	Beteckning i målsägandebilagan	Kränkning	Personskada	Inställning
Anna-Karin Johansson	A	A1	1	30	-	Erkänner, medger 15
Håkan Holmgren	A	A2	2	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Hans Bergquist	B	B1	3	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Anette Neuman Bergquist	B	B2	4	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Clas-Göran Karlsson	B	B3	5	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Oidentifierad B4	B	B4	-	-	-	Förnekar
Oidentifierad B5	B	B5	-	-	-	Förnekar
Lars Rylander	B	B6:1	6	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Veronica Durango	B	B7	7	150/30		Förnekar, vitsordar 100/10
Johan Kide	B	B8:3	8	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Markus Kide	B	B8:2	9	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Ulla Kide	B	B8:1	10	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Ella Strandman	B	B10	11	150/30	-	Erkänner, medger 100
Victoria Morales Rossello	B	B11	12	150/30	-	Erkänner, medger 100
Juli Dahlström Harja	B	B12	13	150/30	-	Erkänner, medger 100
Martti Harja	B	B13	14	150/30	-	Erkänner, medger 100
Lovisa Dahlström	B	B14	15	150/30	-	Erkänner, medger 100
Magdalena Graf	B	B15	16	150/30	-	Erkänner, medger 100
Tristan Graf	B	B16	17	150/30	-	Erkänner, medger 100
Charlie Larsson Graf	B	B17	18	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad B18	B	B18	-	-	-	Erkänner
Mirza Dzabic	C	C1	19	175	-	Erkänner, medger 125
Edvin Dzabic	C	C3	20	175	-	Erkänner, medger 125
Alma Dzabic	C	C2	21	150/30	-	Erkänner, medger 125
Emily Sandström	C	C4	22	150/30	-	Erkänner, medger 100
Usanee Pinpetch	C	C5	23	150/30	-	Erkänner, medger 100
Lena Glembring	C	C7	24	150/30	-	Erkänner, medger 100
Marita Björkman	C	C8	25	175/30	-	Erkänner, medger 125

Raimo Mundér	C	C9	26	150/30	-	Erkänner, medger 100
Jessica Johansson	C	C10	27	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Nay Zar Kyaw	C	C11	28	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Linn Tsang	C	C12	29	150/30	-	Erkänner, medger 100
Utkrist Manandhar	C	C13	30	150/30	-	Erkänner, medger 100
Natali Törnqvist	C	C14	31	150/30	-	Erkänner, medger 100
Vidar Groth	C	C15	32	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad C16	C	C16	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad C17	C	C17	-	-	-	Erkänner
Noel Kjellström Bevington	C	C18	33	150 + 150	150	Erkänner, medger 125, vitsordar närståendekrets/medger 75
Annika Kjellström Bevington	C	C19:3	34	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Samuel Bevington	C	C19:1	35	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
John Bevington	C	C19:5	36	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Pamela Bevington	C	C19:6	37	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Natasha Green	C	C19:7	38	150	150	Vitsordar ej närståendekrets/ vitsordar 60
Derren Bevington	C	C19:4	39	150	150	Vitsordar ej närståendekrets/ vitsordar 60
Erik Dereymaeker	C	C20:1	40	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Hyacintha Fauville	C	C20:6	41	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Ine Dereymaeker	C	C20:2	42	150	150	Vitsordar ej närståendekrets/ vitsordar 60
Laurens Dereymaeker	C	C20:3	43	150	150	Vitsordar ej närståendekrets/ vitsordar 60
Koen Avaux	C	C20:4	44	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Viktor Avaux	C	C20:5	45	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Niklas Garnborn	C	C21	46	150/30	-	Erkänner, medger 100
Tommy Jerse	C	C22	47	150/30	-	Erkänner, medger 100
Joshua Zippis	C	C23	48	150/30	-	Erkänner, medger 100
Philip Gustafsson	C	C24	49	150/30	-	Erkänner, medger 100
Jill Adevik	C	C25	50	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad C26	C	C26	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad C27	C	C27	-	-	-	Erkänner

Oidentifierad C28	C	C28	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad C29	C	C29	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad C30	C	C30	-	-	-	Erkänner
Tamara Basic	C	C31	51	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad C32	C	C32	-	-	-	Erkänner
Margareta Swerre	C	C34	52	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Christine Strömstén	D	D1	53	175/30	-	Erkänner, medger 100
Annika Dunder	D	D2	54	150/30	-	Erkänner, medger 100
Andrea Falk	D	D3	55	150/30	-	Erkänner, medger 100
Frida Arvidsson	D	D4	56	150/30	-	Erkänner, medger 100
Felicia Liffner	D	D5	57	150/30	-	Erkänner, medger 100
Karin Johansson	D	D6	58	150/30	-	Erkänner, medger 100
Magnus Möllerstedt	D	D7	59	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad D8	D	D8	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad D9	D	D9	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad D10	D	D10	-	-	-	Erkänner
Staffan Myrqvist	D	D11	60	150/30	-	Erkänner, medger 100
Yasmin Rouholamin	D	D12	61	175	-	Erkänner, medger 125
Maria Engnes	D	D13	62	150/30	-	Erkänner, medger 100
Elisabeth Kiratli	D	D14	63	150/30	-	Erkänner, medger 100
Alexandra Adelbom	D	D16	64	175	-	Erkänner, medger 125
Cecilia Helgesson	D	D17	65	175	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad D19	D	D19	-	-	-	Erkänner
Christina Carlson	D	D18	66	150/30	-	Erkänner, medger 100
Anders Carlson	D	D60	67	150/30	-	Erkänner, medger 100
Ulf Andersson	D	D20	68	150/30	-	Erkänner, medger 100
Björn Andersson	D	D21	69	150/30	-	Erkänner, medger 100
Ulrika Björk	D	D22	70	150/30	-	Erkänner, medger 100
Ann Andersson	D	D23	71	150/30	-	Erkänner, medger 100
Jennie Pinéus	D	D24	72	150/30	-	Erkänner, medger 100
Johanna Barmé	D	D25	73	150/30	-	Erkänner, medger 100

Ann-Marie Lybeck Lundell	D	D26	74	150/30	-	Erkänner, medger 100
Marie Ekberg	D	D27	75	150/30	-	Erkänner, medger 100
Christina Pernéus	D	D28	76	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad D29	D	D29	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad D30	D	D30	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad D31	D	D31	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad D32	D	D32	-	-	-	Erkänner
Daniel Grönvall	D	D33	77	150/30	-	Erkänner, medger 100
Yvonne Jonsson	D	D34	78	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Annica Häggström	D	D35	79	150/30	-	Erkänner, medger 100
Annica Beerman	D	D36	80	150/30	-	Erkänner, medger 100
Serdar Kuscü	D	D37	81	150/30	-	Erkänner, medger 100
Derya Kuscü	D	D38	82	150/30	-	Erkänner, medger 100
Arda Kuscü	D	D39	83	150/30	-	Erkänner, medger 100
Efe Kuscü	D	D40	84	150/30	-	Erkänner, medger 100
Ingrid Andersson	D	D41	85	150/30	-	Erkänner, medger 100
Christina Olsén	D	D42	86	150/30	-	Erkänner, medger 100
Catrin Norrström	D	D43	87	150/30	-	Erkänner, medger 100
Julia Andersson	D	D44	88	150/30	-	Erkänner, medger 100
Anka Mager	D	D45	89	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad D46	D	D46	-	-	-	Erkänner
Linnéa Thuresson	D	D47	90	150/30	-	Erkänner, medger 100
Amanda Gard	D	D48	91	150/30	-	Erkänner, medger 100
Urban Pettersson	D	D49	92	150/30	-	Erkänner, medger 100
Axel Pettersson	D	D50	93	150/30	-	Erkänner, medger 100
Vivi Mortensen	D	D51	94	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Oidentifierad D52	D	D52	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad D53	D	D53	-	-	-	Erkänner
Oidentifierad D54	D	D54	-	-	-	Erkänner
Nora Hattar	D	D57	95	150/30	-	Erkänner, medger 100
Tina Zarendorf	D	D58	96	150/30	-	Erkänner, medger 100

Winston Poensgen	D	D55	97	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Maryna Babenko	D	D56	98	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Oidentifierad D59	D	D59	-	-	-	Erkänner
Mariann Salomonsson	E	E1	99	150/30	-	Erkänner, medger 100
Ann Gustavsson-Lind	E	E2	100	150/30	-	Erkänner, medger 100
Vendela Hallnor	E	E3	101	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Amanda Stavgren	E	E4	102	150/30	-	Förnekar, vitsordar 100/10
Karl-Erik Boman	E	E5	103	30	-	Erkänner, medger 10
Ahmed Alhadi	E	E6	104	30	-	Förnekar, vitsordar 10
Papusa Ciuraru	E	E7	105	175	-	Erkänner, medger 125
Marja-Leena Pataky	E	E8	106	150/30	-	Erkänner, medger 100
Rahel Zewdu Beyan	E	E9	107	150/30	-	Erkänner, medger 100
Carl-Axel Svanberg	E	E10	108	150/30	-	Erkänner, medger 100
Oidentifierad E11	E	E11	-	-	-	Erkänner
Suzanne Diamantakidou	E	E17	109	150/30	-	Erkänner, medger 100
Britt-Marie Boman	E	E18	110	30	-	Förnekar, vitsordar 10
Iryna Zamanova	E	E19	111	175/30	-	Erkänner, medger 125
Sara Swedan	E	E20	112	150/30	-	Erkänner, medger 100
Kyoma de Volder	E	E21	113	150/30	-	Erkänner, medger 100
Saga Berlin	E	E22	114	175	-	Erkänner, medger 125
Jeanette Åkerlund	E	E23:1	115	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Stefan Agerbark	E	E23:2	116	150	150	Vitsordar närståendekrets/medger 60
Anders Nylander	E	E24	117	-	-	
Lilian Österberg	E	E26	118	30	-	Erkänner, medger 10
Besarta Gashi	E	E27	119	150/30	-	Erkänner, medger 100
Leonida Gashi	E	E28	120	150/30	-	Erkänner, medger 100
Ljeonora Velija	E	E29	121	150/30	-	Erkänner, medger 100
Besian Velija	E	E30	122	150/30	-	Erkänner, medger 100
Donika Gashi	E	E31	123	150/30	-	Erkänner, medger 100
Stig Westlund	F	F1	124	60	-	Erkänner, medger 10
Ranin Bashir	F	F2	125	60	-	Erkänner, medger 10

Kristina Thomsen Hall	F	F3	126	60	-	Erkänner, medger 10
Olivia Hall	F	F4	127	60	-	Erkänner, medger 10
Frida Nyburg	F	F5	128	60	-	Erkänner, medger 10
Jane Lundqvist	F	F6	129	60	-	Erkänner, medger 10
Elsie Haghnazarian	F	F7	130	60	-	Erkänner, medger 10
Safia Ismail	F	F8	131	60	-	Erkänner, medger 10
Tannaz Alborzi	F	F9	132	60	-	Erkänner, medger 10
Elin Nilsson	F	F10	133	60	-	Erkänner, medger 10
Cecilia Orlebäck	F	F11	134	60	-	Erkänner, medger 10
Therese Lauskis	F	F12	135	60	-	Erkänner, medger 15
Anneli Ivis	F	F13	136	60	-	Erkänner, medger 15
Shirin Garne Syri	F	F14	137	60	-	Erkänner, medger 10
Maria Gustafsson Wahlström	F	F15	138	60	-	Erkänner, medger 10

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.